Gemeente Voorschoten

Programmabegroting 2027-2030

Colofon

Uitgave Gemeente Voorschoten
Postbus 393
2250 AJ Voorschoten
Inlichtingen: gemeente@voorschoten.nl

Inhoudsopgave

Algemeen 4
Inleiding 4
Leeswijzer 5
Infographic 6
Financiële samenvatting 7
Beleidsbegroting 10
Programma's 10
Recapitulatie 10
P0 Bestuur en ondersteuning 11
P1 Veiligheid 18
P2 Verkeer en vervoer 22
P3 Economie 25
P4 Onderwijs 29
P5 Sport, cultuur en recreatie 33
P6 Sociaal Domein 38
P7 Volksgezondheid en milieu 43
P8 Wonen en bouwen 47
Paragrafen 52
Lokale heffingen 52
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 61
Onderhoud kapitaalgoederen 70
Financiering 75
Bedrijfsvoering 81
Verbonden partijen 83
Grondbeleid 97
Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen 98
Openbaarheidsparagraaf Woo 100
Financiële begroting 101
Uitgangspunten 101
Van Kaderbrief naar Begroting 102
Incidentele baten en lasten 109
Baten en lasten 2025-2027 112
Baten en lasten 2027-2030 113
Mutaties reserves per programma 114
Geprognosticeerde balans 115
Bijlagen 116
Begroting per taakveld 117
Nieuw beleid per programma 124
Opbouw gemeentefonds 125
Reserves en voorzieningen 128
Investeringen 131
Subsidies 139

Algemeen

Inleiding

Geachte raadsleden, inwoners, ondernemers en vrijwilligers,

Iedereen die door Voorschoten loopt, ziet een dorp waar we de handen uit de mouwen steken. We werken aan nieuwe woningen en wegen, voeren grootschalig onderhoud uit aan de riolering, en we investeren in onze voorzieningen. Ook organiseren we ieder jaar met veel inzet van vrijwilligers en ondernemers evenementen die ons dorp zo bijzonder maken zoals de paardenmarkt en het Weekend van Voorschoten.

De ambities uit het coalitieakkoord hebben we in deze begroting verwerkt. We kiezen ervoor om te investeren voor onze inwoners, verenigingen, organisaties en ondernemers waarmee we voor de komende decennia het voorzieningenniveau bepalen. We werken verder aan de projecten die door het vorige college zijn gestart. Voorschoten verdient voorzieningen die passen bij een gemeente die vooruit wil. Drie projecten geven we met overtuiging prioriteit: het nieuwe sportcentrum met de sporthal en het zwembad, de nieuwe Fortgensschool en het nieuwe gemeentehuis in De Zilverfabriek, waar ook het Centrum voor Jeugd en Gezin en Voorschoten voor Elkaar mee naartoe verhuizen.

We presenteren een begroting die structureel sluitend is, waarin we veel beleidsambities en investeringen in voorzieningen hebben verwerkt. Doordat we doorgaan met deze investeren, neemt de financiële omvang van de investeringen toe. Het financiële beeld vraagt om scherp aan de wind te varen. Als het nodig is, durven we keuzes te maken om de financiële middelen en de gemeentelijke ambities in balans te houden. Omdat de septembercirculaire van het Rijk positief uitpakt, kunnen we meer doen dan we verwachtten. In de nota van wijzigingen werken we de extra ambities uit die deze begroting aanvullen.

Met deze begroting kunnen we aan de voortgang van de woningbouwprojecten werken, waarbij we inzetten op het bouwen van meer sociale huur- en betaalbare woningen. We versterken de veiligheid en verkeersveiligheid en werken we aan de omvangrijke vervangingsopgave van het rioleringsstelsel, zodat dit er weer 60 jaar tegenaan kan. Dit heeft effect op de woonlasten, die stijgen in 2027 door de rioolinvesteringen en reguliere indexatie.

We gaan in de komende jaren als wijkwethouders de wijken in. Ook zetten we in op preventie, kansengelijkheid en toegankelijke ondersteuning, zodat alle inwoners zoveel mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving en hulp krijgen wanneer dat nodig is. We vinden het belangrijk dat we de zorg en dienstverlening dicht bij inwoners organiseren.

Met deze begroting leggen we de basis voor de uitvoering van onze plannen. We investeren gericht in voorzieningen die het dorp nodig heeft, nu en in de toekomst. Zo werken we samen aan een gezond, veilig en sociaal Voorschoten.

Voorschoten, oktober 2026

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Pieter Varekamp, wethouder Financiën

Leeswijzer

De programmabegroting bestaat uit de beleidsbegroting, de financiële begroting en bijlagen.

Beleidsbegroting
De beleidsbegroting bestaat uit 9 beleidsprogramma's (0 t/m 8) en 9 paragrafen. De indeling van de beleidsprogramma's sluit op hoofdlijnen aan bij de indeling van de Iv3-taakvelden, waarbij de begroting op programmaniveau wordt toegelicht. In de programma's is opgenomen welke maatschappelijke doelen we nastreven en wat de belangrijkste resultaten zijn. Daarin geven de, bij ministeriële regeling voorgeschreven beleidsindicatoren, een indicatie van de gewenste maatschappelijke effecten van het beleid. Aan het eind van het programma is de raming en de cijfermatige vergelijking per programma opgenomen.

Voor de inrichting van de begroting gelden de voorschriften uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In artikel 8 van het BBV staat dat de beleidsbegroting uit deze onderdelen moet bestaan:
- De programma's die we willen realiseren;
- Een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen;
- Een overzicht van de kosten van overhead;
- Het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting;
- Het bedrag voor onvoorzien.

Naast het programmaplan bevat de beleidsbegroting de wettelijk verplichte paragrafen. De paragrafen richten zich op beheersmatige aspecten, zoals bedrijfsvoering, weerstandsvermogen, kapitaalgoederen, lokale heffingen en grondbeleid. Daarnaast bevat de begroting paragrafen over de Woo en over bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen.

Financiële begroting
De financiële begroting gaat in op de financiële positie van onze gemeente. Hierin is het totale financiële overzicht opgenomen. Dit bestaat uit kaders die de raad heeft vastgesteld, het algemene financiële beeld en het overzicht van baten en lasten.

Voor de financiële begroting schrijft het BBV voor dat we daarin deze onderdelen opnemen:
- Een overzicht van baten en lasten met een toelichting;
- Een uiteenzetting van de financiële positie met een toelichting;
- Een bijlage met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

Bij het hoofdstuk V*an Kaderbrief naar Begroting* lichten we het verschil in de begrotingssaldi toe tussen deze twee documenten. Daarnaast benoemen we de incidentele baten en lasten apart, om zo het structureel begrotingssaldo te kunnen bepalen. In het hoofdstuk *Baten en lasten 2025-2027* vergelijken we het begrotingsjaar 2027 met de twee voorgaande jaren; in *Baten en lasten 2027-2030* presenteren we het meerjarenbeeld. Tot slot zijn een overzicht van de reservemutaties en de geprognosticeerde balans opgenomen.

Structureel en incidenteel
In de begroting worden baten en lasten onderscheiden in structurele en incidentele baten en lasten. Dit onderscheid wordt bepaald door de aard en het karakter van de bate of last en niet uitsluitend door de periode waarin deze zich voordoet. Een meerjarige last kan daardoor incidenteel zijn en een last die niet ieder jaar voorkomt kan structureel van aard zijn. Structurele lasten worden in beginsel gedekt door structurele baten. Het onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten geeft inzicht in het structurele begrotingsevenwicht van de gemeente.

In de begroting staan financiële tabellen. Omdat die grotendeels automatisch zijn gegenereerd, kunnen er afrondingsverschillen voorkomen in cijfers.

Infographic

Exploitatie en investeringen

Structureel begrotingssaldo
De begroting 2027 is structureel en reëel sluitend. Hierin zijn de beleidsambities, investeringen en de bijbehorende financiële effecten verwerkt. De gedetailleerde toelichting staat in de financiële begroting.

Op dit moment laat het meerjarenbeeld een structureel tekort zien voor de jaren 2028 en 2029. De uiteindelijke structurele begrotingssaldi van zijn onderhavig aan de uitkeringen uit het gemeentefonds die via de circulaires van het Rijk worden gedeeld. Deze begroting is opgesteld op basis van de informatie uit de meicirculaire (informatiebrief 63). In de nota van wijzigingen wordt de septembercirculaire verwerkt. Naast de gemeentefondsuitkeringen zijn de stijgende rentelasten een belangrijke parameter die invloed hebben op het structureel begrotingssaldo.

Naast deze externe parameters hebben de gemeentelijke beleidskeuzes ook invloed. Het meest van invloed zijn het aflopen van de stortingen in de bestemmingsreserve zwembad en sporthal (amendement 374) en het vervallen van de dotatie aan de onderhoudsvoorziening voor het zwembad.

De tabel toont de ontwikkeling van het structureel begrotingssaldo

Structureel begrotingssaldo	2027	2028	2029	2030
Lasten excl. mutaties reserves	-91.302	-84.376	-84.653	-85.287
Baten excl. mutaties reserves	92.313	83.139	83.370	84.969
Geraamd saldo van baten en lasten	**1.012**	**-1.232**	**-1.282**	**-315**
Toevoegingen reserves	-895	-387	-700	0
Onttrekkingen reserves	435	450	495	541
Geraamd resultaat	**552**	**-1.169**	**-1.487**	**226**
Incidentele lasten incl. mutaties reserves	-10.492	-1.788	-1.327	-653
Incidentele baten incl. mutaties reserves	9.655	1.028	354	400
Structureel begrotingssaldo	**1.389**	**-409**	**-513**	**479**

Bedragen x € 1.000, - = nadeel, + = voordeel

Investeringen
De investeringsplanning 2027-2031 bedraagt circa € 113 miljoen, met het zwaartepunt in 2027 en 2028. In 2027 is circa € 36,8 miljoen aan investeringen geraamd, waarvan € 16,9 miljoen binnen het gesloten systeem. In 2028 bedraagt de investeringsplanning circa € 27,1 miljoen, waarvan € 8,3 miljoen binnen het gesloten systeem. Hiermee investeren we in onder andere riolering, maatschappelijk vastgoed, sport en onderwijshuisvesting. De gedetailleerde investeringsplanning staat in de bijlage *Investeringen*.

Woonlasten
In 2027 stijgen de woonlasten. De ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing gaan omhoog. De ozb wordt geïndexeerd, het gaat om een dubbele indexatie, die de eerder besloten nullijn uit 2026 ongedaan maakt. Door de onderhouds- en vervangingsinvesteringen voor de riolering stijgt de rioolheffing. De afvalstoffenheffing stijgt doordat het aantal huishoudens groeit, waardoor het totaal aan afval toeneemt (areaaluitbreiding). Ook stijgen de kosten voor afvalverwerking.

2031 en verder
De meerjarenbegroting loopt tot en met 2030. Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang om ook verder vooruit te kijken. De gemeente staat de komende jaren voor grote investeringen, waarvan de financiële gevolgen deels na 2030 zichtbaar worden. Zo starten vanaf 2031 de kapitaallasten en dotaties voor het nieuwe sportcentrum.

De financiële ontwikkeling na 2030 vraagt om aandacht. Bij toekomstige begrotingen zal inzichtelijk moeten worden gemaakt hoe de kapitaallasten en andere financiële gevolgen van de geplande investeringen doorwerken in het structurele begrotingssaldo en de andere kengetallen.

Vermogenspositie

We verdelen onze vermogenspositie in drie onderwerpen, die we hierna toelichten:
1. eigen vermogen;
2. vreemd vermogen;
3. weerstandsvermogen.

Eigen vermogen
In het meerjarenperspectief daalt het eigen vermogen van € 36,5 miljoen eind 2026 naar € 34,5 miljoen eind 2030. Het eigen vermogen is opgebouwd uit algemene reserves en bestemmingsreserves. De algemene reserves bestaan uit de concernreserve en de reserve weerstandsvermogen. De concernreserve heeft geen vastgestelde bestemming en is daarmee ook het vrij besteedbare deel van de reserves. De reserve weerstandsvermogen is bedoeld om financiële risico's op te vangen. De bestemmingsreserves kunnen alleen worden ingezet voor de bestemming waarover is besloten bij het instellingsbesluit of wijzigingsbesluit.

In de financiële begroting is in het onderdeel *Mutaties reserves per programma* een overzicht opgenomen van alle wijzigingen in de verschillende reserves. In de bijlage *Reserves en voorzieningen* is het totaaloverzicht van de algemene reserves en bestemmingsreserves opgenomen.

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer tussen het eigen vermogen en het totale vermogen. De solvabiliteitsratio bedraagt in 2027 26,1 procent. Dit betekent dat 26,1 procent van het gemeentebezit met eigen vermogen is gefinancierd. De ratio daalt naar 17,8 procent in 2030. De daling van de solvabiliteitsratio betekent dat een steeds kleiner deel van het gemeentelijk vermogen met eigen vermogen is gefinancierd. Volgens de signaalwaarden van de provincie is de solvabiliteit in 2027 neutraal.

De provincie Zuid-Holland staat onder voorwaarden toe dat jaarlijks maximaal 10 procent van het surplus van het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve wordt ingezet ter dekking van structurele lasten. Hiervoor moet onder meer de weerstandsratio minimaal 1,0 bedragen en moet de solvabiliteitsratio in het jaar van inzet minimaal 20 procent zijn. De inzet moet bovendien vooraf worden afgestemd met de toezichthouder.

De tabel toont de solvabiliteitsratio in de periode 2026-2030.

Prognose per 31 december	2026	2027	2028	2029	2030
Eigen vermogen (A)	36.464	37.022	37.508	36.543	34.515
Totaal vermogen (B)	114.818	141.799	164.894	180.263	193.685
Solvabiliteitsratio (A/B)	31,8%	26,1%	22,7%	20,3%	17,8%

(Bedragen x € 1.000)

Vreemd vermogen
Het vreemd vermogen is opgebouwd uit voorzieningen en schulden.

Voorzieningen
De stand van de voorzieningen bedraagt per 1 januari 2027 € 19,3 miljoen en daalt in 4 jaar tijd naar € 13,5 miljoen. Voor de toelichting hierop verwijzen we naar de paragraaf *Onderhoud kapitaalgoederen* en de bijlage *Reserves en voorzieningen*.

Schulden
De schulden van de gemeente Voorschoten bestaan uit langlopende en kortlopende geldleningen. Op de langlopende geldleningen lossen we jaarlijks af. Voorschoten zal naar verwachting per 1 januari 2027 voor € 42,9 miljoen aan langlopende geldleningen aangetrokken hebben. Er worden geen rekening-courant leningen aangetrokken. De netto schuldquote is op 1 januari 2027 42,4 procent, neemt in 2027 toe tot 74,8 procent en eindigt eind 2030 op 147,9 procent. Eind 2030 bedraagt de omvang van de lang aangetrokken financiering naar verwachting € 122,1 miljoen. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar de paragraaf *Financiering*.

Weerstandsvermogen
Het *weerstandsvermogen* is het vermogen dat de gemeente nodig heeft om tegenvallers op te vangen zonder substantiële beleidsaanpassingen. De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde capaciteit ten opzichte van de Jaarrekening 2025 is verslechterd. Bij de jaarstukken 2025 was deze 3,6 en bij de begroting 2027 geldt een ratio weerstandsvermogen van 1,8. Meer hierover leest u in de paragraaf *Weerstandsvermogen en risicobeheersing*.

Beleidsbegroting

Programma's

Recapitulatie

In artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staat dat de beleidsbegroting onder meer uit deze onderdelen moet bestaan:

- een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen;
- een overzicht van de kosten van overhead;
- het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting;
- het bedrag voor onvoorzien.

De algemene dekkingsmiddelen (taakveld 0.5, 0.61, 0.62, 0.64, 0.7 en taakveld 3.4), de overhead (taakveld 0.4), de heffing vennootschapsbelasting (taakveld 0.9) en het bedrag voor onvoorzien (taakveld 0.8 alleen bedrag onvoorzien) zijn in de volgende tabel apart zichtbaar gemaakt en met regels onder het totaal van programma's opgenomen. De bedragen van deze taakvelden horen bij programma 0 en programma 3. Anders dan in de overige tabellen in deze begroting zijn deze bedragen in de tabel *Recapitulatie* in mindering gebracht op de bedragen van programma 0 en programma 3.

Tabel Recapitulatie

Programma's	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	3.350	-8.487	-5.137	547	-5.964	-5.418	1.632	-5.555	-3.923	1.661	-5.447	-3.786
P1 Veiligheid	307	-3.201	-2.894	324	-3.197	-2.872	324	-3.197	-2.872	324	-3.197	-2.872
P2 Verkeer en vervoer	186	-4.446	-4.260	221	-4.486	-4.265	221	-4.438	-4.218	221	-4.478	-4.257
P3 Economie	86	-913	-827	86	-883	-797	86	-917	-831	86	-1.093	-1.007
P4 Onderwijs	458	-2.312	-1.853	458	-2.266	-1.807	458	-2.256	-1.798	458	-2.249	-1.790
P5 Sport, cultuur en recreatie	1.040	-8.657	-7.617	1.040	-8.744	-7.704	1.063	-8.840	-7.777	1.127	-8.617	-7.490
P6 Sociaal Domein	9.637	-30.452	-20.815	8.310	-28.309	-19.998	8.267	-28.127	-19.860	8.267	-28.121	-19.854
P7 Volksgezondheid en milieu	11.334	-10.676	659	12.493	-11.188	1.305	12.759	-11.331	1.428	13.038	-11.604	1.435
P8 Wonen en bouwen	5.706	-7.219	-1.513	1.912	-3.975	-2.062	1.208	-3.144	-1.935	1.208	-3.119	-1.911
Totaal programma's	**32.104**	**-76.362**	**-44.258**	**25.392**	**-69.011**	**-43.619**	**26.019**	**-67.805**	**-41.786**	**26.392**	**-67.925**	**-41.533**
Algemene dekkingsmiddelen	60.105	-590	59.515	57.645	-1.122	56.523	57.283	-1.879	55.404	58.559	-2.450	56.109
Overhead	104	-14.324	-14.220	104	-14.216	-14.112	69	-14.943	-14.874	20	-14.886	-14.866
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	-26	-26	0	-26	-26	0	-26	-26	0	-26	-26
Saldo van baten en lasten	**92.313**	**-91.302**	**1.010**	**83.140**	**-84.374**	**-1.234**	**83.371**	**-84.653**	**-1.282**	**84.971**	**-85.287**	**-316**
Mutaties reserves	434	-895	-461	450	-387	63	495	-700	-205	540	0	540
Geraamde resultaat	**92.747**	**-92.197**	**550**	**83.591**	**-84.761**	**-1.171**	**83.866**	**-85.353**	**-1.487**	**85.511**	**-85.287**	**224**
Bedragen x €1.000												
("-"= nadeel / "+"= voordeel)												

P0 Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken ?

Als toegankelijke, betrouwbare en resultaatgerichte gemeente werken we aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven van Voorschoten. De gemeentelijke dienstverlening is begrijpelijk, tijdig en gericht op de behoeften van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Door wijkgericht te werken, signalen uit de samenleving te benutten en participatie vroegtijdig en zorgvuldig te organiseren, sluiten beleid en uitvoering aan bij wat er in het dorp speelt. Om participatie te laten werken vertellen we aan het begin van een proces duidelijk wat de kaders zijn waarbinnen participatie plaats kan vinden. Een professionele, klantgerichte en goed toegeruste ambtelijke organisatie ondersteunt het bestuur bij de uitvoering van deze opgaven. Voorschoten werkt vanuit een zelfstandige positie samen met de regiogemeenten, wanneer dit de kwaliteit, slagkracht of doelmatigheid vergroot. Een gezonde financiële positie, een beheerste ontwikkeling van de lasten en voldoende uitvoeringskracht zijn belangrijke uitgangspunten bij het realiseren van onze doelen.

Goed werkgeverschap en daarmee goede huisvesting voor de ambtelijke organisatie is randvoorwaardelijk voor de gemeentelijke dienstverlening. Door te investeren in een veilige, arbo-verantwoorde en moderne werkomgeving blijft Voorschoten een aantrekkelijke werkgever.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten 2027

We voeren het project gemeentelijke bereikbaarheid uit
We blijven de organisatiecultuur doorontwikkelen en versterken de gemeentelijke dienstverlening, zodat inwoners snel, eenvoudig en op een passende manier contact kunnen leggen met de gemeente. In dit project werken we uit hoe we in een steeds verder digitaliserende dienstverleningsomgeving persoonlijk en mensgericht contact blijven bieden. We verbeteren zowel de technische als de inhoudelijke bereikbaarheid, waardoor telefonische wachttijden afnemen, vragen sneller bij de juiste medewerker terechtkomen en inwoners sneller een inhoudelijk antwoord ontvangen. Daarnaast vergroten we de transparantie van onze dienstverlening door inwoners beter inzicht te geven in de voortgang van hun melding, aanvraag of vraag. Zo zorgen we voor een toegankelijke, betrouwbare en klantgerichte gemeente.

We werken door aan de gemeentelijke huisvestingsprojecten
Na de aankoop van De Zilverfabriek in 2026, voeren we in 2027 de noodzakelijke verbouwingen uit om hier het gemeentehuis te kunnen vestigen. Voorschoten krijgt hierdoor weer een goed toegankelijk gemeentehuis, met ruimte voor alle publieksfuncties, dienstverlening en ontmoeting. Ook het gemeentebestuur en de maatschappelijke organisaties kunnen deze moderne werkomgeving gebruiken om zich van daaruit voor de samenleving in te zetten.

Ook de huisvesting van de gemeentelijke buitendienst en medewerkers van begraafplaats Rosenburgh is dringend aan vervanging toe. We blijven werken aan de voorbereidingen voor een nieuwe gemeentewerf en loods bij Rosenburgh, om ook voor deze organisatieonderdelen een passende en toekomstbestendige huisvestingsoplossing te realiseren, zodat de medewerkers van de buitendienst hun werkzaamheden optimaal kunnen blijven uitvoeren.

Verkiezingen voor de Provinciale Staten en het Waterschap
We organiseren de verkiezingen van de Provinciale Staten van Zuid-Holland en het Hoogheemraadschap van Rijnland op 17 maart 2027. Hierbij hebben we aandacht voor de toegankelijkheid van de stembureaus zodat alle inwoners goed hun stem kunnen uitbrengen.

Verbonden partijen

Tabel Verbonden Partijen Programma 0

Naam
Gemeenschappelijke regeling Regio Holland Rijnland
Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland
Stichting RIJK
BNG NV
Alliander NV
Dunea NV

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
01	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	8,19 (2024)	8,19 (2025)	
02	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,57 (2024)	7,57 (2025)	
03	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	€ 570 (2024)	€ 271 (2025)	
04	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens	26,3% (2024)	23,2% (2025)	
05	Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	20,4% (2024)	17,7% (2025)	

Toelichting beleidsindicatoren

01 Formatie

Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie op peildatum 1 januari.
Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Fte is het equivalent van een 36-urige werkweek.
*) Voor deze indicator is geen landelijke bron beschikbaar. Hierdoor is geen vergelijking mogelijk.

02 Bezetting

Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan.
Terugkijkend naar een begrotingsjaar wordt de werkelijke bezetting berekend. Conform de definitie van Vensters voor Bedrijfsvoering is berekend de gemiddelde bezetting in dat begrotingsjaar door het gemiddelde te nemen van de werkelijke bezetting op 1 januari en op 31 december.
*) Voor deze indicator is geen landelijke bron beschikbaar. Hierdoor is geen vergelijking mogelijk.

03 Apparaatskosten

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
*) Voor deze indicator is geen landelijke bron beschikbaar. Hierdoor is geen vergelijking mogelijk.

04 Externe inhuur

Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.

*) Voor deze indicator is geen landelijke bron beschikbaar. Hierdoor is geen vergelijking mogelijk.

05 Overhead

De overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

*) Voor deze indicator is geen landelijke bron beschikbaar. Hierdoor is geen vergelijking mogelijk.

Wat gaat het kosten?

Deze tabel toont de baten en lasten van dit programma. De mutaties laten we apart zien. De tabel sluit af met het saldo.

Programma: P0 Bestuur en ondersteuning		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal baten	Baten	57.612	58.724	63.106	57.842	58.531	59.787
Totaal lasten	Lasten	-20.950	-20.739	-23.428	-21.328	-22.403	-22.809
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**36.662**	**37.985**	**39.678**	**36.514**	**36.128**	**36.978**
Mutatie reserves							
Totaal onttrekkingen	Baten	2.077	2.656	0	0	0	0
Totaal stortingen	Lasten	-861	-1.050	0	0	0	0
Saldo mutatie reserves	**Saldo**	**1.216**	**1.606**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo							
Totaal Programma	**Saldo**	**37.877**	**39.591**	**39.678**	**36.514**	**36.128**	**36.978**
Bedragen x € 1.000							
("-"= nadeel / "+"= voordeel)							

De voornaamste verschillen op de baten en de lasten van tenminste € 50.000, of met een bijzondere oorzaak, staan hieronder uitgewerkt.

Programma 0 kent per saldo € 4.302.000 hogere baten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Pensioenen (oud) wethouders (€ 2.760.000 hogere baten)
De pensioenen van (oud) wethouders vallen momenteel onder de APPA. In dat kader heeft de gemeente een voorziening voor de pensioenverplichtingen voor (oud) wethouders. Met de Wet toekomst Pensioen (WTP) verandert dit, en worden deze pensioenen ondergebracht bij het ABP. De voorziening kan hierdoor vrijvallen, wat leidt tot hogere baten. Hier tegenover staan hogere lasten, zie het onderdeel lasten. Per saldo is de transactie neutraal.

Gemeentefonds (€ 1.426.000 hogere baten)
Het verschil in het Gemeentefonds heeft diverse oorzaken:
- Een hogere uitkeringsfactor in 2027 ten opzichte van 2026. Dit leidt tot € 1.901.000 hogere baten.
- Mutaties in de Algemene Uitkering. Dit leidt tot € 223.000 lagere baten
- Mutaties in de Integratie- en Decentralisatie uitkeringen. Dit leidt tot € 142.000 lagere baten.
- Wijzigingen in stelposten. Dit leidt tot € 110.000 lagere baten.

De ontwikkeling van het gemeentefonds is onvoorspelbaar. Via de verschillende circulaires worden gedurende het jaar de omvang en verdeling van het gemeentefonds bijgesteld. Deze bijstellingen werken door in de uitkering aan Voorschoten en kunnen per circulaire zowel een positief als negatief effect hebben op het begrotingssaldo.

Belastinginkomsten (€ 474.000 hogere baten)
De geraamde belastingopbrengsten zijn in 2027 € 474.000 hoger geraamd dan in 2026. Dit komt door de reguliere indexatie zoals die bij de Kaderbrief 2027 was opgenomen, en de compensatie voor amendement 349.

Personeelsvergoeding ambtelijke inzet ontheemden (€ 92.000 lagere baten)
Voor de extra werkzaamheden voor de gemeentelijke begeleiding van ontheemden heeft de gemeente in 2026 een vergoeding ontvangen. Met ingang van 2027 wijzigt de bekostigingssystematiek voor de opvang en huisvesting van ontheemden. Voor 2027 is hiervoor geen afzonderlijke vergoeding geraamd. Hierdoor zijn de geraamde baten in 2027 € 92.000 lager

dan in 2026. Tegenover deze opbrengsten staan gelijke kosten waardoor deze mutatie budgettair neutraal is.

Het restant van € 266.000 lagere baten betreft overige kleine verschillen kleiner dan € 50.000 en zonder bijzondere oorzaak.

Programma 0 kent per saldo € 2.673.000 hogere lasten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Pensioenen (oud) wethouders (€ 2.760.000 hogere lasten)
De pensioenen van (oud) wethouders vallen momenteel onder de APPA. In dat kader heeft de gemeente een voorziening voor de pensioenverplichtingen voor (oud) wethouders. Met de Wet toekomst Pensioen (WTP) verandert dit, en worden deze pensioenen ondergebracht bij het ABP. Deze overdracht zorgt eenmalig voor hogere lasten. Hier tegenover staan hogere baten, zie het onderdeel baten. Per saldo is de transactie neutraal.

Rentelasten (€ 793.000 hogere lasten)
De geraamde rentelasten zijn in 2027 € 793.000 hoger dan in 2026. Dit komt voornamelijk door het aantrekken van nieuwe leningen in 2026, wat leidt tot € 777.000 hogere rentelasten in 2027. De resterende € 16.000 betreft een actualisatie op de rentevisie van kortlopende leningen.

Stelpost beheerplannen (€ 500.000 hogere lasten)
De huidige beheerplannen lopen af. Om in het benodigde onderhoudsniveau te voorzien wordt een stelpost opgenomen. De stelpost staat in programma 0, en zal na verdere uitwerking in een komend P&C-product worden verdeeld over de relevante programma's.

Salarissen en salaris doorbelasting (€ 464.000 hogere lasten)
De cao en diverse financiële mutaties met betrekking tot personeel leiden in 2027 tot € 1.047.000 hogere salarislasten ten opzichte van 2026. Daarnaast wordt jaarlijks beoordeeld welke personele inzet per programma noodzakelijk is. Wijzigingen hierin leiden tot verschuivingen van salarislasten tussen de programma's. Zo is binnen programma 0 sprake van een intensivering van de uitvoeringskracht, binnen programma 3 van inzet voor de uitvoering van evenementen, binnen programma 5 van inzet voor cultuur, de Kruispuntkerk en de voorbereiding van de bibliotheek en binnen programma 7 van extra inzet vanwege het grote aantal rioolprojecten. Binnen programma 8 nemen de salarislasten af doordat personeelskosten waar mogelijk via intentie- en anterieure overeenkomsten worden verhaald op initiatiefnemers. De ambtelijke inzet voor programma 8 neemt niet af.

Van de salarislasten wordt € 583.000 doorbelast naar de andere programma's, omdat deze worden verantwoord binnen de programma's waarop de werkzaamheden betrekking hebben. Per saldo resteert hierdoor binnen programma 0 een stijging van de salarislasten van € 464.000.

De verdeling van de salarislasten per programma:
- Programma 0: hogere lasten van € 464.000
- Programma 1: hogere lasten van € 55.000
- Programma 2: hogere lasten van € 1.000
- Programma 3: hogere lasten van € 129.000
- Programma 4: hogere lasten van € 27.000
- Programma 5: hogere lasten van € 356.000
- Programma 6: lagere lasten van € 23.000
- Programma 7: hogere lasten van € 232.000
- Programma 8: lagere lasten van € 194.000

Cao ambtelijke organisatie (€ 363.000 hogere lasten)
De huidige cao loopt af op 31 maart 2027. Omdat we rekening houden met een indexatie in de komende cao kent 2027 hogere lasten dan 2026.

Stelpost kapitaallasten (€ 273.000 hogere lasten)
In 2026 is rekening gehouden met een stelpost voor lagere kapitaallasten. In de begroting 2027 is deze stelpost niet meer opgenomen. Hierdoor vervalt het voordeel dat in 2026 als negatieve last was geraamd en zijn de lasten in 2027 € 273.000 hoger.

Stelpost cao bestuur en gemeenteraad (€ 101.000 hogere lasten)
Door middel van een stelpost houden we rekening met hogere lasten voor het bestuur en de gemeenteraad.

Stelpost demografische ontwikkeling Wmo (€ 83.000 hogere lasten)
In de begroting houden we met een stelpost rekening met hogere lasten voor Wmo door vergrijzing. Wanneer blijkt dat deze hogere lasten zich voordoen, wordt de stelpost ingezet ter dekking.

Medewerkerstevredenheidsonderzoek (€ 50.000 hogere lasten)
Om inzicht te krijgen in de tevredenheid, betrokkenheid en bevlogenheid van medewerkers wordt in 2027 een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uitgevoerd. Het laatste onderzoek heeft vier jaar geleden plaatsgevonden. De resultaten bieden waardevolle input voor de verdere ontwikkeling van de organisatie, goed werkgeverschap en duurzame inzetbaarheid.
Voor de uitvoering van het onderzoek wordt in 2027 incidenteel € 50.000 beschikbaar gesteld. Op basis van de ervaringen en de meerwaarde van het onderzoek wordt beoordeeld of het MTO vanaf 2028 structureel jaarlijks wordt uitgevoerd.

Opleidingsbudget (€ 50.000 hogere lasten)
De gemeente investeert structureel in de ontwikkeling, kennis en professionalisering van medewerkers. Hiervoor is jaarlijks een opleidingsbudget beschikbaar van 1,6% van de loonsom. Voor 2027 wordt aanvullend een incidenteel budget van € 50.000 gevraagd. Deze extra investering is nodig om medewerkers, leidinggevenden en bestuurders goed toe te rusten op de start van een nieuwe college- en coalitieperiode, de instroom van nieuwe medewerkers te begeleiden en de weerbaarheid van de organisatie te versterken, onder meer op het gebied van agressie, intimidatie en integriteit.

Kapitaallasten (€ 746.000 lagere lasten)
De kapitaallasten bestaan uit afschrijvingen en toegerekende rente. In 2027 zijn de reguliere kapitaallasten binnen programma 0 per saldo € 746.000 lager dan in 2026. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de toerekening van rente aan de programma's waar de investeringen betrekking op hebben. Tegenover de lagere lasten binnen programma 0 staan daardoor hogere kapitaallasten binnen andere programma's.
De ontwikkeling van de kapitaallasten is als volgt over de programma's verdeeld:

- Programma 0: lagere lasten € 746.000
- Programma 1: hogere lasten € 0
- Programma 2: hogere lasten € 203.000
- Programma 3: lagere lasten € 1.000
- Programma 4: hogere lasten € 123.000
- Programma 5: hogere lasten € 70.000
- Programma 6: hogere lasten € 29.000
- Programma 7: hogere lasten € 469.000
- Programma 8: lagere lasten € 57.000

Over alle programma's gezamenlijk nemen de reguliere kapitaallasten per saldo met circa € 89.000 toe.

Dotatie onderhoudsvoorziening Kruispuntkerk (€ 550.000 lagere lasten)
In 2026 is naar aanleiding van het besluit om de Kruispuntkerk aan te schaffen een dotatie gedaan aan de toekomstige onderhoudsvoorziening. Dit betrof een eenmalige dotatie.

Onderzoekskosten gemeentehuis en Zilverfabriek (€ 380.000 lagere lasten)
In 2026 zijn kosten gemaakt voor de voorbereiding van de nieuwbouw van het gemeentehuis, en daarna voor de aankoop van de Zilverfabriek.

I&A (€ 290.000 lagere lasten)
In het jaarplan 2026 van de dienstverleningsovereenkomst met betrekking tot informatie en datamanagement (DVO I&D) waren diverse eenmalige projecten opgenomen. Hiervan is in 2027 geen sprake, waardoor de lasten lager zijn dan voorgaand jaar.

Organisatieontwikkeling (€ 158.000 lagere lasten)
In 2026 was een groter budget beschikbaar voor organisatieontwikkeling voor het verder ontwikkelen van een klantgerichte organisatie, de herijking van het functiehuis en de doorontwikkelingen van ICT-faciliteiten.

Taakstelling Bedrijfsvoering (€ 150.000 lagere lasten)
De gemeente heeft de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in het terugdringen van het langdurig ziekteverzuim en het versterken van de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Hierdoor neemt de afhankelijkheid van externe inhuur af en kunnen werkzaamheden vaker met eigen medewerkers worden uitgevoerd. Dit levert in 2027 een structurele besparing op van € 150.000. De taakstellende besparing wordt in de daaropvolgende jaren verder verhoogd, conform de taakstelling die samenhangt met de ingebruikname van de Zilverfabriek en de verdere optimalisatie van de bedrijfsvoering.

Implementatie financieel systeem (€ 125.000 lagere lasten)
In 2026 is gewerkt aan de implementatie van het nieuwe financieel systeem. Dit project is in 2026 afgerond en de lasten komen in de begroting 2027 niet terug.

Inwonersparticipatie (€ 105.000 lagere lasten)
De kosten voor inwonersparticipatie maken voortaan integraal onderdeel uit van projectbudgetten, waardoor dit binnen programma 0 leidt tot lagere lasten.

Personeelslasten ambtelijke inzet ontheemden (€ 92.000 lagere lasten)
Ook de lasten tegenover de vergoeding voor de werkzaamheden voor ontheemden van € 92.000 is komen te vervallen in afwachten van de nieuwe bekostigingssystematiek.

Lidmaatschappen (€ 59.000 lagere lasten)
De raming voor diverse lidmaatschappen is van programma 0 verplaatst naar de relevante taakvelden. Dit leidt op dit programma tot lagere lasten.

De resterende hogere lasten van € 109.000 betreffen overige kleine verschillen kleiner dan € 50.000 en zonder bijzondere oorzaak.

Mutaties reserves
Onttrekkingen (€ 2.656.000 lagere baten)
In tegenstelling tot 2026 worden er in 2027 geen reserve-onttrekkingen geraamd voor de Kruispuntkerk (€ 1.600.000), projecten op het gebied van de DVO I&D (€ 382.000), de businesscases voor het gemeentehuis en de Zilverfabriek (€ 380.000), organisatieontwikkeling (€ 158.000), voor frictiekosten (€ 78.000), en de implementatie van het nieuwe financieel systeem (€ 50.000). Het restant van € 8.000 betreft overige kleine verschillen kleiner dan € 50.000 en zonder bijzondere oorzaak.

Stortingen (€ 1.050.000 lagere lasten)
In 2027 zijn er binnen programma 0 geen stortingen in reserves geraamd, waar dit in 2026 wel het geval was in verband met de Kruispuntkerk.

P1 Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Voor de veiligheid en leefbaarheid van Voorschoten is het van belang dat inwoners en ondernemers zich veilig voelen en weerbaar zijn tegen bestaande en nieuwe risico's. Samen met politie, handhaving, maatschappelijke partners, ondernemers en inwoners werken wij aan een veilige en veerkrachtige gemeente. Criminaliteit en ondermijning houdt zich niet aan gemeentegrenzen daarom werken we bij het bestrijden hiervan nauw samen met de regiogemeenten en de Politie-eenheid Den Haag. Daarnaast richten wij ons niet alleen op zichtbare vormen van overlast en criminaliteit, maar ook op veiligheidsvraagstukken die zich steeds vaker online of buiten het directe zicht afspelen.

We zetten extra in op het tegengaan van online criminaliteit, de aanpak van ondermijnende criminaliteit, het voorkomen van maatschappelijke spanningen, extremisme en radicalisering en het versterken van de weerbaarheid van inwoners, organisaties en de gemeentelijke organisatie. Door preventie, vroegsignalering, samenwerking en een sterke informatiepositie behouden en versterken wij het veiligheidsniveau in Voorschoten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten 2027

Versterking van weerbaarheid en veerkracht
In 2027 nemen we deel aan het activatieprogramma maatschappelijke weerbaarheid van de Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM). Binnen dit programma brengen we lokale netwerken, kwetsbaarheden en mogelijkheden in beeld en werken we samen met maatschappelijke partners en inwoners aan het vergroten van het handelingsvermogen tijdens een verstoring. Daarbij wordt gewerkt met herkenbare scenario's en wordt de samenwerking tussen de gemeente en de samenleving in de praktijk geoefend.

De Veiligheidsregio Hollands Midden start met een pilot voor noodsteunpunten. Voorschoten neemt hieraan deel. Een noodsteunpunt is een herkenbare locatie waar inwoners terechtkunnen als reguliere communicatie- en energievoorzieningen niet beschikbaar zijn. Bij een noodsteunpunt kunnen inwoners terecht voor informatie, ondersteuning en om contact te leggen met hulpdiensten. In deze pilot onderzoeken we welke locaties in het dorp geschikt zijn zodat de noodsteunpunten goed bereikbaar zijn, wat er nodig aan voorzieningen om een noodsteunpunt goed te laten functioneren en hoe we samenwerking met lokale organisaties en vrijwilligers organiseren.

Ook werken we verder aan de continuïteit van de gemeentelijke organisatie. In 2026 is gestart met het in kaart brengen van de kritieke processen en het opstellen van een bedrijfscontinuïteitsplan. In 2027 moeten deze plannen en de bijbehorende verantwoordelijkheden binnen de organisatie worden geborgd. We blijven volgen of de gemaakte afspraken worden nageleefd, de plannen periodiek worden geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd.

Tegengaan van online criminaliteit en versterken van cyberveiligheid
Wij vergroten de digitale weerbaarheid van inwoners en ondernemers, zodat zij online fraude, phishing en andere vormen van digitale criminaliteit beter kunnen herkennen en voorkomen. De maatregelen en instrumenten die we inzetten sluiten aan op actuele ontwikkelingen en lokale signalen. Om de weerbaarheid te vergroten werken we samen met scholen, maatschappelijke organisaties en Platform Veilig Ondernemen aan voorlichting op scholen en bewustwordingscampagnes voor ondernemers en inwoners. Daarnaast werken wij samen met

regionale partners om signalen van nieuwe dreigingen tijdig te delen en de gezamenlijke aanpak van digitale criminaliteit te versterken. Voor kwetsbare groepen zoals ouderen ontwikkelen we een lokale aanpak, met op de doelgroep afgestemde activiteiten.

We starten met het programma Dealbreakers
We voeren het programma Dealbreakers uit, om te voorkomen dat jongeren in de (drugs)criminaliteit terechtkomen. Dit is een leerlijn vanuit het RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum). Met het onderwijsprogramma Kapot Sterk vergroten we de weerbaarheid van leerlingen uit groep 8. Met dit programma leren we leerlingen hoe ze zich kunnen weren tegen groepsdruk en werken we aan hun bewustwording van de risico's van criminele activiteiten. Dit doen we samen met scholen en zorgpartners om zorgelijke signalen snel te herkennen en preventieve maatregelen te nemen.

Maatschappelijke spanningen, extremisme en radicalisering
Wij investeren in het vroegtijdig signaleren en duiden van maatschappelijke spanningen en versterken onze samenwerking met politie, zorg- en veiligheidspartners en maatschappelijke organisaties. We bouwen verder aan een lokaal netwerk voor signalering en informatie-uitwisseling, versterken de verbinding tussen het sociaal- en veiligheidsdomein en zetten in op preventie, dialoog en maatschappelijke weerbaarheid. Zo vergroten we ons vermogen om tijdig in te grijpen wanneer spanningen ontstaan en voorkomen we dat deze uitgroeien tot veiligheidsproblemen of verstoringen van de openbare orde.

Doorontwikkeling van de lokale integrale aanpak ondermijning
Voor de aanpak ondermijning werken we samen met interne en externe partners. We investeren met trainingen en campagnes in bewustwording van en weerbaarheid tegen ondermijning binnen en buiten de gemeentelijke organisatie. In de loop van 2026 hebben we een nieuw informatiesysteem ingevoerd. Hiermee kunnen we signalen eerder herkennen en hier passende maatregelen aan koppelen. We voeren vier tot zes integrale controles per jaar uit. In 2027 gaan we verder met de ontwikkeling van deze lokale integrale aanpak van ondermijning.

Verbonden partijen

Tabel Verbonden Partijen Programma 1

Naam
Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
06	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Stichting Halt	11 (2025)		10 (2025)
08	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,2 (2025)		2,1 (2025)
09	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,3 (2025)		4,6 (2025)
10	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,7 (2025)		1,2 (2025)
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,5 (2025)		5,7 (2025)

Toelichting beleidsindicatoren

06 Verwijzingen Halt

Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongeren en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

08 Winkeldiefstallen

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

09 Geweldsmisdrijven

Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.). Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

10 Diefstallen uit woning

Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

11 Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte.

Wat gaat het kosten?

Deze tabel toont de baten en lasten van dit programma. De mutaties laten we apart zien. De tabel sluit af met het saldo.

Programma: P1 Veiligheid		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal baten	Baten	300	282	307	324	324	324
Totaal lasten	Lasten	-2.912	-3.198	-3.201	-3.197	-3.197	-3.197
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-2.613**	**-2.916**	**-2.894**	**-2.872**	**-2.872**	**-2.872**
Mutatie reserves							
Totaal onttrekkingen	Baten	0	50	0	0	0	0
Totaal stortingen	Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo mutatie reserves	**Saldo**	**0**	**50**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo							
Totaal Programma	**Saldo**	**-2.613**	**-2.866**	**-2.894**	**-2.872**	**-2.872**	**-2.872**
Bedragen x € 1.000							
("-"= nadeel / "+"= voordeel)							

De voornaamste verschillen op de baten en de lasten van tenminste € 50.000, of met een bijzondere oorzaak, staan hieronder uitgewerkt.

Programma 1 kent per saldo € 25.000 hogere baten in 2027 ten opzichte van 2026.

De hogere baten van € 25.000 worden veroorzaakt door wijzigingen kleiner dan € 50.000 en/of zonder bijzondere oorzaak.

Programma 1 kent per saldo € 3.000 hogere lasten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Doorbelasting salarislasten (€ 55.000 hogere lasten)
De doorbelasting van de salarislasten zorgt voor een nadeel van € 55.000 op programma 1. Zie voor de complete toelichting het onderdeel 'Wat gaat het kosten?' bij programma 0.

Versterking handhaving omgevingsplannen (€ 50.000 lagere lasten)
Ten behoeve van een verkenning van de mogelijkheden voor handhaving op bedrijventerreinen is er in 2026 eenmalig budget beschikbaar gesteld. Dit zorgt voor een voordeel van € 50.000.

Vuurwerkshow (€ 50.000 lagere lasten)
Ten behoeve van het uitvoeren van een centrale vuurwerkshow bij de jaarwisseling 2026/2027 is er eenmalig budget beschikbaar gesteld. Dit zorgt voor een voordeel van € 50.000.

Bedrijfscontinuïteitsplan (€ 50.000 lagere lasten)
Ten behoeve van interne voorbereiding op langdurige crises is er in 2026 eenmalig budget beschikbaar gesteld. Dit zorgt voor een voordeel van € 50.000.

Bijdrage Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM) (€ 98.000 hogere lasten)
De bijdrage aan de VRHM is bijgesteld op basis van de begroting 2027 van de VRHM.

Mutaties reserves
In 2026 en 2027 zijn er vanuit programma 1 geen stortingen in de reserves beoogd.

In 2026 is een onttrekking van € 50.000 vanuit concernreserve voor de dekking van een verkenning van de mogelijkheden voor handhaving op bedrijventerreinen. In 2027 is er geen onttrekking beoogd.

P2 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken ?

Voorschoten streeft naar een verkeerssysteem waarin bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid in onderlinge samenhang worden afgewogen. Inwoners moeten zich veilig, zelfstandig en comfortabel door het dorp kunnen verplaatsen, ongeacht leeftijd of beperking. Bij de inrichting van de openbare ruimte hebben we nadrukkelijk aandacht voor voetgangers, fietsers, kinderen, ouderen en mensen met een beperking. Binnen de bebouwde kom geldt 30 km/u als uitgangspunt, met de vastgestelde uitzonderingen voor delen van doorgaande wegen. Veilige schoolroutes en sociaal veilige loop- en fietsroutes zijn daarbij belangrijke aandachtspunten. Tegelijkertijd blijven goede verbindingen met de regio, toegankelijk openbaar vervoer en een samenhangend netwerk voor lopen, fietsen, openbaar vervoer en auto noodzakelijk. Inwoners, scholen, ondernemers, vervoerders en hulpdiensten worden tijdig betrokken bij relevante ontwikkelingen en keuzes.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten 2027

De maximumsnelheid gaat naar 30 km/u
De leefbaarheid en verkeersveiligheid nemen toe wanneer er langzamer wordt gereden in het dorp. We stellen een wegencategoriseringsplan op om de invoering van 30 km/u mogelijk te maken. In dit plan werken we uit welke verkeerskundige maatregelen nodig zijn voor een effectieve invoering van 30km/u. Bij de ontwikkeling van het plan betrekken we de nood- en hulpdiensten, openbaarvervoerbedrijven, inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden.

We maken de schoolroutes veiliger
In Voorschoten moeten kinderen veilig zelfstandig naar school kunnen. Daarom blijven we ons inzetten op het verbeteren van de verkeersveiligheid van de schoolroutes. Samen met scholen en ouders maken we een lijst met de verkeersknelpunten. De meest prangende knelpunten lossen we als eerste op. Naast het opstellen van de lijst voeren we in 2027 ook al minimaal twee verkeersmaatregelen uit. Met een veiligere verkeersomgeving stimuleren we dat kinderen lopend of fietsend naar school gaan. Naast de maatregelen buiten blijven we inzetten op bewustwording en verkeerseducatie.

We treffen maatregelen om de veiligheid op straat te verhogen
Iedereen moet in Voorschoten veilig over straat kunnen. Daarom passen we de inrichting van twee onveilige kruispunten op de Leidseweg aan: bij de Mozartlaan en de Bachlaan. Om de slecht verlichte en slecht ingerichte plekken in beeld te krijgen, analyseren we welke plekken onveilig zijn, bijvoorbeeld onverlichte zebrapaden op de doorgaande wegen. We stellen een uitvoeringsplan op om voor deze onveilige plekken maatregelen te nemen waarmee we sociale veiligheid op straat te verbeteren.

Wat gaat het kosten?

Deze tabel toont de baten en lasten van dit programma. De mutaties laten we apart zien. De tabel sluit af met het saldo.

Programma: P2 Verkeer en vervoer		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal baten	Baten	506	234	186	221	221	221
Totaal lasten	Lasten	-4.057	-4.274	-4.446	-4.486	-4.438	-4.478
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-3.551**	**-4.040**	**-4.260**	**-4.265**	**-4.218**	**-4.257**
Mutatie reserves							
Totaal onttrekkingen	Baten	50	76	50	50	50	50
Totaal stortingen	Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo mutatie reserves	**Saldo**	**50**	**76**	**50**	**50**	**50**	**50**
Saldo							
Totaal Programma	**Saldo**	**-3.501**	**-3.964**	**-4.210**	**-4.216**	**-4.168**	**-4.208**
Bedragen x € 1.000							
("-"= nadeel / "+"= voordeel)							

De voornaamste verschillen op de baten en de lasten van tenminste € 50.000, of met een bijzondere oorzaak, staan hieronder uitgewerkt.

Programma 2 kent per saldo € 48.000 lagere baten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Verkeerskundige aanpassingen (€ 49.000 lagere baten)
In de Begroting 2026 was incidenteel budget van € 49.000 geraamd voor verkeerskundige optimalisaties op het kruispunt van de Prins Bernhardlaan met de Elstlaan en de Dillenburglaan. Deze subsidie is niet meer voorzien in 2027 waardoor de baten lager uitvallen.

De resterende hogere baten van € 1.000 betreffen overige kleine verschillen kleiner dan € 50.000 en zonder bijzondere oorzaak.

Programma 2 kent per saldo € 172.000 hogere lasten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Actualisatie kapitaallasten (€ 203.000 hogere lasten)
De actualisatie van de investeringsplanning zorgt voor een nadeel op de kapitaallasten van € 203.000 op programma 2. Zie voor de complete toelichting het onderdeel 'Wat gaat het kosten?' bij programma 0.

Openbare verlichting (€ 100.000 lagere lasten)
De exploitatielasten voor openbare verlichting zijn in 2027 € 100.000 lager ten opzichte van 2026. De reden hiervoor is dat er in 2026 extra exploitatielasten zijn gemaakt om het gelijkspanningsnetwerk te stabiliseren en een toekomstbesteding netwerk te maken.

Verkeerskundige aanpassingen (€ 48.000 lagere lasten)
De exploitatielasten voor verkeerskundige aanpassingen zijn in 2027 € 45.000 lager. De reden hiervoor is dat er in 2026 extra exploitatiebudget beschikbaar was voor verkeerskundige aanpassingen als gevolg van overhevelingen afkomstig vanuit de najaarsnota 2025.

Wegen (€153.000 hogere lasten)
De hogere lasten bij wegen hebben voor € 150.000 te maken met de integrale beheervisie en –strategie die in 2027 worden opgesteld. Het volledige budget hiervoor is begroot op wegen.

De resterende lagere lasten van € 35.000 betreffen overige kleine verschillen kleiner dan € 50.000 en zonder bijzondere oorzaak.

Mutaties reserves
In 2026 en 2027 zijn er vanuit programma 2 geen stortingen in de reserves beoogd.

In 2027 is een onttrekking van € 50.000 vanuit bestemmingsreserve kapitaallasten voor de dekking van diverse kapitaallasten. In 2027 is de totale onttrekking € 26.000 lager dan in 2026 dit betreft een overheveling vanuit 2025 ten behoeve van verkeerskundige aanpassingen.

P3 Economie

Wat willen we bereiken ?

Een toekomstbestendige lokale economie draagt bij aan de brede welvaart, werkgelegenheid en levendigheid van het dorp. De gemeente treedt op als een constructieve en faciliterende partner voor ondernemers en zorgt voor een herkenbare toegang tot de gemeentelijke organisatie. Het dorpscentrum wordt verder versterkt als aantrekkelijke plek om te winkelen, ondernemen, wonen en verblijven. Voor de bedrijventerreinen wordt ingezet op kwaliteit, duurzaamheid, bereikbaarheid en een doelmatig gebruik van de schaarse ruimte, met bijzondere aandacht voor de Dobbewijk. Waar nodig worden ondernemers ondersteund bij vraagstukken op het gebied van digitalisering, verduurzaming en bedrijfsontwikkeling. De economische positie van Voorschoten verbinden we met de regionale ontwikkelingen op het gebied van innovatie, arbeidsmarkt, bereikbaarheid, toerisme en economische groei.

In 2027 starten we met het uitvoeren van ons nieuwe evenementenbeleid en blijven we werken aan de uitvoering van de projecten uit de centrumvisie om ons dorpscentrum vitaal en aantrekkelijk te houden voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten 2027

Economische visie en uitvoeringsagenda's
We stellen een nieuwe economische visie en bijbehorende uitvoeringsagenda op. Bij het ontwikkelen van de nieuwe visie betrekken we belanghebbenden, zodat de visie aansluit op de behoeften van ondernemers en andere stakeholders. In de visie werken we uit hoe de lokale en regionale economie elkaar kunnen versterken en hoe we vanuit de gemeente de economische ontwikkeling stimuleren. We nemen daarnaast prestatie-indicatoren op, die inzicht geven in de effecten van het beleid en daardoor gericht kunnen sturen bij veranderende (markt)omstandigheden en macro-economische ontwikkelingen. De nieuwe visie en economische agenda zijn complementair aan de nieuwe uitvoeringsagenda bedrijventerreinen, aan de hand waarvan we met ondernemers aan moderne, goed bereikbare en toekomstbestendige werklocaties werken.

Versterken van de lokale en de regionale economie
Voorschoten heeft baat bij een gezonde economische regio. We blijven daarom investeren in Key Region Leiden en treffen we de voorbereiding voor de besluitvorming over de regionale ontwikkelmaatschappij bedrijventerreinen (ROM-B). We versterken hiermee ons kennis- en innovatie-ecosysteem om werkgelegenheid in onze regio op peil te houden. Voor de doorontwikkeling van de Dobbewijk werken voor dit bedrijventerrein de ROM-B businesscase uit, voorafgaand aan besluitvorming over deelname aan de ROM-B. De ROM-B zorgt voor een betere benutting en verdeling van de schaarse bedrijfsruimte in de regio. Deze brengt de ruimtelijke en financiële haalbaarheid van herontwikkeling en intensiever ruimtegebruik in beeld. Zo behouden we ruimte voor onze ondernemers.

Ondernemersloket en evenementenloket
We richten twee loketten in: een voor ondernemers en een voor initiatiefnemers van evenementen. Deze loketten zorgen voor centrale en herkenbare gemeentelijke aanspreekpunten en vergroten de dienstverlening en klantgerichtheid van onze gemeente. Deze loketten vormen een centraal aanspreekpunt voor advies en ondersteuning, bijvoorbeeld voor digitaliserings- of verduurzamingsvraagstukken. Het effect is dat ondernemers en initiatiefnemers niet meer zelf hoeven uit te zoeken via welke ingang ze hun vraag aan de gemeente kunnen stellen. Vanuit deze

loketfuncties worden de benodigde ambtelijke disciplines betrokken om vragen te beantwoorden en initiatieven verder te brengen in lijn met het vigerende beleid.

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
14	Functiemenging	%	CBS/ BAG LISA	40,1 (2024)		54,5 (2024)
16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	210,6 (2024)		191,4 (2024)

Toelichting beleidsindicatoren

14 Functiemenging

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

In Voorschoten zijn meer woningen dan banen (functiemenging <50). Dit past bij het karakter van Voorschoten als woongemeente tussen Leiden en Den Haag. De ontwikkeling van de functiemengingsindex is afhankelijk van de ontwikkeling van de werkgelegenheid en de woningvoorraad.

16 Vestigingen (van bedrijven)

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

Wat gaat het kosten?

Deze tabel toont de baten en lasten van dit programma. De mutaties laten we apart zien. De tabel sluit af met het saldo.

Programma: P3 Economie		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal baten	Baten	331	370	539	539	539	539
Totaal lasten	Lasten	-653	-1.106	-913	-883	-917	-1.093
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-322**	**-735**	**-373**	**-343**	**-378**	**-554**
Mutatie reserves							
Totaal onttrekkingen	Baten	49	262	0	0	0	0
Totaal stortingen	Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo mutatie reserves	**Saldo**	**49**	**262**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo							
Totaal Programma	**Saldo**	**-273**	**-474**	**-373**	**-343**	**-378**	**-554**
Bedragen x € 1.000							
("-"= nadeel / "+"= voordeel)							

De voornaamste verschillen op de baten en de lasten van tenminste € 50.000, of met een bijzondere oorzaak, staan hieronder uitgewerkt.

Programma 3 kent per saldo € 169.000 hogere baten in 2027 ten opzichte van 2026.

Toeristenbelasting (€ 160.000 hogere baten)
De hogere baten worden voor € 160.000 veroorzaakt door de verhoging van de toeristenbelasting.

De resterende hogere baten van € 9.000 betreffen overige kleine verschillen kleiner dan € 50.000 en zonder bijzondere oorzaak.

Programma 3 kent per saldo € 193.000 lagere lasten in 2027 ten opzichte van 2026.

Project Treubplein (€ 147.000 lagere lasten)
In 2026 was een incidenteel budget van € 147.000 geraamd voor het project Treubplein. In 2027 lopen deze kosten niet door en dit leidt daarmee tot € 147.000 lagere lasten.

Festiviteiten (€ 50.000 lagere lasten)
In de Voorjaarsnota 2026 is eenmalig € 50.000 beschikbaar gesteld voor een jongerenfeest. Omdat een eenmalig budget was, leidt dit in 2027 tot € 50.000 lagere lasten.

Doorbelasting salarislasten (€ 129.000 hogere lasten)
De doorbelasting van de salarislasten zorgt voor een nadeel van € 129.000 op programma 3. Zie voor de complete toelichting het onderdeel 'Wat gaat het kosten?' bij programma 0.

Bedrijven Investerings Zone (€ 75.000 lagere lasten)
In de begroting 2026 was eenmalig € 75.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van motie 355, aanpak leegstand niet-woningen. Hierdoor zijn de lasten in 2027 € 75.000 lager dan in 2026.

De resterende lagere lasten van € 1.000 betreffen overige kleine verschillen kleiner dan € 50.000 en zonder bijzondere oorzaak.

Mutaties reserves
In 2026 en 2027 zijn er vanuit programma 3 geen stortingen in de reserves beoogd.

In 2026 is een onttrekking van € 262.000 uit de concernreserve geraamd. Hiervan betreft een bedrag van € 147.000 de centrumvisie voor het Treubplein en de overige € 115.000 betreft de dekking voor overhevelingen uit 2025 naar 2026.

P4 Onderwijs

Wat willen we bereiken ?

We willen dat ieder kind in Voorschoten de kans krijgt zich optimaal te ontwikkelen en goed voorbereid aan de samenleving kan deelnemen. Dat vraagt om kwalitatief goed en inclusief onderwijs in gezonde, toegankelijke en toekomstbestendige schoolgebouwen. We geven prioriteit aan de noodzakelijke vernieuwing van de onderwijshuisvesting en werken samen met schoolbesturen aan een voorzieningenstructuur die aansluit bij de ontwikkeling van het dorp. We geven prioriteit aan de nieuwe huisvesting van de Fortgensschool. In 2027 werken we verder aan de voorbereidingen voor de bouw van het nieuwe schoolgebouw.

Kansengelijkheid begint al voor de basisschool. Daarom zetten we in op het verkleinen van leer- en ontwikkelingsachterstanden. Door kinderopvang, onderwijs, welzijn en jeugdhulp beter met elkaar te verbinden, kunnen vragen vroeg worden herkend en kunnen kinderen tijdig passende ondersteuning krijgen. Waar mogelijk stimuleren we integrale kindcentra en combineren we maatschappelijke voorzieningen op een slimme manier.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten 2027

We actualiseren het Integraal Huisvestingsplan (IHP)
Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) omschrijft de gewenste voorzieningenstructuur voor onderwijshuisvesting en heeft een totale looptijd van 16 jaar. Het IHP wordt elke vier jaar herijkt. In 2027 actualiseren we het IHP voor de eerste keer. Door deze periodieke herijking kunnen we inspelen op de ontwikkelingen van de leerlingenprognoses en de kaders voor onderwijshuisvesting in de gemeente Voorschoten bijstellen.

We faciliteren een inclusieve onderwijsomgeving
Met de basisscholen in Voorschoten maken we samenwerkingsafspraken zodat leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben tijdig passende hulp ontvangen. We geven hiermee uitvoering aan de Lokaal Educatieve Agenda 2027-2030. We helpen met het leggen van de noodzakelijke verbindingen tussen de onderwijsinstellingen en de zorgpartners. Hiermee bouwen we door aan het versterken van de kansengelijkheid voor kinderen.

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	5,9 (2024)		6,7 (2024)
18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	20 (2024)		28 (2024)
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO/Ingrado	1,3 (2024)		2,3 (2024)

Toelichting beleidsindicatoren

17 Absoluut verzuim
Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school of instelling en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht.

18 Relatief verzuim

Het aantal leer- of kwalificatie plichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken.

19 Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers)

Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren.

Het aantal Voortijdig School Verlaters voor Voorschoten stabiliseert. Voorschoten blijft hiermee onder het landelijk en regionaal gemiddelde. Toch is blijvende aandacht noodzakelijk omdat het aantal vsv'ers tot 18 jaar hoger ligt in Voorschoten dan in vergelijkbare gemeenten (bron: Gemeentelijke monitor sociaal domein, DUO). Absoluut en relatief verzuim ligt onder het regionaal gemiddelde. Kinderen zijn nu beter in beeld gebracht en scholen melden sneller waardoor problemen eerder worden aangepakt.

Wat gaat het kosten?

Deze tabel toont de baten en lasten van dit programma. De mutaties laten we apart zien. De tabel sluit af met het saldo.

Programma: P4 Onderwijs		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal baten	Baten	589	619	458	458	458	458
Totaal lasten	Lasten	-2.308	-2.612	-2.312	-2.266	-2.256	-2.249
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-1.719**	**-1.993**	**-1.853**	**-1.807**	**-1.798**	**-1.790**
Mutatie reserves							
Totaal onttrekkingen	Baten	147	335	0	0	0	0
Totaal stortingen	Lasten	-1.500	0	0	0	0	0
Saldo mutatie reserves	**Saldo**	**-1.353**	**335**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo							
Totaal Programma	**Saldo**	**-3.072**	**-1.658**	**-1.853**	**-1.807**	**-1.798**	**-1.790**
Bedragen x € 1.000							
("-"= nadeel / "+"= voordeel)							

De voornaamste verschillen op de baten en de lasten van tenminste € 50.000, of met een bijzondere oorzaak, staan hieronder uitgewerkt.

Programma 4 kent per saldo € 161.000 lagere baten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

De middelen voor gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) (€ 146.000 lagere baten)
In 2025 is een deel van de GOAB-middelen overgeheveld naar 2026. Hierdoor zijn de baten in 2026 hoger geraamd. In 2027 is er nog geen overheveling bekend waardoor de baten zich beperken tot de voor 2027 toegekende GOAB-subsidie. Ten opzichte van 2026 resulteert dit in € 146.000 lagere baten.

De resterende lagere baten van € 15.000 worden veroorzaakt door diverse kleinere verschillen van minder dan € 50.000, waarvoor geen specifieke verklaring van toepassing is.

Programma 4 kent per saldo € 300.000 lagere lasten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Programma 4 kent per saldo € 300.000 lagere lasten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit verschil bestaat uit de volgende onderdelen:

Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) (€ 146.000 lagere lasten)
In 2025 is een deel van de GOAB-middelen overgeheveld naar 2026. Hierdoor zijn de lasten in 2026 hoger geraamd. Voor 2027 is nog geen overheveling bekend en zijn uitsluitend de voor dat jaar geraamde GOAB-uitgaven opgenomen. Hierdoor zijn de lasten in 2027 € 146.000 lager dan in 2026.

Onderwijs aan Oekraïense en andere anderstalige leerlingen (€ 149.000 lagere lasten)
In 2022 is de Taalklas opgericht om Oekraïense kinderen snel passend onderwijs te bieden. Vanwege het succes van de Taalklas hebben ook andere anderstalige leerlingen hiervan gebruikgemaakt. De kosten voor onder andere leerkrachten, vervoer en huisvesting zijn gedurende een periode ten laste van de gemeente gekomen, omdat hiervoor geen aanvullende bekostiging van het Rijk is ontvangen. Bij de Voorjaarsnota 2026 is voorgesteld om € 149.000 eenmalig ten laste van de reserve Oekraïne te brengen. Omdat deze kosten zich in 2027 niet meer voordoen, zijn de lasten € 149.000 lager dan in 2026.

Voorbereidingskosten Fortgensschool (€ 100.000 lagere lasten)
In 2026 zijn voor de nieuwbouw van de Fortgensschool voorbereidingskosten geraamd die niet ten laste van het voorbereidingskrediet worden gebracht. Omdat hiervoor in 2027 geen kosten zijn geraamd, zijn de lasten € 100.000 lager dan in 2026.

Bijdrage onderhoud Fortgensschool (€ 54.000 lagere lasten)
Bij de vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2024-2039 is rekening gehouden met een mogelijke bijdrage in de onderhoudskosten vanwege de latere oplevering van de nieuwbouw van de Fortgensschool. Deze middelen zijn volledig in 2026 geraamd. Omdat in 2027 hiervoor geen bedrag is geraamd, zijn de lasten € 54.000 lager dan in 2026. Indien de middelen in 2026 niet volledig worden benut, wordt voorgesteld het restant over te hevelen naar een volgend boekjaar, tot aan de oplevering van het nieuwe schoolgebouw.

Actualisatie kapitaallasten (€ 123.000 hogere lasten)
De actualisatie van de investeringsplanning leidt binnen programma 4 tot € 123.000 hogere kapitaallasten. Voor een volledige toelichting wordt verwezen naar het onderdeel 'Wat gaat het kosten?' bij programma 0.

Herijking Integraal Huisvestingsplan (€ 50.000 hogere lasten)
Het Integraal Huisvestingsplan wordt iedere vier jaar herijkt. Voor de herijking in 2027 en de daarvoor benodigde onderzoeken is € 50.000 geraamd. Hierdoor zijn de lasten in 2027 € 50.000 hoger dan in 2026.

De resterende € 24.000 lagere lasten bestaan uit diverse kleinere verschillen van minder dan € 50.000 zonder bijzondere oorzaak.

Mutaties reserves
Voor 2026 en 2027 zijn er geen stortingen in de reserves geraamd ten laste van programma 4.

Voor 2027 zijn geen onttrekkingen uit reserves geraamd ter dekking van uitgaven binnen programma 4. In 2026 zijn wel onttrekkingen geraamd voor de dekking van diverse uitgaven, waaronder:

- De kosten voor onderwijs en onderwijshuisvesting voor ontheemden (€ 164.000);
- De voorbereiding van de nieuwbouw van de Fortgensschool (€ 100.000);
- Het onderhoud van de bestaande Fortgensschool (€ 54.000);
- De resterende werkzaamheden aan de toegang van de gymzaal bij schoolgebouw De Vos (€ 17.000).

De totale geraamde onttrekking uit reserves voor deze doeleinden bedraagt in 2026 € 335.000.

P5 Sport, cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken ?

Voorschoten blijft een vitaal en verbonden dorp waarin iedere inwoner kan sporten, bewegen, cultuur beleven, recreëren en anderen ontmoeten. Sport, kunst, cultuur, erfgoed en het verenigingsleven dragen bij aan lichamelijke en mentale gezondheid, persoonlijke ontwikkeling en sociale samenhang. We investeren daarom in toekomstbestendige sportvoorzieningen, met het nieuwe sportcentrum als belangrijke prioriteit.

Samen met verenigingen, culturele organisaties en inwoners werken we aan een toegankelijk en gevarieerd aanbod voor jong en oud. We versterken de culturele sector, beschermen het Voorschotense erfgoed en geven ruimte aan evenementen en dorpsfeesten die de identiteit en levendigheid van Voorschoten bepalen. Vrijwilligers zijn daarbij onmisbaar. Daarom ondersteunen en waarderen we hun inzet en werken we aan sterke, toekomstbestendige verenigingen en organisaties.

We beschermen en versterken onze groene ruimte, met specifiek aandacht voor bomen en biodiversiteit. Ook werken we aan een leefomgeving die veerkrachtig is bij hitte, droogte en wateroverlast.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten 2027

We bereiden de ontwikkeling van het nieuwe sportcentrum voor
Komend jaar werken we verder aan de voorbereiding van het nieuwe sportcentrum op sportpark Adegeest. We ronden in 2027 de aanbesteding van het ontwerp af en starten met de ontwikkeling van het voorlopig ontwerp. Met dit project bouwen we aan een nieuwe sporthal en een nieuw zwembad waardoor in de komende decennia de sportvoorzieningen in Voorschoten op peil blijven. Door deze voorzieningen dragen we bij aan het welzijn, de gezondheid, vitaliteit en zwemveiligheid van onze inwoners.

We onderzoeken de mogelijkheden voor regionale samenwerking voor het sportaanbod
We hebben in Voorschoten een goed sport- en beweegaanbod. Dit is belangrijk voor de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners. Volgend op het uitgevoerde regionale capaciteitsonderzoek voeren we een vervolgonderzoek uit. Hierin worden de kansen uitgewerkt om, in regionaal verband, met het gezamenlijke sportaanbod te voorzien in lokale en bovenlokale sport- en beweegbehoeften.

We stellen een nieuwe sport- en beweegvisie op
We streven naar een sport- en beweegklimaat dat iedereen uitnodigt en mogelijkheden biedt tot sporten en bewegen. Hierbij richten we ons op het creëren van gelijke kansen voor inwoners om mee te kunnen doen. Ook zetten we in op hechte samenwerking tussen de partners in de domeinen sport, onderwijs, welzijn en zorg. Met het stimuleren en faciliteren van sport en bewegen zetten we ons in voor de gezondheid en vitaliteit, sociale verbinding en inclusie van onze inwoners.

We ontwikkelen een groenprogramma
Om de kwaliteit, samenhang en ecologische waarden van onze groene ruimte te versterken, werken we aan een nieuw groenprogramma. Het programma richt zich niet alleen op het behouden en compenseren van groen, maar ook op het actief versterken en verbinden van groenstructuren en biodiversiteit. We werken de bescherming van waardevolle bomen verder uit en actualiseren de

bijbehorende beleidsregels. Binnen het programma geven we daarnaast vorm aan plannen voor meer ecologisch beheer, passend bij en haalbaar voor de openbare ruimte.

We actualiseren de huidige cultuurvisie
De culturele voorzieningen en activiteiten zijn belangrijk voor ons dorp. De huidige cultuurvisie heeft een gezonde culturele sector als doel en geeft richting aan de samenwerking tussen de verschillende partijen die in het culturele domein actief zijn. Naar aanleiding van evaluatie actualiseren we de cultuurvisie. In de uitvoeringsagenda vertalen we de visie naar concrete acties. Hierbij zetten we in op de toegankelijkheid van culturele activiteiten voor alle inwoners.

We richten met de bibliotheek een ontwikkelplein in
De bibliotheek speelt een belangrijke rol bij het vergroten van kansen voor inwoners om zich te ontwikkelen, mee te doen in de samenleving en om zich een leven lang te blijven ontwikkelen. Hiervoor richten we in de bibliotheek een ontwikkelplein in. Dit wordt een goed toegankelijke, laagdrempelige plek waar inwoners terechtkunnen voor vragen over werk, inkomen, schulden of digitale vaardigheden. Het multidisciplinair lokaal team werkt samen met het ontwikkelplein om informatie en hulp op een plek te organiseren.

We werken aan de huisvesting van de bibliotheek
Doordat het gemeentehuis naar De Zilverfabriek verhuist werken we aan een nieuw plan voor de huisvesting van de bibliotheek. Hiermee zetten we ons in voor het realiseren van toekomstbestendige huisvesting waarin de bibliotheek goed de wettelijke kerntaken, maatschappelijke en sociale functies kan uitvoeren.

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
20	Niet-sporters	%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	32,8 (2024)		

Toelichting beleidsindicatoren

20 Niet-sporters
Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Onder een sporter wordt verstaan, iemand die minimaal 1 keer in de week sport. Over heel Nederland genomen is het percentage niet-sporters 46,6%. Landelijk wordt gestreefd naar een afname van het aantal niet-sporters met 10%. Voor de gemeente Voorschoten wordt aangesloten bij deze streefwaarde, de realisatie laat zien dat deze streefwaarde lokaal wordt gehaald. Met het stimuleren van verenigingen om hun sportaccommodaties voor een breed publiek open te stellen wordt intensiever gebruik bewerkstelligd. Ook worden op netwerkbijeenkomsten met sportverenigingen en andere partijen de mogelijkheden uitgewisseld om mensen te stimuleren te gaan sporten.

Het regionale GGD-onderzoek naar dit cijfer vindt éénmaal per vier jaar plaats, de volgende meting is in 2026. Hierdoor zijn geen recente realisatiewaarden beschikbaar.

Wat gaat het kosten?

Deze tabel toont de baten en lasten van dit programma. De mutaties laten we apart zien. De tabel sluit af met het saldo.

Programma: P5 Sport, cultuur en recreatie		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal baten	Baten	1.142	3.613	1.040	1.040	1.063	1.127
Totaal lasten	Lasten	-10.044	-9.400	-8.657	-8.744	-8.840	-8.617
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-8.902**	**-5.788**	**-7.617**	**-7.704**	**-7.777**	**-7.490**
Mutatie reserves							
Totaal onttrekkingen	Baten	2.296	1.065	321	351	410	456
Totaal stortingen	Lasten	-434	-2.445	-510	-387	-700	0
Saldo mutatie reserves	**Saldo**	**1.862**	**-1.380**	**-189**	**-36**	**-290**	**456**
Saldo							
Totaal Programma	**Saldo**	**-7.040**	**-7.167**	**-7.807**	**-7.740**	**-8.067**	**-7.034**
Bedragen x € 1.000							
("-"= nadeel / "+"= voordeel)							

De voornaamste verschillen op de baten en de lasten van tenminste € 50.000, of met een bijzondere oorzaak, staan hieronder uitgewerkt.

Programma 5 kent per saldo € 2.573.000 lagere baten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Voorziening zwembad (€ 2.221.000 lagere baten)
In 2026 is de onderhoudsvoorziening vrijgevallen en gestort in de bestemmingsreserve zwembad en sporthal. De baten ten gevolge van deze vrijval komen niet terug in 2027.

Recreatieve wandelpaden (€ 312.000 lagere baten)
In 2026 is voorzien dat er recreatieve wandelpaden worden aangelegd nabij Noortveer en het Laantje van Wissen. Deze wandelpaden worden grotendeels bekostigd vanuit een de subsidie van het Rijk voor recreatieve wandelpaden.

De resterende lagere lasten € 40.000 betreffen overige kleine verschillen kleiner dan € 50.000 en zonder bijzondere oorzaak.

Programma 5 kent per saldo € 743.000 lagere lasten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Groenonderhoud Adegeest en Raadhuislaan (€ 400.000 lagere lasten)
In 2026 zijn overgehevelde middelen uit 2025 beschikbaar gesteld voor het groenonderhoud van Adegeest en de Raadhuislaan. Deze eenmalige middelen komen in 2027 niet terug, waardoor de lasten € 400.000 lager zijn.

Recreatieve wandelpaden (€ 351.000 lagere lasten)
In 2026 is voorzien dat er recreatieve wandelpaden worden aangelegd nabij Noortveer en het Laantje van Wissen. Deze kosten komen niet terug in 2027.

Sportaccommodatiebeleid (€ 142.000 lagere lasten)
In 2026 zijn middelen geraamd voor de uitvoering van resterende eenmalige werkzaamheden uit het Sportaccommodatiebeleid (SAB). Deze werkzaamheden zijn in 2027 afgerond, waardoor de lasten € 142.000 lager zijn.

Bibliotheek (€ 100.000 lagere lasten)
In 2026 zijn incidenteel middelen geraamd voor de bibliotheek. Deze uitgaven komen in 2027 niet terug, waardoor de lasten € 100.000 lager zijn.

Klimaatadaptatie (€ 97.000 lagere lasten)
In 2026 zijn overgehevelde middelen uit 2025 beschikbaar gesteld voor subsidies voor klimaatadaptatie. Deze incidentele middelen komen in 2027 niet terug, waardoor de lasten € 97.000 lager zijn.

Huurcompensatie sportaccommodaties (€ 82.000 lagere lasten)
Als gevolg van het ABB-besluit vervalt de subsidie voor huurcompensatie. Hierdoor zijn de lasten in 2027 € 82.000 lager dan in 2026.

Doorbelasting salarislasten (€ 356.000 hogere lasten)
De doorbelasting van de salarislasten zorgt voor een nadeel van € 356.000 op programma 5. Zie voor de complete toelichting het onderdeel 'Wat gaat het kosten?' bij programma 0.

Nieuwbouw sportcentrum (€ 79.000 hogere lasten)
In 2027 zijn incidentele kosten geraamd die samenhangen met de nieuwbouw van het sportcentrum. Deze kosten zijn in 2026 niet geraamd, waardoor de lasten in 2027 € 79.000 hoger zijn.

Actualisatie kapitaallasten (€ 70.000 hogere lasten)
De actualisatie van de investeringsplanning zorgt voor hogere kapitaallasten van € 69.000 op programma 5. Zie voor de complete toelichting het onderdeel 'Wat gaat het kosten?' bij programma 0.

De resterende lagere lasten van € 76.000 betreffen overige kleine verschillen kleiner dan € 50.000 en zonder bijzondere oorzaak.

Mutaties reserves
Voor 2027 zijn minder onttrekkingen uit reserves geraamd ter dekking van uitgaven binnen programma 5.

In 2026 zijn wel onttrekkingen geraamd voor:
- De overheveling van middelen uit 2025 voor het groenonderhoud van Adegeest en de Raadhuislaan (€ 400.000);
- De overheveling van middelen uit 2025 voor subsidies voor klimaatadaptatie (€ 97.000);
- De overheveling van middelen uit 2025 voor de uitvoering van de uitvoeringsagenda cultuur (€ 10.000);
- De bij de Voorjaarsnota 2026 beschikbaar gestelde middelen voor de Nota Erfgoed en Omgevingskwaliteit en de dorpspomp (€ 35.000);
- De overheveling van middelen voor de uitvoering van de Groenvisie (€ 40.000);
- De overheveling van middelen uit 2025 voor de uitvoering van het sportaccommodatiebeleid (€ 92.000);
- Voorbereidingskosten voor de uitwerking van scenario's voor een nieuw zwembad en sporthal (€ 150.000).

In zowel 2026 als 2027 zijn onttrekkingen geraamd voor de dekking van kapitaallasten (€ 42.000) en voor de pilot van de subsidieregeling vanuit het sportaccommodatiebeleid (€ 200.000). Daarnaast is in 2027 een onttrekking van € 79.000 geraamd ter dekking van eenmalige kosten van het sportcentrum. De totale geraamde onttrekkingen uit reserves bedragen € 1,065 miljoen in 2026 en € 321.000 in 2027.

Voor 2027 zijn tevens lagere stortingen in reserves geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de eenmalige storting van € 2.221.268 in 2026 als gevolg van de vrijval van de onderhoudsvoorziening van het sportcentrum. In 2027 is een storting van € 286.000 geraamd in de reserve Zwembad en Sporthal conform amendement 374.
De totale geraamde stortingen in reserves bedragen € 2,445 miljoen in 2026 en € 510.000 in 2027.

P6 Sociaal Domein

Wat willen we bereiken ?

Uitgangspunt binnen het sociaal domein is dat iedere inwoner naar vermogen kan deelnemen aan de samenleving en ondersteuning ontvangt wanneer dat nodig is. Om gelijke kansen te bevorderen, worden aandacht en middelen gericht ingezet voor inwoners en wijken waar de maatschappelijke opgaven het grootst zijn. We versterken onze integrale toegang waarmee we hulp en ondersteuning, zoveel mogelijk dichtbij, laagdrempelig en in samenhang aanbieden. Hierin zijn welzijn, jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en werk & inkomen met elkaar verbonden.

Vroegsignalering en de menselijke maat staan centraal, zodat problemen tijdig worden onderkend en specialistische ondersteuning beschikbaar blijft voor inwoners die daarop zijn aangewezen. Het versterken van bestaanszekerheid, het vereenvoudigen van de toegang tot inkomensondersteuning en het bieden van perspectief op werk, scholing en zelfredzaamheid vormen belangrijke onderdelen van deze aanpak. Ook zetten we in op het wegnemen van sociale en fysieke belemmeringen voor deelname aan de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten 2027

We richten een multidisciplinair lokaal team in
Met het multidisciplinair lokaal team zetten we in op een integrale samenwerking voor welzijn, zorg, werk en inkomen, met de maatschappelijke partners. We maken een voorstel om dit team in te richten. Hierbij kijken we naar maatregelen die we snel kunnen nemen om in 2027 al te starten met het laagdrempeliger en toegankelijker maken van de beschikbare gemeentelijke dienstverlening. Daarnaast kijken we naar langetermijnoplossingen om het lokale team duurzaam in te richten.

Doorontwikkeling jeugd- en jongerenwerk
We verbreden het jeugd- en jongerenwerk en zetten naast de maatschappelijke activiteiten in op preventie. Ook zetten we in op specialistisch jongerenwerk om jongeren die vaak te maken hebben met meervoudige problemen en complexe zorgvragen, zoals gedragsproblemen, schooluitval, of betrokkenheid bij vormen van criminaliteit goed te kunnen ondersteunen. Hiermee voorkomen we overlast en dat jongeren in het criminele circuit terechtkomen. Deze inzet is complementair aan het reguliere jongerenwerk en het programma Dealbreakers in Programma 1 Veiligheid.

We stellen een lokale inclusieagenda op
In verschillende sectorale beleidsstukken hebben we aandacht voor inclusie. Met deze inclusieagenda brengen we de verschillende maatregelen bij elkaar waardoor de ondersteuningsmogelijkheden die bijdragen aan zelfstandig en volwaardig deelnemen aan onze samenleving worden ondergebracht.

We actualiseren het kader subsidiebeleid en de algemene subsidieverordening
In de actualisatie van het kaderstellende beleid en de verordening verwerken we de aanbevelingen die bij de evaluatie van het huidige kader subsidiebeleid zijn meegegeven. In het geactualiseerde beleid zetten we in op het gebruik van begrijpelijk taalgebruik, het versterken van klantgericht accounthouderschap, het verminderen van de regeldruk en het vergroten van snelle toepassingsmogelijkheden.

Verbonden partijen

Tabel Verbonden Partijen Programma 6

Naam
Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 65 jaar	CBS/LISA	510,8 (2024)		
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1 (2023)		
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	4 (2024)		
24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	74,0 (2025)		
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	1 (2024)		
27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	158,3 (2025)		
28	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 - 65 jaar	CBS	125,1 (2024)		
29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	12,9 (2024)		
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,5 (2024)		
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,4 (2024)		
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	510 (2025)		

Toelichting beleidsindicatoren

21 Banen

Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 65 jaar.

22 Jongeren met een delict voor de rechter

Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

23 Kinderen in uitkeringsgezin

Het percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Participatiewet en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) verstaan. De cijfers zijn afkomstig van het CBS.

24 Netto arbeidsparticipatie

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

26 Werkloze jongeren

Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.

27 Personen met een bijstandsuitkering

Het aantal personen met een uitkering op grond van de Participatiewet. De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

28 Lopende re-integratievoorzieningen

Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

29 Jongeren met jeugdhulp

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014) en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen.

Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdhulp betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed.
Persoonsgebonden budget (PGB) is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.

30 Jongeren met jeugdbescherming

Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment onder toezicht worden gesteld of onder voogdij worden geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

31 Jongeren met jeugdreclassering

Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.

32 Cliënten met een maatwerkarrangement WMO

Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Wat gaat het kosten?

Deze tabel toont de baten en lasten van dit programma. De mutaties laten we apart zien. De tabel sluit af met het saldo.

Programma: P6 Sociaal Domein		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal baten	Baten	10.230	10.365	9.637	8.310	8.267	8.267
Totaal lasten	Lasten	-29.499	-31.015	-30.452	-28.309	-28.127	-28.121
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-19.268**	**-20.650**	**-20.815**	**-19.998**	**-19.860**	**-19.854**
Mutatie reserves							
Totaal onttrekkingen	Baten	216	319	50	25	25	25
Totaal stortingen	Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo mutatie reserves	**Saldo**	**216**	**319**	**50**	**25**	**25**	**25**
Saldo							
Totaal Programma	**Saldo**	**-19.053**	**-20.331**	**-20.765**	**-19.973**	**-19.835**	**-19.829**
Bedragen x € 1.000							
("-"= nadeel / "+"= voordeel)							

De voornaamste verschillen op de baten en de lasten van tenminste € 50.000, of met een bijzondere oorzaak, staan hieronder uitgewerkt.

Programma 6 kent per saldo € 729.000 lagere baten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Specifieke uitkering KOT (€ 400.000 lagere baten)
In 2027 is € 400.000 minder aan baten geraamd dan in 2026. Deze specifieke uitkering is budgettair neutraal, omdat hier overeenkomstige lasten tegenover staan. De baten en lasten worden jaarlijks begroot. Bij de Voorjaarsnota 2027 wordt de eerste indicatie voor 2027 verwerkt.

Wmo Scheve Huisjes (€ 275.000 lagere baten)
In 2026 is een eenmalige bijdrage van € 275.000 van de centrumgemeente geraamd voor de aanleg van de Scheve Huisjes aan de Rosenburgherlaan. Hier staan overeenkomstige kosten tegenover, waardoor dit budgettair neutraal is.

SPUK Inburgering (€ 100.000 hogere baten)
In 2027 wordt € 100.000 meer aan inkomsten uit de SPUK Inburgering geraamd. Tegenover deze baten staan gelijke lasten.

Huuropbrengsten (€ 84.000 lagere baten)
Als gevolg van het algemeen belangbesluit zijn de geraamde huuropbrengsten in 2027 € 84.000 lager dan in 2026. De subsidie voor huurcompensatie neemt aan de lastenkant met eenzelfde bedrag af.

De resterende lagere baten van € 69.000 betreffen overige kleine verschillen van minder dan € 50.000 zonder bijzondere oorzaak.

Programma 6 kent per saldo € 563.000 lagere lasten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Uitvoeringskosten Werk en Inkomen (€ 139.000 hogere lasten)
In 2027 zijn € 139.000 hogere uitvoeringskosten voor Werk en Inkomen geraamd. De stijging komt uit de effecten het vastgestelde jaarplan 2026.

Wmo (€ 126.000 hogere lasten)
In 2027 zijn de lasten € 126.000 hoger, hoofdzakelijk als gevolg van indexatie.

SPUK Inburgering (€ 100.000 hogere lasten)
Tegenover de € 100.000 hogere baten uit de SPUK Inburgering staan in 2027 gelijke hogere lasten, waardoor dit budgettair neutraal is.

Indexatie subsidies (€ 52.000 hogere lasten)
In 2027 zijn de lasten voor subsidies binnen programma 6 € 52.000 hoger als gevolg van indexatie.

Herijking beleidsplan Sociaal Domein (€ 50.000 hogere lasten)
In 2027 is € 50.000 geraamd voor het opstellen van de herijking van het beleidsplan Sociaal Domein.

Specifieke uitkering KOT (€ 400.000 lagere lasten)
In 2027 zijn € 400.000 lagere lasten geraamd. Hier staan overeenkomstig lagere baten tegenover, waardoor dit budgettair neutraal is.

Wmo Scheve Huisjes (€ 275.000 lagere lasten)
In 2026 zijn eenmalig lasten geraamd voor de aanleg van de Scheve Huisjes aan de Rosenburgherlaan. In 2027 vervallen deze lasten. Hier staan overeenkomstig lagere baten tegenover, waardoor dit budgettair neutraal is.

Verkenning overgang Werk en Inkomen naar de Leidse regio (€ 172.000 lagere lasten)
In 2026 is de verkenningsfase van de overgang van Werk en inkomen naar de Leidse regio gepland. Hierna vindt een afwegingsmoment plaats. Daarom zijn er nog geen kosten voor 2027 opgenomen.

Subsidie huurcompensatie (€ 84.000 lagere lasten)
In 2027 zijn € 85.000 lagere lasten voor de subsidie huurcompensatie geraamd.

De resterende lagere lasten van € 98.000 betreffen overige kleine verschillen van minder dan € 50.000 zonder bijzondere oorzaak.

Mutaties reserves

In 2026 en 2027 zijn er geen stortingen in de reserves geraamd ten laste van programma 6.
In 2027 zijn de volgende onttrekkingen uit reserves geraamd ter dekking van uitgaven binnen programma 6:

- € 25.000 ter dekking van kapitaallasten;
- € 25.000 voor de inzet vanuit het maatwerkbudget.

In 2026 zijn daarnaast de volgende incidentele onttrekkingen uit reserves geraamd:

- € 150.000 voor de verkenning van de overgang van Werk en Inkomen naar de Leidse regio;
- € 103.000 voor budgetoverhevelingen vanuit de jaarrekening 2025 naar 2026.

P7 Volksgezondheid en milieu

Wat willen we bereiken ?

We willen een gezond en toekomstbestendig Voorschoten. Daarom blijven we werken aan een gezonde leefomgeving en het verbeteren van de volksgezondheid, door in te zetten op effectieve preventieve maatregelen en het tegengaan van milieuverontreiniging.

Binnen de energietransitieopgaven ligt de nadruk op energiebesparing, duurzame warmte, netbewuste oplossingen en het beperken van netcongestie. Daarnaast wordt ingezet op minder restafval, betere afvalscheiding en beheersbare verwerkingskosten. Om deze opgaven effectief uit te voeren is het noodzakelijk om met inwoners, bedrijven en regionale partners samen te werken.

We realiseren met verschillende projecten een robuust rioleringsstelsel. Hieraan werken we in het centrum, Adegeest en bij het winkelcentrum Noord-Hofland. Dit is een grote en complexe opgave. Om de vervanging van de riolering in goede banen te leiden, zijn alle rioleringsprojecten opgenomen in de investeringsplanning, om op tijd de riolering te vervangen en de werkzaamheden realistisch te plannen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten 2027

We maken een lokale preventiestrategie
Met onze preventiestrategie vertalen we de landelijke afspraken over gezondheid en preventie door naar een Voorschotense aanpak waarbij we met onze maatschappelijke partners uitvoering geven aan de doelen uit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord, (AZWA) met onder meer de ketenaanpak dementie en het programma kinderen naar een gezonder gewicht.

We blijven inzetten op communicatie om afval beter te scheiden
De bewustwordingscampagne over het belang van het scheiden van afval en het voorkomen van afval blijven we in 2027 uitvoeren. Hiermee delen we informatie en gaan we in gesprek met inwoners om uitleg te geven over de regels over afval scheiden. Ook blijven we voorlichting geven om het verkeerd aanbieden van afval te voorkomen.

We ontwikkelen een warmteprogramma
Het warmteprogramma is een van de verplichte omgevingsprogramma's onder de Omgevingsvisie. Dit programma volgt de transitievisie warmte op. In het warmteprogramma staat hoe de gebouwde omgeving stap voor stap aardgasvrij wordt en welke duurzame collectieve warmteoplossingen kansrijk zijn.

We ontwikkelen een energieprogramma
Het energieprogramma volgt de lokale energiestrategie op. Met de vernieuwing van het beleid werken we verder aan het verminderen van piekbelasting en netcongestie, het opwekken van duurzame energie, het netbewust bouwen en de besparing en opslag van energie.

We stellen een soortenmanagementplan op
We ondersteunen inwoners, vve’s en corporaties die hun woningen willen verduurzamen, waarbij een omgevingsvergunning vereist is om de maatregelen te nemen. Het soortenmanagementplan van de gemeente vervangt het individuele ecologische onderzoek dat anders bij de vergunningsaanvraag moet worden ingediend.

Verbonden partijen

Tabel Verbonden Partijen Programma 7

Naam
HECHT (Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden)
Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS statistiek Huishoudelijk afval	189 (2024)		
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	16,4 (2022)		

Toelichting beleidsindicatoren

33 Omvang huishoudelijk restafval

Niet gescheiden ingezameld restafval dat te groot of te zwaar is om op dezelfde wijze als het huishoudelijk restafval te worden aangeboden.

34 Hernieuwbare elektriciteit

Het % hernieuwbare energie, ook wel duurzame of groene energie genoemd. Dit is energie afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld zoals uit wind, waterkracht, zon, bodem, buitenluchtwarmte en biomassa.

Anders dan bij de levering van gas en elektriciteit worden veel vormen van hernieuwbare energie niet bemeterd, bijvoorbeeld omdat opwekking en gebruik geheel of gedeeltelijk "achter de meter" plaatsvinden (zoals bij hernieuwbare elektriciteit). In de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat worden daarom top-down inschattingen gemaakt. Hierbij worden nationale cijfers op basis van een verdeelsleutel gealloceerd over gemeenten. Deze cijfers komen doorgaans bijna twee jaar na afloop van een kalenderjaar beschikbaar.

Wat gaat het kosten?

Deze tabel toont de baten en lasten van dit programma. De mutaties laten we apart zien. De tabel sluit af met het saldo.

Programma: P7 Volksgezondheid en milieu		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal baten	Baten	10.658	10.398	11.334	12.493	12.759	13.038
Totaal lasten	Lasten	-10.457	-11.277	-10.676	-11.188	-11.331	-11.604
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**201**	**-880**	**659**	**1.305**	**1.428**	**1.435**
Mutatie reserves							
Totaal onttrekkingen	Baten	124	116	0	10	10	10
Totaal stortingen	Lasten	0	0	-385	0	0	0
Saldo mutatie reserves	**Saldo**	**124**	**116**	**-385**	**10**	**10**	**10**
Saldo							
Totaal Programma	**Saldo**	**325**	**-764**	**274**	**1.315**	**1.437**	**1.444**
Bedragen x € 1.000							
("-"= nadeel / "+"= voordeel)							

De voornaamste verschillen op de baten en de lasten van tenminste € 50.000, of met een bijzondere oorzaak, staan hieronder uitgewerkt.

Programma 7 kent per saldo € 936.000 hogere baten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Riool (€ 707.000 hogere baten)
De hogere baten van € 707.000 worden veroorzaakt door een toename van het aantal aanslagen en de kostenverhoging van het heffingstarief. Omdat dit het gesloten systeem betreft waarbinnen wordt uitgegaan van volledige kostendekkendheid, leidt dit tot stijging van het tarief. Zie voor een nadere toelichting de paragraaf Lokale heffingen.

Afvalstoffenheffing (€ 484.000 hogere baten)
De hogere baten van € 484.000 worden veroorzaakt door een toename van het aantal aanslagen en de kostenverhoging van het heffingstarief. Omdat dit het gesloten systeem betreft waarbinnen wordt uitgegaan van volledige kostendekkendheid, leidt dit tot stijging van de baten. Zie voor een nadere toelichting de paragraaf Lokale heffingen.

Voorziening begraven (€ 385.000 hogere baten)
De raad heeft besloten over het ontwikkelplan gedenkpark Rosenburgh. Een van de onderdelen betreft uitvoeringsfase 1 en voorgesteld is om de afschrijvingslasten behorende bij deze investering ad € 385.000 te onttrekken uit de voorziening en te storten in de bestemmingsreserve kapitaallasten.

Specifieke uitkering CDOKE (€ 593.000 lagere baten)
In 2027 worden de CDOKE-middelen tijdelijk niet langer als specifieke uitkering, maar via het gemeentefonds verstrekt, waardoor deze middelen niet langer op het programma als baten (subsidie) moeten worden verantwoord.

De resterende lagere baten van € 47.000 betreffen overige kleine verschillen kleiner dan € 50.000 en zonder bijzondere oorzaak.

Programma 7 kent per saldo € 601.000 lagere lasten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Actualisatie kapitaallasten (€ 469.000 hogere lasten)
De actualisatie van de investeringsplanning zorgt voor hogere kapitaallasten van € 469.000 op programma 7. Zie voor de complete toelichting het onderdeel 'Wat gaat het kosten?' bij programma 0.

Doorbelasting salarislasten (€ 232.000 hogere lasten)
De doorbelasting van de salarislasten zorgt voor een nadeel van € 232.000 op programma 7. Zie voor de complete toelichting het onderdeel 'Wat gaat het kosten?' bij programma 0.

GR Hecht (€ 108.000 hogere lasten)
De bijdrage aan de gemeenschappelijk regeling Hecht is op basis van de begroting 2027 bijgesteld met € 108.000.

Tractie (€ 85.000 hogere lasten)
De exploitatielasten bij tractie, bestaande uit belastingen, verzekeringen, brandstof en onderhoud van het gemeentelijk wagenpark en materieel, stijgen door inflatie, stijgende brandstofprijzen en stijgende onderhoudslasten.

Specifieke uitkering CDOKE (€ 1.183.000 lagere lasten)
In 2027 worden de CDOKE-middelen tijdelijk niet langer als specifieke uitkering, maar via het gemeentefonds verstrekt. Uit de financiële analyse blijkt dat binnen de beschikbare CDOKE-middelen een overschot aanwezig is. Daarom wordt voorgesteld om in de begroting 2027 eenmalig € 597.000 van deze middelen in te zetten ter verbetering van het begrotingssaldo. Hierbij is er geen sprake van het schrappen of uitstellen van geplande activiteiten, maar van het benutten van middelen die naar verwachting niet benodigd zijn voor de uitvoering van de huidige opgaven. Ook na deze incidentele inzet resteert binnen de planmiddelen nog een aanzienlijk budget. Een bedrag van € 586.000 wordt ingezet voor de dekking van salarislasten van medewerkers (taakveld 0.4) die voor de uitvoeringsplanning in dienst zijn genomen.

Riolering (€ 102.000 lagere lasten)
Bij de voorjaarsnota 2026 zijn er aanvullende middelen aangevraagd voor een omvangrijk Woo-verzoek bij project Adegeest. Deze middelen zijn niet aangevraagd voor 2027.

Begraven (€ 75.000 lagere lasten)
De betaalde grafrechten en onderhoudskosten welke betrekking hebben op meerdere jaren worden gestort in de voorziening Gedenkpark Rosenburgh. Op voorhand valt de begrote mutatie in de voorziening nog niet te bepalen waardoor deze afwijkt ten opzichte van 2026.

Warmte Leidse Regio (€ 66.000 lagere lasten)
Voor het project Warmte Leidse Regio zijn in de begroting 2026 eenmalige middelen beschikbaar geweest waarin voor 2027 niet in is voorzien.

De resterende lagere lasten van € 70.000 betreffen overige kleine verschillen kleiner dan € 50.000 en zonder bijzondere oorzaak.

Mutaties reserves:
In 2027 vindt er een storting in de bestemmingsreserve kapitaallasten plaats van € 385.000. Deze storting heeft betrekking op het ontwikkelplan gedenkpark Rosenburgh. Zie voor nadere informatie ook de toelichting hierboven bij, Voorziening begraven.

In 2026 hebben er nog drie onttrekkingen uit de concernreserve plaats gevonden voor de warmte Leidse regio € 66.000, duurzaamheid leningen € 40.000 en milieubeheer, allen overhevelingen uit 2025 die geen doorgang hebben in 2027. In 2027 zijn er geen onttrekkingen voorzien.

P8 Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken ?

De beschikbaarheid van passende en betaalbare woningen is bepalend voor een evenwichtige ontwikkeling van Voorschoten. De woningbouwopgave wordt afgestemd op de behoefte van het dorp, met bijzondere aandacht voor jongeren, starters, senioren, inwoners met vitale beroepen en mensen met een economische binding met Voorschoten. Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan gemengde wijken met een evenwichtige combinatie van sociale huur, middenhuur, betaalbare koop en woningen in de vrije sector.

Prioriteit ligt bij de uitvoering van bestaande woningbouwplannen en bij het zorgvuldig benutten van ruimte binnen het bestaande bebouwde gebied. We werken met corporaties, ontwikkelaars en andere initiatiefnemers aan het uitvoeren van de woningbouwplannen in Voorschoten. Naast nieuwbouw worden mogelijkheden benut om woningen en andere gebouwen efficiënter te benutten. Ruimtelijke ontwikkelingen moeten duurzaam, energiezuinig en bereikbaar zijn en passen bij de ruimtelijke kwaliteit, het groen en het herkenbare dorpse karakter van Voorschoten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten 2027

We gaan efficiënter gebruik maken van de bestaande gebouwde omgeving
We stimuleren woningeigenaren om efficiënt met hun ruimte om te gaan. Om de bestaande gebouwde omgeving beter te benutten maken we beleid voor het splitsen en optoppen van woningen. Ook passen we de regels rondom woningdelen en hospitaverhuur aan. Hierdoor zorgen we voor meer en voor intensiever gebruikte woningen.

We ontwikkelen in fases het volkshuisvestingsprogramma
Het volkshuisvestingsprogramma is een van de verplichte omgevingsprogramma's onder de Omgevingsvisie. Het volkshuisvestingsprogramma bevat het integrale woonbeleid. We werken in verschillende fases naar het definitieve programma. In 2027 starten we met de ontwikkeling van het programma door het inhoudelijke raamwerk te maken en we ontwikkelen het onderdeel woon-zorgbeleid.

We actualiseren het beleid voor het toewijzen van woningen
Om de lokale toewijzingsruimte van sociale huurwoningen en middenhuurwoningen goed te organiseren actualiseren we het lokaal maatwerk en de middenhuurregels, zodat de toewijzing van woningen goed aansluit op de verschillende gebruikersgroepen waaronder jongeren, starters, senioren en mensen met vitale beroepen. Ons lokale beleid sluit aan op de afspraken die we in de Regio Holland Rijnland hebben gemaakt en in de regionale huisvestingsverordening zijn opgenomen.

We werken aan het nieuwe Omgevingsplan
We werken stapsgewijs aan de ontwikkeling van het Omgevingsplan. De totale transitie van het Omgevingsplan is een meerjarig traject dat tot eind 2031 loopt. In het komende jaar gebruiken we de inzichten uit de eerste pilot Vlietwijk voor de voor te bereiden wijzigingsbesluiten. We leggen een gebiedsgerichte wijziging en een themagerichte wijziging ter besluitvorming voor.

We werken aan het project Oude Stationslaantje
Samen met de woningbouwcorporatie maken we een uitwerkingskader voor de ontwikkeling van 120 sociale huurwoningen en 20 middenhuurwoningen naast station Voorschoten. De stedenbouwkundige kaders worden hierin uitgewerkt. Na het uitwerkingskader worden in de anterieure overeenkomst de financiële verplichtingen voor de ontwikkeling vastgelegd.

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	528 (2025)		
36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	11,8 (2024)		
37	Demografische druk	%	CBS	89,6 (2025)		
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	COELO	€ 1.441 (2025)		
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	COELO	€ 1.539 (2025)		

Toelichting beleidsindicatoren

35 Gemiddelde WOZ waarde
De gemiddelde WOZ waarde van woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt

36 Nieuw gebouwde woningen
Het aantal nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen zoals transformaties.

37 Demografische druk
Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.

38 Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

39 Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Wat gaat het kosten?

Deze tabel toont de baten en lasten van dit programma. De mutaties laten we apart zien. De tabel sluit af met het saldo.

Programma: P8 Wonen en bouwen		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal baten	Baten	1.394	2.311	5.706	1.912	1.208	1.208
Totaal lasten	Lasten	-4.500	-5.557	-7.219	-3.975	-3.144	-3.119
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-3.106**	**-3.246**	**-1.513**	**-2.062**	**-1.935**	**-1.911**
Mutatie reserves							
Totaal onttrekkingen	Baten	396	894	14	14	0	0
Totaal stortingen	Lasten	-197	0	0	0	0	0
Saldo mutatie reserves	**Saldo**	**199**	**894**	**14**	**14**	**0**	**0**
Saldo							
Totaal Programma	**Saldo**	**-2.907**	**-2.352**	**-1.499**	**-2.048**	**-1.935**	**-1.911**
Bedragen x € 1.000							
("-"= nadeel / "+"= voordeel)							

De voornaamste verschillen op de baten en de lasten van tenminste € 50.000, of met een bijzondere oorzaak, staan hieronder uitgewerkt.

Programma 8 kent per saldo € 3.394.000 hogere baten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Mutatie grondexploitatie (€ 4.026.000 hogere baten)
In 2027 zijn er verkopen van de gronden beoogd. Hierdoor worden er hogere baten begroot. Tegenover verkopen van de gronden staat een afname van de grondexploitatie op de balans. De mutaties voor de grondexploitatie zijn daarmee neutraal.

Lokaal Isolatieprogramma (€ 933.000 lagere baten)
De Regeling specifieke uitkering lokale aanpak isolatie maakt een uitkering aan gemeenten mogelijk om slecht geïsoleerde woningen te verduurzamen binnen het Nationaal Isolatieprogramma. Voor het begrotingsjaar 2027 zijn de geraamde lasten en baten €933.000 (budgettair neutraal) lager dan in de Begroting 2026.

Kostenverhaal projecten (€ 262.000 hogere baten)
In de Begroting 2027 willen we personeelskosten daar waar mogelijk doorbelasten via intentieovereenkomsten en anterieure overeenkomsten.

Leges omgevingsvergunningen (€ 57.000 hogere baten)
Op basis van ontwikkelingen omtrent de op stapel staande bouwprojecten is een stijging van de leges bouwvergunningen (baten) voorzien van € 57.000.

Energiearmoede (€ 21.000 lagere baten)
Voor de Begroting 2027 zijn geen inkomsten voorzien voor energiearmoede.

De resterende hogere baten van € 3.000 betreffen overige kleine verschillen kleiner dan € 50.000 en zonder bijzondere oorzaak.

Programma 8 kent per saldo € 1.662.000 hogere lasten in 2027 ten opzichte van 2026. Dit bestaat uit de volgende verschillen:

Mutatie grondexploitatie (€ 4.026.000 hogere lasten)
In 2027 zijn er verkopen van de gronden beoogd. Hierdoor worden er hogere baten begroot. Tegenover verkopen van de gronden staat een afname van de grondexploitatie op de balans die als last op de exploitatie wordt verantwoord. De mutaties voor de grondexploitatie zijn daarmee neutraal.

Lokaal isolatieprogramma (€ 933.000 lagere lasten)
De Regeling specifieke uitkering lokale aanpak isolatie maakt een uitkering aan gemeenten mogelijk om slecht geïsoleerde woningen te verduurzamen binnen het Nationaal Isolatieprogramma. Voor het begrotingsjaar 2027 zijn de geraamde lasten en baten €933.000 (budgettair neutraal) lager dan in de Begroting 2026.

Opstellen definitief integraal Omgevingsplan (€ 222.000 lagere lasten)
In de Omgevingswet is de verplichting opgenomen dat elke gemeente op 1 januari 2032 over een definitief, integraal omgevingsplan dient te beschikken. Deze transitie betreft een meerjarig project dat voor rekening van gemeente komt. De kosten die voor de Begroting 2027 zijn begroot zijn ruim 2 ton lager dan voor de Begroting 2026. Hiervan betreft een bedrag van € 161.000 een eenmalige overheveling uit 2025 naar het begrotingsjaar 2026.

Ambtelijke inzet ruimtelijke ontwikkelingen (€ 200.000 lagere lasten)
De raad heeft met amendement 175 'Impuls betaalbare woningen' budget voor drie jaar budget beschikbaar gesteld voor de kwalitatieve en kwantitatieve versterking van de ambtelijke capaciteit voor het realiseren van de prioriteit ‘Meer betaalbare woningen’. Doordat de looptijd van de allocatie is verstreken worden er in 2027 geen kosten voorzien. Deze latere lasten hebben geen effect op de huidige ambtelijke inzet voor de woningbouwprojecten.

Onderzoekskosten Oude Stationslaantje (€ 197.000 lagere lasten)
Voor de ontwikkeling van het project Oude Stationslaantje is met amendement 293 een eenmalig budget van € 197.000 beschikbaar gesteld. In 2027 worden hiervoor geen kosten voorzien.

Doorbelasting salarislasten (€ 194.000 lagere lasten)
De doorbelasting van de salarislasten zorgen voor lagere lasten van € 193.000 op programma 8. Zie voor de complete toelichting het onderdeel 'Wat gaat het kosten?' bij programma 0.

Verkeersontsluiting Leiden-Voorschoten (€ 165.000 lagere lasten)
In 2026 is het project Verkeersontsluiting Leiden-Voorschoten in de begroting 2026 opgenomen, waarmee lasten gemoeid waren van € 165.000. Deze lasten komen niet terug in 2027 waardoor deze lager uitvallen.

Invoering verbeterde systematiek kostenverhaal woningbouwprojecten (€ 103.000 lagere lasten)
De kosten van deze inzet worden in de praktijk veelal verhaald op initiatiefnemers via intentie- en anterieure overeenkomsten. Door de invoering van een verbeterde systematiek voor kostenverhaal kan het budget worden verlaagd.

Kruispuntkerk onderzoek (€ 88.000 lagere lasten)
Om vervolgstappen te kunnen zetten bij het project Kruispuntkerk was er in 2026 nog inhoudelijke en voorbereidende ondersteuning noodzakelijk. Deze lasten zijn niet begroot in 2027 in verband met het raadbesluit tot aankoop van de Kruispuntkerk en zorgen daarmee voor lagere lasten.

Actualisatie kapitaallasten (€ 57.000 lagere lasten)
De actualisatie van de investeringsplanning zorgt voor hogere kapitaallasten van € 57.000 op programma 8. Zie voor de complete toelichting het onderdeel 'Wat gaat het kosten?' bij programma 0.

De Adviescommissie Omgevingskwaliteit (€ 50.000 lagere lasten)
De adviescommissie Omgevingskwaliteit voert wettelijke en bovenwettelijke taken uit. Deze mutatie heeft een financiële en inhoudelijke component. Door de diensten die nu via een uurtarief worden berekend via een legestarief te berekenen wordt € 30.000 bespaard. Voor het bovenwettelijke welstandsadvies wordt opnieuw gewogen voor welk soort zaken de adviescommissie welstandsadvies blijft geven (€ 20.000). De waarborgen voor welstand krijgen daarnaast een plek in de algemene regels van het omgevingsplan.

Impulsmiddelen voor volkshuisvesting (€ 157.000 lagere lasten)
Via de circulaires van het Rijk zijn middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van taken. Doordat deze impulsmiddelen niet volledig structureel door het Rijk worden toegekend voorzien we nu voor 2027 lagere lasten. Naar verwachting wordt in de septembercirculaire 2026 meer duidelijkheid gegeven over de structurele voortzetting van deze middelen. Omdat deze circulaire te laat verschijnt voor verwerking in deze begroting, is hiermee vooralsnog geen rekening gehouden.

De resterende € 2.000 lagere lasten betreffen overige kleine verschillen kleiner dan € 50.000 en zonder bijzondere oorzaak.

Mutaties reserves
In 2027 en 2026 zijn er vanuit programma 8 geen stortingen in de reserves beoogd.

In 2027 is een alleen één onttrekking ad € 14.000 vanuit de concernreserve voor de grondexploitatie Duivenvoorde Corridor beoogd. De onttrekkingen voor 2026 betreffen overhevelingen vanuit 2025 voor een totaalbedrag van € 894.000. Hieronder vallen het project Oude Stationslaantje ad € 197.000, het project Verkeersontwikkeling Leiden-Voorschoten ad € 165.000, de Omgevingswet ad € 161.000, het initiatief 'Meer betaalbare woningen' ad € 200.000, de Kruispuntkerk met € 89.000 en de Wet Goed Verhuurderschap ad € 59.000.

Paragrafen

Lokale heffingen

1.1 Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de belastingen die we heffen, bestemmingsheffingen en rechten.

Onder *belastingen* vallen de onroerendezaakbelasting (ozb), de belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten, de toeristenbelasting, de precariobelasting en de reclamebelasting. De opbrengst van de belastingen gaat naar de algemene middelen.

Onder *bestemmingsheffingen* vallen de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

De *rechten* omvatten een grote groep belastbare feiten. De belangrijkste hiervan zijn de marktgelden, de lijkbezorgingsrechten en de leges voor omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en de basisregistratie personen. Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat we de opbrengst gebruiken om de gemaakte kosten te dekken.

1.2 Beleid lokale heffingen

Het beleid van de gemeente Voorschoten vatten we zo samen: ‘Inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen.’ De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk, waarbij we ervan uitgaan dat leges en rechten kostendekkend blijven of worden.

De gemeente heeft in beginsel ruime autonomie in het bepalen van de hoogte van de gemeentelijke belastingen, zolang we daarbij de wettelijke kaders en algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht nemen, waaronder de kostendekkendheidseis, als die van toepassing is. Het Rijk houdt bij de verdeling van de inkomsten uit het Gemeentefonds rekening met gemeentelijke inkomsten uit het eigen belastinggebied. In de Meicirculaire 2026 gaat het Rijk ervan uit dat de gemeentelijke ozb-opbrengsten alleen al met 3,0 procent zullen toenemen, als gevolg van de inflatie in 2027.

De overige geraamde opbrengsten van belastingen, leges en rechten zijn verhoogd met het indexeringspercentage van 2,5 procent. Met deze verhoging volgen we de algemene prijsontwikkeling. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

1.3 Overzicht geraamde baten belastingen, heffingen en rechten

De tabel toont de realisatiecijfers 2025, geraamde opbrengsten voor 2026 en 2027, en de mutatie.

Belastingen / heffingen/ rechten	Realisatie 2025	Raming 2026	Raming 2027	Mutatie t.o.v. 2026
Ozb woningen	7.684	7.713	8.155	442
Ozb niet-woningen	1.461	1.462	1.440	-22
Roerenderuimtebelastingen	10	7	7	0
Precariobelasting	50	30	31	1
Toeristenbelasting	266	286	453	167
Reclamebelasting	90	84	84	0
Bedrijven Investeringszone (BIZ) Dobbewijk	26	27	28	1
Afvalstoffenheffing	5.215	5.251	5.736	485
Rioolheffing	2.917	3.158	4.316	1.158
Marktgelden	38	39	40	1
Begraafplaatsrechten	630	697	658	-39
Leges Omgevingswet	594	842	899	57
Overige rechten en leges	710	618	673	55
Subtotaal opbrengst	19.691	20.214	22.520	2.306
Af: kwijtscheldingen	-283	-290	-290	0
Netto-opbrengst	**19.408**	**19.924**	**22.230**	**2.306**

Bedragen x € 1.000

1.4 Belastingen

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De aanslag ozb baseren we voor het belastingjaar 2027 op (nog door de raad vast te stellen) ozb-tarieven voor 2027 en de WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2026.

De ozb-tarieven voor 2027 zijn berekend op basis van het terugdraaien van de gehanteerde ozb nullijn bij de begroting 2026, besloten bij amendement 349, en de meest recente gegevens over de verwachte waardeontwikkeling. De voorlopige waardeontwikkeling voor woningen gaat uit van 6,31 procent en voor niet-woningen van 0,9 procent. Dit is gebaseerd op de meest recente analyse verkregen uit de Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR), april 2026. Hierbij moeten we opmerken dat de herwaardering van zowel woningen als niet-woningen nog niet afgerond is, waardoor de uiteindelijke waardeontwikkeling nog kan afwijken.

Toeristenbelasting

Het tarief toeristenbelasting is voor 2027 met 2,5 procent verhoogd van € 3,58 naar € 3,67 per overnachting. Vervolgens heeft er een aanvullende ophoging plaatsgevonden van € 2,00, waarmee het tarief toeristenbelasting € 5,67 is geworden. Met deze aanvullende verhoging wordt beoogd de opbrengst uit de toeristenbelasting te verhogen en daarmee een grotere bijdrage te leveren aan de gemeentelijke begroting. Bij het bepalen van het tarief is tevens gekeken naar de tarieven van omliggende en vergelijkbare gemeenten. Het tarief van Voorschoten sluit daarmee meer aan bij de tarieven in de regio. Mede gelet op de tarieven in omliggende gemeenten wordt het tarief van € 5,67 per overnachting passend geacht. Onderstaand tarievenoverzicht toont het verloop van de toeristenbelasting in de afgelopen jaren.

	2024	2025	2026	2027
Toeristenbelasting Per overnachting	€ 2,86	€ 3,50	€ 3,58	€ 5,67

Precariobelasting
Precariobelasting is een belasting die inwoners moeten betalen als zij gemeentegrond gebruiken. De precariotarieven zijn voor 2027 met 2,5 procent verhoogd.

1.5 Heffingen en rechten

In de paragraaf Lokale heffingen moeten we een overzicht opnemen van baten en lasten voor de heffingen waarbij we kostenverhalen. In dit onderdeel behandelen we kort de diverse heffingen en geven we per heffing in een vaste opzet inzicht in de kosten die we aan de heffing toerekenen vanuit de diverse programma's. De gehanteerde tariefstelling, geraamde baten en eventuele achterliggende beleidskeuzes geven we ook aan per heffing.

Onafhankelijk van de aard en samenstelling van de overhead kan deze worden toegerekend aan de directe kosten van de programma's. Deze toerekening vindt voor heffingen extra comptabel plaats. Om overhead toe te rekenen aan de tarieven, hebben we gekozen voor een systematiek waarbij we de totale overhead met deze formule verdelen:

Opslag taakveld = Overhead x ((aantal aan heffing toegerekende uren) / (totaal aantal verdeelde uren exclusief uren taakveld overhead))

Rioolheffing
De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Hoe de gemeente invulling geeft aan deze zorgplichten is vastgelegd in het Integraal Waterketenprogramma (IWKp) 2024-2028. Samen met de Leidse Regio is het IWKp 2024-2028 opgesteld; de raad heeft dit IWKp in het eerste kwartaal van 2024 goedgekeurd. Hierbij is afgesproken dat de rioolheffing gedurende de looptijd van het IWKp 2024-2028 jaarlijks met 3,0 procent zal stijgen boven op de inflatiecorrectie.

Het uitgangspunt is dat we de kosten die voortkomen uit de zorgplicht voor 100 procent dekken uit de rioolheffing. Het kostendekkingsplan uit het IWKp 2024-2028 is verwerkt in de Begroting 2027. De tarieven van de rioolheffing worden jaarlijks opnieuw bepaald, waarbij het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid geldt. Ontwikkelingen in de kosten, waaronder toekomstige investeringen, exploitatielasten en noodzakelijke reparaties, worden betrokken bij de jaarlijkse tariefbepaling.

Berekening kostendekkendheid rioolheffing			
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	3.291.000		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-		
Netto kosten taakveld(en)		**3.291.000**	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	570.000		
Btw	455.000		
Totaal toerekenbare kosten		**1.025.000**	
Totale kosten		**4.316.000**	
Totale opbrengsten		**4.316.000**	
Kostendekkendheid			**100%**

Tarieven rioolheffing en beleidskeuzes
Een groot deel van de kosten hangt samen met het in stand houden van het rioolstelsel, terwijl slechts een beperkt deel van de kosten samenhangt met de mate van gebruik van de riolering. Omdat er mede hierdoor nauwelijks onderscheid te maken is naar individualiseerbaar profijt, hanteert de gemeente Voorschoten een vast tarief voor percelen met een drinkwateraansluiting. Percelen met een drinkwateraansluiting hebben vrijwel altijd een afvoer op het rioolstelsel, waardoor de belastingplichtige van dit perceel profiteert van het rioolstelsel. Het lage tarief voor percelen zonder drinkwateraansluiting is gebaseerd op het principe dat ook deze percelen baat hebben bij de gemeentelijke waterzorgtaken als de afvoer van hemelwater en het beheer van het grondwaterpeil. Deze percelen profiteren niet, of in mindere mate, van de afvoer van afvalwater. Dit vormt de basis voor het lagere tarief.

De tarieven 2027 stijgen met circa 37 procent ten opzichte van 2026. Het tarief voor een perceel met drinkwateraansluiting stijgt met 37,28 procent en het tarief voor een perceel zonder drinkwateraansluiting met 37,60 procent. Deze aanzienlijke stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een tweetal factoren. Door het uitvoeren en het afronden van een aantal grote rioleringsprojecten stijgen de bijbehorende kapitaallasten, bestaande uit afschrijvingslasten en rentelasten. Grote delen van het riool zijn verouderd, hierdoor worden meer inspecties uitgevoerd om de staat van het riool te inventariseren. Dit leidt ertoe dat meer (tijdelijk) onderhoud nodig is om het rioolstelsel werkende te houden. In 2026 is besloten om de stijgende kosten deels te compenseren middels het inzetten van de voorziening rioolheffing. Dit gaf een dempend effect op het tarief rioolheffing. In 2027 wordt de voorziening niet ingezet om de tariefstijging te dempen.

Dit tarievenoverzicht toont het verloop van de rioolheffing voor de jaren 2026 en 2027.

Soort woning/huishouden	Tarief 2026	Tarief 2027
Perceel met drinkwateraansluiting	€ 253,32	€ 347,76
Perceel zonder drinkwateraansluiting	€ 15,00	€ 20,64

Afvalstoffenheffing
Afvalstoffenheffing heffen we van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. De belasting heffen we per huishouden. De kostenstijging bij afval wordt veroorzaakt door een hogere toerekening van overhead en formatie-uitbreiding als gevolg van areaaluitbreiding. Daarnaast zijn de exploitatielasten met betrekking tot afval geïndexeerd. Ook de tractiemiddelen die ingezet worden voor afval leiden tot hogere kosten. Zowel brandstof als verzekeringen zijn duurder geworden. Ook wordt het onderhoud van de tractiemiddelen steeds complexer, mede ingegeven door elektrificatie van voertuigen. Dit leidt tot hogere onderhoudslasten. Het tarief stijgt in 2027 met 6,21 procent. De raad stelt de definitieve tarieven in november 2026 vast in de afvalstoffenverordening die we voorleggen.

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing			
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	3.829.000		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-148.500		
Netto kosten taakveld(en)		**3.680.500**	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	1.582.000		
Btw	473.000		
Totaal toerekenbare kosten		**5.735.500**	
Totale kosten		**5.735.500**	
Totale opbrengsten		**5.735.500**	
Kostendekkendheid			**100%**

Tarieven afvalstoffenheffing en beleidskeuzes
De afvalstoffenheffing is gedifferentieerd naar type woning (aanleunwoning, etagewoning en overige woning) en naar de grootte van het huishouden (eenpersoonshuishouden (1ph) en meerpersoonshuishouden (mph)). Hiermee doen we recht aan het principe 'de vervuiler betaalt' en blijft de uitvoering van de heffing bovendien praktisch uitvoerbaar.

Soort woning/huishouden	Tarief 2026	Tarief 2027
Aanleunwoning	€ 318,00	€ 337,80
Etagewoning (1ph)	€ 357,60	€ 379,80
Etagewoning (mph)	€ 455,52	€ 483,84
Overige woning (1ph)	€ 422,88	€ 449,16
Overige woning (mph)	€ 521,16	€ 553,56

Lijkbezorgingsrechten
Lijkbezorgingsrechten heffen we voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. Door een afname van het aantal begravingen is de exploitatie van begraafplaats Rosenburgh verre van kostendekkend. Om de exploitatie beter kostendekkend te krijgen, hebben we in de beheerverordening en de verordening op de heffing en invordering van de lijkbezorgingsrechten twee aanpassingen doorgevoerd, namelijk:

- Het uitbreiden van het dienstenaanbod;
- Het vaststellen van marktconformere tarieven voor de diensten.

Berekening kostendekkendheid Lijkbezorgingsrechten			
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	732.000		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-385.000		
Netto kosten taakveld(en)		**347.000**	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	299.000		
Btw	12.000		
Totaal toerekenbare kosten		**311.000**	
Totale kosten		**658.000**	
Totale opbrengsten		**658.000**	
Kostendekkendheid			**100%**

Tarieven lijkbezorgingsrechten
De Verordening lijkbezorgingsrechten Gedenkpark Rosenburgh kent een tarieventabel met een uiteenlopend aantal tarieven voor de verschillende diensten. Het uitgangspunt voor deze tarieven is dat ze kostendekkend zijn.

Marktgelden
Marktgelden heffen we voor het gebruiken van openbare grond ofwel het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van de weekmarkt. Voor 2027 is de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

Berekening kostendekkendheid marktgelden			
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	25.000		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0		
Netto kosten taakveld(en)		**25.000**	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	54.500		
Btw	1.000		
Totaal toerekenbare kosten		**55.500**	
Totale kosten		**80.500**	
Totale opbrengsten			**40.500**
Kostendekkendheid			**50%**

Tarieven marktgelden
Het marktgeld is een tarief voor iedere strekkende meter grond, waarvoor een standplaats wordt ingenomen, gemeten in de lengterichting. Er gelden aparte tarieven voor losse en vaste standplaatsen. Voor een gelijkmatige ontwikkeling hebben we deze tarieven met het inflatiepercentage verhoogd. Daarnaast brengen we op grond van de Marktgeldenverordening de elektriciteitskosten per soort verbruiker in rekening. Deze kosten nemen we niet op in het algemene tarief voor de standplaats, omdat er verschillen zijn in het elektriciteitsverbruik per standplaats en deze niet afhankelijk zijn van de ingebruikname van het aantal strekkende meter. Het uitgangspunt voor deze tarieven is dat ze 100 procent kostendekkend zijn.

Standplaats	Tarief 2026	Tarief 2027
Losse standplaats, per strekkende meter, per dag	€ 4,11	€ 4,21
Vaste standplaats, per strekkende meter, per kwartaal	€ 47,31	€ 48,49

Elektriciteitskosten	Tarief 2026	Tarief 2027
Kleinverbruik, tarief per kwartaal	€ 14,30	€ 14,66
Middelverbruik, tarief per kwartaal	€ 25,84	€ 26,49
Grootverbruik, tarief per kwartaal	€ 60,43	€ 61,94

Leges
Leges heffen we voor diensten die de gemeente verleent, zoals opgenomen in de tarieventabel die hoort bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie hoofdstukken:
1. Algemene dienstverlening;
2. Dienstverlening die onder de fysieke leefomgeving valt (omgevingsvergunningen);
3. Dienstverlening die onder de Europese dienstenrichtlijn valt (specifiek voor ondernemers).

In deze drie hoofdstukken zijn de leges onderverdeeld in paragrafen, waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De opbrengsten zijn in de begroting niet op hoofdstukniveau opgenomen, maar zijn functioneel gegroepeerd. Van een aantal diensten wordt namelijk dusdanig weinig gebruikgemaakt, dat het apart opnemen van een raming geen meerwaarde heeft.

Berekening kostendekkendheid Leges Algemene dienstverlening	*Kosten*	*Baten*	*Kostendek.*
Burgerlijke stand	88.000	56.000	64%
Reisdocumenten	391.000	352.000	90%
Rijbewijzen	151.000	123.000	81%
Verstrekkingen basisregistratie	43.000	38.000	89%
Overige publiekszaken	8.100	4.700	58%
Bijzondere wetten	120.000	119.000	99%
Totaal leges Algemene dienstverlening	**801.100**	**692.700**	**86%**

Berekening kostendekkendheid leges Dienstverlening die onder de fysieke leefomgeving valt (omgevingsvergunning)	**Kosten**	**Baten**	**Kostendek.**
Omgevingsvergunning	**969.000**	**899.000**	**93%**

Voor 2027 heffen we de leges op grond van de Legesverordening 2027, waarbij hoofdstuk 2 Omgevingswet is ingericht volgens de modelverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Als constant bedrag aan leges ramen we € 400.000; dit verhogen we met € 499.000 als gevolg van incidentele projecten die we verwachten in 2027. Het uitgangspunt hierbij blijft dat de leges kostendekkend zijn.

Berekening kostendekkendheid leges Dienstverlening die onder de Europese dienstenrichtlijn valt	*Kosten*	*Baten*	*Kostendek.*
APV-vergunningen*			
• Horeca			
• Organiseren van evenementen of markten			
• Prostitutiebedrijven			
• Kamperen			
• Marktstandplaatsen			
• Winkeltijdenwet			
• Ventvergunning, standplaatsvergunning			
Totaal APV-vergunningen	7.300	6.400	87%
Totaal leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn	**7.300**	**6.400**	**87%**

* APV staat voor algemene plaatselijke verordening

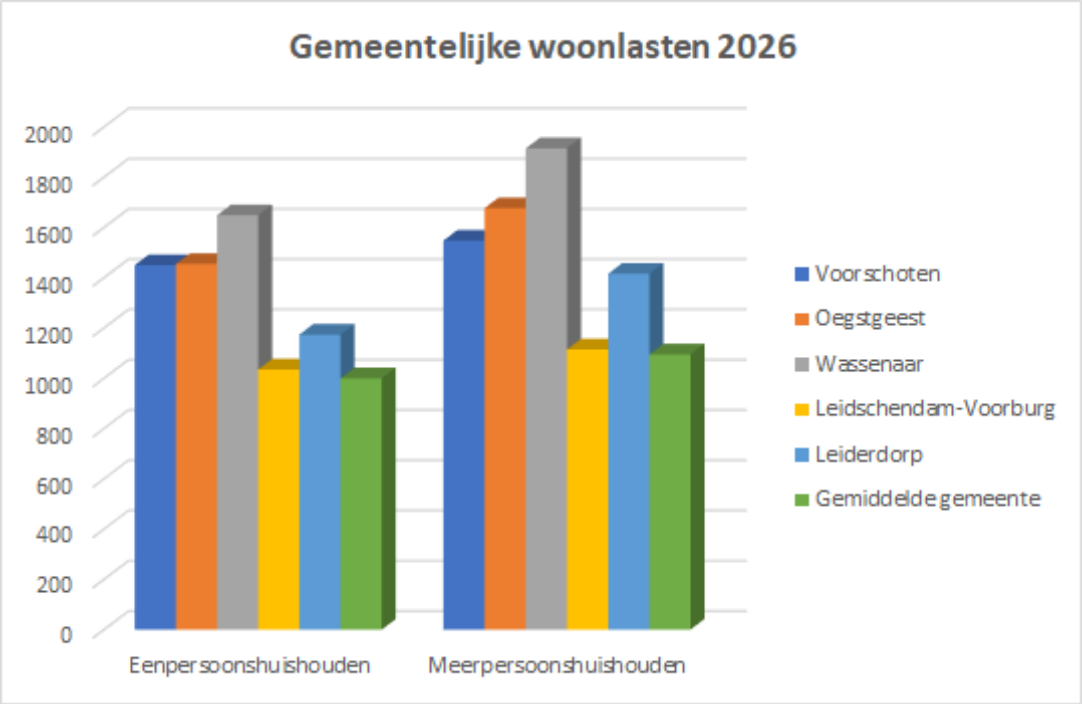
Tarieven, kostendekkendheid en kruissubsidiering leges
De tarieven voor de diverse leges verhogen we jaarlijks met het inflatiepercentage, waarbij de bestaande onderlinge verdeling behouden blijft. Voor tarieven waarvoor een maximumbedrag geldt, gaan we uit van het maximaal toegestane bedrag. Op basis van de berekening van de kostendekkendheid is er binnen de drie titels geen sprake van kruissubsidiëring. Kruissubsidiëring van leges houdt in dat de legesopbrengsten van de ene dienst of vergunning worden gebruikt om de kosten van een andere, minder rendabele dienst te dekken, binnen of buiten de legesverordening van een gemeente. Afhankelijk van het soort en aantal aanvragen omgevingsvergunning kunnen de legesopbrengsten fluctueren. Eventuele meer- of minderopbrengsten egaliseren we via de bestemmingsreserve kostendekkendheid omgevingsvergunning.

1.6 Vergelijking gemeentelijke woonlasten met andere gemeenten

Onder gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Om een beeld te geven van de gemeentelijke woonlasten, hebben we een vergelijking gemaakt met die van de gemeenten om ons heen en met de woonlasten in een gemiddelde gemeente.

Gemeentelijke woonlasten 2026	Voorschoten	Oegstgeest	Wassenaar	Leidschendam-Voorburg	Leiderdorp	Gemiddelde gemeente
Eenpersoons-huishouden	€ 1.450	€ 1.455	€ 1.649	€ 1.035	€ 1.174	€ 1.000
Meerpersoons-huishouden	€ 1.548	€ 1.677	€ 1.915	€ 1.115	€ 1.416	€ 1.095

Bron: COELO Atlas van de lokale lasten 2026

Deze vergelijking laat zien dat de woonlasten in Voorschoten hoger liggen dan het landelijk gemiddelde. De ontwikkeling van de woonlasten in 2026 ligt wel lager dan de gemiddelde landelijke ontwikkeling. Dit komt onder andere doordat bij de behandeling van de Kadernota 2026 op 10 juli 2025 de raad amendement 349 heeft aangenomen. Daarmee besloot de raad om bij de uitwerking van de Begroting 2026 de ozb-lasten te handhaven op het prijspeil van 2025.

Ontwikkeling woonlasten

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (zoals gepubliceerd door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) en uit te drukken in een percentage, kunnen we de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde schetsen. De tabel toont dat de woonlasten in Voorschoten hoger liggen dan het landelijk gemiddelde:

	2025	2026	2027
Totale woonlasten gezin Voorschoten in jaar t	€ 1.531	€ 1.544	€ 1.708
Woonlasten gemiddeld gezin in t-1 (cijfers COELO)	€ 994	€ 1.053	€ 1.095
Woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde ten opzichte van jaar ervoor (x100%)	**154%**	**147%**	**156%**

De woonlasten in Voorschoten stijgen in 2027 meer dan landelijk gemiddeld, doordat de rioolheffing stijgt met circa 37,28 procent in verband met de stijgende kosten bij riolering. Het tarief van de afvalstoffenheffing stijgt met circa 6,22 procent. Bij de behandeling van de Kadernota 2026 op 10 juli 2025 heeft de raad amendement 349 aangenomen. Hiermee besloot de raad om bij de uitwerking van de Begroting 2026 de ozb-lasten te handhaven op het prijspeil van 2025. Hierdoor is afgezien van een reguliere aanpassing aan de prijsontwikkeling, wat heeft geleid tot een structureel lagere opbrengst voor de gemeente. Om de financiële positie van de gemeente te versterken en bij te dragen aan een duurzaam sluitende begroting, is het niet eerder doorgevoerde indexatie-effect van 2,2 procent, boven op de indexatie van 2,5 procent alsnog verwerkt in de begroting. Hiermee wordt deels aangesloten bij de reguliere kostenontwikkeling waarmee de gemeente wordt geconfronteerd. Daarnaast sluit deze keuze aan bij de systematiek van het gemeentefonds, waarin rekening wordt gehouden met de belastingcapaciteit van gemeenten, ongeacht of deze capaciteit daadwerkelijk wordt benut. De voorgestelde aanpassing draagt daarmee bij aan het behoud van een gezonde financiële basis voor het uitvoeren van gemeentelijke taken en ambities.

1.7 Kwijtscheldingsbeleid

In de raadsvergadering van 7 oktober 2025 is de Verordening Kwijtschelding Gemeentelijke belastingen Voorschoten 2026 vastgesteld. Kwijtschelding is in Voorschoten mogelijk voor de onroerendezaakbelastingen, roerenderuimtebelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De kwijtscheldingsnorm blijft gehandhaafd op de maximaal door het Rijk toegestane 100 procent van de bijstandsnorm. Dit betekent dat inwoners met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel in aanmerking komen voor kwijtschelding, tenzij er sprake is van vermogen (spaargeld of eigen woning). Inwoners die zelf een bedrijf of zelfstandig beroep uitoefenen (zoals zzp'ers en vennoten in een vof) kunnen onder dezelfde voorwaarden als particuliere inwoners kwijtschelding aanvragen. De kwijtschelding wordt uitgevoerd door de BSGR.

1.8 Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De volledige heffing en invordering, inclusief de waardering in het kader van de Wet waardering onroerende zaken, is overgedragen aan de BSGR. Voor de gemeente Voorschoten geldt dit voor de onroerendezaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing, toeristenbelasting, precariobelasting, reclamebelasting en de Bedrijven Investeringszone (BIZ)-bijdragen, waarbij de uitvoering van de kwijtschelding ook tot de taken van de BSGR behoort.

1.9 Algemene ontwikkelingen

Gemeenten zijn voor hun inkomsten grotendeels afhankelijk van rijksmiddelen, terwijl het eigen belastinggebied beperkt blijft. Eerdere plannen van het Rijk om het lokaal belastinggebied te verruimen zijn niet doorgevoerd. Op basis van de formatie en het coalitieakkoord is er geen sprake van een structurele verruiming van het lokale belastinggebied. Hoewel de Vereniging Nederlandse Gemeenten hier herhaaldelijk om heeft gevraagd, is dit niet opgenomen in de afspraken tussen de landelijke coalitiepartijen.

2.1 Inleiding

Op 29 januari 2015 heeft de raad van Voorschoten de Nota Risicomanagement & weerstandsvermogen vastgesteld. Deze nota formuleert de kaders voor succesvol risicomanagement. Uit deze paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing blijkt dat de risico’s zijn toegenomen en de beschikbare weerstandscapaciteit is afgenomen. De vergelijking tussen het benodigde weerstandsvermogen en de beschikbare weerstandscapaciteit levert een ratio weerstandsvermogen op van 1,8. In de jaarstukken 2025 was er nog sprake van een ratio van 3,6. De afname van het weerstandsvermogen is mede het gevolg van grote investeringen.

2.2 Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. Met het risicomanagementsysteem prioriteren we risico’s en beoordelen we risico’s op systematische wijze. Hiermee kunnen we passende beheersmaatregelen nemen.

Onderdeel van het proces van totstandkoming van de begroting is een update van de risico-inventarisatie. We hebben risico’s in kaart gebracht in de organisatie, waarbij we voor ieder risico een risicoprofiel hebben opgesteld. We hebben de risico’s bij deze begroting geactualiseerd en aangevuld met nieuw geïdentificeerde risico’s.

Voor de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit is per risico uitgegaan van het maximale financiële gevolg, vermenigvuldigd met de kans dat het risico zich voordoet. Omdat niet alle risico's zich gelijktijdig en in maximale omvang zullen manifesteren, is voor de bepaling van de gemiddelde risico-omvang uitgegaan van 50% van het maximale financiële gevolg, behalve voor grondexploitaties waarbij met de maximale risico-omvang wordt gerekend. Deze methodiek leidt tot een realistische inschatting van de benodigde weerstandscapaciteit en sluit aan bij de aard en onzekerheid van de geïdentificeerde risico's.

In 2027 zal een verdere doorontwikkeling van de werkwijze rondom risicobeheersing worden gestart. Zoals voorgeschreven in de Nota Risicomanagement & weerstandsvermogen hebben we de tien risico’s met de hoogste bijdrage aan de benodigde weerstandscapaciteit opgenomen in een overzicht. Dat overzicht hebben we aangevuld met de beheersmaatregelen die we hebben getroffen. We hanteren een opslag van 30 procent voor overige risico’s.

De 10 risico's met de grootste financiële impact tellen op tot € 6.268.000, de opslag van 30 procent voor kleinere risico's van € 1.880.000 geeft een totaal risico van € 8.148.000. De risico's met de grootste financiële impact staan opgenomen in de volgende tabel, met daaronder een toelichting per risico.

Omschrijving	Maximale omvang	Kans (in %)	Gemiddelde omvang	Risicoprofiel
1. Technische staat van de tunnel Horst en Voordelaan	10.000	30	5.000	1.500
2. Grootschalige investeringsprojecten	36.800	5	18.400	920
3. Algemene uitkering Gemeentefonds	1.900	70	950	665
4. Renterisico	2.600	50	1.300	650
5. Verantwoordelijkheid sociaal domein (inclusief jeugd)	3.609	30	1.804	541
6. Garantstellingen	100.469	1	50.234	502
7. Ontsluiting Het Fortuyn van Voorschoten op Leids grondgebied	1.400	70	700	490
8. Informatieveiligheid	2.500	30	1.250	375
9. Schade vuilwateroverlast	2.500	30	1.250	375
10. Grondexploitatie Duivenvoordecorridor	997	25	997	249
Totaal				**6.268**
30% opslag overige risico's				**1.880**
Totaal risico's				**8.148**

(Bedragen x € 1.000)

Deze risico's worden navolgend toegelicht.

1. Technische staat van de tunnel Horst en Voordelaan
De kwaliteit van het beton bij de tunnel Horst en Voordelaan verkeert in slechte staat ter hoogte van de toeritten west en oost. De onzekerheid over de hoogte van de kosten voor herstel, brengt een financieel risico met zich mee, dat de gemeente nog niet begroot heeft. Voor de levensduur van een tunnel wordt meestal een periode van honderd jaar gerekend. De tunnel Horst en Voordelaan is gebouwd in 1968/1969 en zou daarom constructief 100 jaar stand moeten houden.

Toelichting
Het ingenieursbureau Iv-infra heeft onderzoek gedaan naar de technische en constructieve toestand van de toeritten van de tunnel. Daaruit blijkt dat de constructie nog voldoende sterk is en er geen acuut gevaar is.

Beheersmaatregelen
Het maximale risico schatten we in op € 10.000.000. De voorlopige conclusie uit het onderzoek naar de technische staat van de tunnel Horst- en Voordelaan is dat er geen acuut gevaar is. We monitoren de constructie nauwlettend.

We blijven met ProRail en de provincie in gesprek over de rol van alle betrokken partijen in het licht van actuele maatschappelijke opgaven (mobiliteit, veiligheid, erfgoed, duurzaamheid), en om gezamenlijk te komen tot een gedragen en haalbare oplossing voor de noodzakelijke herstelmaatregelen of vernieuwing. Hierbij spreken we over eigendom, subsidiëring, kostenverdeling en projectaanpak.

2. Grootschalige investeringsprojecten
Toelichting
De gemeente monitort de voortgang, planning en financiële ontwikkelingen van de grote investeringsprojecten continu via prognoses en projectrapportages. Financiële afwijkingen worden

tijdig gesignaleerd en betrokken bij de reguliere planning- en controlcyclus, zodat waar nodig kan worden bijgestuurd. Daarnaast worden investeringsramingen periodiek geactualiseerd. Bij de voorbereiding en uitvoering van projecten wordt, wanneer daar aanleiding toe bestaat, onderzoek gedaan naar mogelijke milieu- en bodemrisico's en worden zo nodig passende maatregelen getroffen. Deze maatregelen dragen bij aan een betere beheersing van kosten, planning en risico's gedurende de gehele looptijd van de projecten. Het risicobedrag komt tot stand op basis van het totale investeringsvolume € 36,8 miljoen voor het begrotingsjaar 2027.

Beheersmaatregelen

Onder de grootschalige investeringsprojecten vallen de investeringen die zijn opgenomen in de meerjarige investeringsplanning. Ondanks de aanwezigheid van risicoreserveringen en posten onvoorzien binnen de projectbegrotingen bestaat het risico dat tijdens de uitvoering aanvullende kosten ontstaan. Dit kan het gevolg zijn van gewijzigde wet- en regelgeving, prijsstijgingen, vertragingen, gewijzigde projecteisen, marktomstandigheden of onvoorziene milieu- en bodemproblematiek. Hierbij kan bijvoorbeeld sprake zijn van bodemverontreiniging of de aanwezigheid of toepassing van stoffen en materialen die risico's voor het milieu of de volksgezondheid met zich meebrengen, zoals PFAS of staalslakken. Hierdoor kan sprake zijn van overschrijding van de beschikbare investeringskredieten.

3. Algemene uitkering Gemeentefonds

De gemeente loopt risico op lagere inkomsten uit de algemene uitkering van het gemeentefonds door exogene ontwikkelingen zoals:

- Nadelige herverdeeleffecten bij wijzigingen in het verdeelmodel gemeentefonds.
- Lagere compensatie voor loon, prijs en hoeveelheidsontwikkeling. De compensatie voor inflatie blijkt vaak achteraf te laag te zijn.
- Een lagere uitkering van de onderbesteding van het btw-compensatiefonds. In de begroting 2027 is rekening gehouden met eenzelfde uitkering als over 2025.
- Ontwikkelingen in de uitkeringsbasis, waardoor er voor Voorschoten een lagere algemene uitkering komt.
- Kortingen op specifieke uitkeringen (SPUKS). Het Rijk wil het aantal SPUKS terugbrengen om zo minder administratieve lasten en werk voor gemeentes en accountants te hebben. Het terugbrengen gaat in principe samen met een korting, mogelijk oplopend tot 10 procent.

Toelichting

Om de financiële gevolgen van een verdere afbouw van de compensatie binnen het gemeentefonds op te vangen, is vanaf 2028 een structurele stelpost opgenomen in de meerjarenbegroting. Hierbij is rekening gehouden met een gefaseerde verdere toename van het herverdeelnadeel. Door deze maatregel wordt een belangrijk deel van het potentiële nadeel afgedekt. Na verwerking van de getroffen beheersmaatregelen resteert een maximaal risico van € 1,9 miljoen. Gezien de landelijke ontwikkelingen rondom het gemeentefonds, de nog te nemen Rijksbesluiten en de beperkte beïnvloedbaarheid door de gemeente wordt de kans van optreden als hoog ingeschat (70%).

Beheersmaatregelen

Voor Voorschoten bedraagt het totale herverdeelnadeel van het gemeentefonds € 140 per inwoner. De financiële effecten worden gefaseerd ingevoerd. Eind 2026 resteert nog een potentieel nadeel van € 102,50 per inwoner, wat neerkomt op een structureel risico van circa € 2,6 miljoen. Het maximale risico van overige ontwikkelingen binnen het gemeentefonds wordt geraamd op structureel € 0,5 miljoen.

4. Renterisico
Het renterisico betreft het risico dat de gemeente loopt bij hoge rentestijgingen bij nieuw aan te trekken geldleningen.

Toelichting
Het maximale risico bedraagt € 2,6 miljoen. In de begroting wordt een momentopname van de rente op langlopende geldleningen gebruikt als uitgangspunt om de rentelast te bepalen. Het risico kan zich voordoen dat het daadwerkelijke rentetarief op een af te sluiten langlopende lening hoger uitvalt dan voorzien. Dit zou leiden tot verhoogde rentelasten ten opzichte van wat is opgenomen in de begroting.

In de begroting 2027 is voorzien dat voor circa € 24,4 miljoen lang geld aangetrokken moet worden in 2027. Hiertegenover staat een totale rentelast op die betreffende leningen van € 10,1 miljoen. Wanneer bijvoorbeeld wordt uitgegaan van een rentetarief dat 1,0% hoger ligt dan begroot, komt de totale rentelast uit op € 12,7 miljoen. Het verschil van € 2,6 miljoen betreft het maximale risico.

De kans dat de rentetarieven 1,0% hoger uitvallen dan begroot wordt momenteel op 50% ingeschat, ingegeven door de rentevisie. In de paragraaf financiering gaan we dieper in op de rentevisie. Het risicoprofiel wordt hiermee vastgesteld op € 650.000.

Beheersmaatregelen
De ontwikkelingen omtrent de rente worden continu gemonitord. Eventuele financiële consequenties worden gedurende de reguliere P&C-cyclus verwerkt.

5. Verantwoordelijkheid sociaal domein (inclusief jeugd)
De gemeente loopt het risico op hogere uitgaven doordat onder andere de jeugdhulp en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) een open-eindekarakter hebben. Factoren die hierbij een rol spelen zijn de groei van de doelgroep, stijgende zorgkosten en de toenemende complexiteit van zorgvragen.

Het sociaal domein blijft financieel kwetsbaar door ontwikkelingen binnen de jeugdhulp en de Wmo. In de afgelopen jaren hebben het Rijk en gemeenten aanvullende afspraken gemaakt over de financiering van de jeugdhulp in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd. Een onafhankelijke deskundigencommissie monitort de uitvoering van deze afspraken en brengt begin 2027 een tweede zwaarwegend advies uit over de voortgang van de hervormingen en de ontwikkeling van de jeugdhulpkosten. De uitkomsten hiervan kunnen gevolgen hebben voor de toekomstige financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten.

Toelichting
Het maximale risico bedraagt € 3.609.000. Bij het bepalen van het risico gaan we uit van een gemiddelde omvang van 10% van het totale budget voor de openeinderegelingen binnen het sociaal domein. De kans dat dit risico zich voordoet schatten we op 30%. Hoewel sprake blijft van een open-eindekarakter, laten de realisatiecijfers van de afgelopen jaren zien dat de gemeente de uitgaven binnen het sociaal domein beheerst. Daarnaast worden ontwikkelingen gedurende het jaar actief gemonitord en waar nodig verwerkt in de prognoses en begroting.

Beheersmaatregelen
De gemeente monitort de ontwikkelingen binnen de jeugdhulp en de Wmo doorlopend via dashboards, prognoses en periodieke rapportages. Eventuele financiële afwijkingen worden tijdig gesignaleerd en betrokken bij de reguliere planning- en controlcyclus. Daarnaast worden maatregelen uitgevoerd die bijdragen aan een doelmatige inzet van zorg en verdere versterking van de sturing op kosten en volume.

6. Garantstellingen
Het financiële risico dat de gemeente loopt als een garantienemer niet aan zijn of haar betalingsverplichtingen kan voldoen en de geldverstrekker een beroep doet op de door de gemeente afgegeven garantie.

Toelichting
De maximale omvang van alle nog openstaande bankgaranties aan instellingen en particulieren is ultimo juni 2026 € 100,5 miljoen. Hiervan heeft € 1,3 miljoen betrekking op directe garanties en € 99,2 miljoen op indirecte garanties. De indirecte garanties betreffen leningen van de woningbouwcorporaties waar het Waarborgfonds Sociale Woningbouw eerst zal worden aangesproken voordat een beroep wordt gedaan op de garantstelling door de gemeente. Omdat het risico in eerste aanleg is afgedekt door het waarborgfonds, wordt de kans op het optreden van dit risico zeer laag ingeschat. De gemeente is bij directe garantstellingen zelf aanspreekbaar. Gemiddeld wordt het risico op 1 procent ingeschat. Ondanks deze lage kans wordt het risico vanwege de potentieel grote financiële impact meegenomen in het risicoprofiel. Het risicoprofiel van de directe en indirecte garanties bedraagt incidenteel € 502.000.

Beheersmaatregelen
Het gemeentelijk beleid is erop gericht dat er geen nieuwe garantstellingen zonder waarborg worden afgegeven. Bij de afgifte van garanties door de gemeente wordt er gekeken naar de kredietwaardigheid van de partijen. Daarnaast worden de volgende beheersmaatregelen toegepast:
• Jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening worden de financiële gegevens van de geld nemende organisaties beoordeeld.
• De financiële instellingen (geldgevers) jaarlijks wijzen op de plicht om betalingsachterstanden op geborgde geldleningen te melden.

7. Ontsluiting Het Fortuyn van Voorschoten op Leids grondgebied
Met de vaststelling van het bestemmingsplan voor de Intratuinlocatie was duidelijk dat we de ontsluiting van de nieuwe wijk Het Fortuyn van Voorschoten aan de Leidse kant moesten uitwerken en afstemmen met de gemeente Leiden. Inmiddels hebben we hierover gesprekken gevoerd met de gemeente Leiden en wordt in beeld gebracht welke bijdrage wij moeten leveren. We hebben in een anterieure overeenkomst met de projectontwikkelaar afgesproken dat die 50 procent van de bijdrage van Voorschoten voor zijn rekening neemt binnen gestelde voorwaarden. De gesprekken zijn nog onderhanden over meerkosten, deze vallen hoger uit dan destijds geraamd.

Toelichting
Het maximale risico bedraagt € 1,4 miljoen. In de anterieure overeenkomst Herontwikkeling Intratuinlocatie Leidseweg 518 met de projectontwikkelaar zijn financiële afspraken gemaakt over de verdeling van de kosten voor de verkeersontsluitingen aan Het Fortuyn van Voorschoten, gebaseerd op een eerste raming. Deze kosten worden voor 50 procent gedragen door de gemeente Voorschoten en voor 50 procent door de ontwikkelaar. De bijdrage van de ontwikkelaar is op grond van de anterieure overeenkomst gemaximeerd op circa € 222.000. Het risico bestaat dat kosten boven dit bedrag voor rekening van de gemeente komen.

Daarnaast is gebleken dat ter plaatse van de overbrugging een persleiding ligt, waardoor aanvullende maatregelen nodig zijn en de overbrugging duurder wordt. Ook zijn de eisen van het Waterschap bijgesteld, wat leidt tot hogere kosten voor het beschermen van de oevers. Verder is sprake van prijsstijgingen, onder andere door hogere transportkosten. Het totaal van deze meerkosten wordt in samenwerking met de gemeente Leiden inzichtelijk gemaakt.

Beheersmaatregelen
Als de ontwikkelaar zich niet aan de afspraken van de anterieure overeenkomst houdt, dan zijn we gedwongen om juridisch advies in te winnen en juridische maatregelen te nemen.

8. Informatieveiligheid
Risico's op het gebied van informatieveiligheid zijn onder andere hacks, ransomwareaanvallen en ongeautoriseerde toegang tot informatie. Hoewel we diverse maatregelen treffen om dat te voorkomen, blijft er altijd een risico bestaan met potentieel grote impact.

Toelichting
Voorbeelden van risico's die de gemeente loopt zijn:

- Hacken; met hacken breken onbevoegden in op een netwerk, om toegang te krijgen tot applicaties en informatie;
- Een ransomwareaanval; ransomware ('gijzelsoftware') is software om toegang te krijgen tot een netwerk om dat te blokkeren totdat er een geldbedrag is betaald.

Maar ook het risico op het ongeautoriseerd gebruiken of bewerken van informatie zonder dat er sprake is van kwade opzet, moet op grond van wetgeving en integriteit van informatie worden uitgesloten. Incidenten kunnen ernstige gevolgen hebben voor de continuïteit van de dienstverlening.

Beheersmaatregelen
De maximale omvang van dit risico bedraagt € 2.500.000. De gemeente investeert jaarlijks om te borgen dat zij aan de vereiste beveiligingsrichtlijnen voldoet. We hebben continue monitoring van dreigingen geïmplementeerd en waar nodig ondernemen we actie. Daarnaast voeren we interne en externe audits uit waarin we verantwoording afleggen aan toezichthouders. De uitkomsten van de zelfevaluaties en audits geven input voor ons jaarlijkse informatiebeveiligingsplan. Ook besteden we continu aandacht aan bewustwording bij onze medewerkers.

9. Schade vuilwateroverlast
Als gevolg van storingen, menselijk handelen, verstoppingen, breuk of ander externe onverwachte situaties, zoals een stroomstoring, hevige regenval of uitval van de hoofdgemalen van hoogheemraden, is het mogelijk dat het rioolstelsel niet goed functioneert. Daardoor kan er vuil water in het openbaar gebied lopen.

Toelichting
Door klimaatverandering neemt de kans op extreme regenval en stroomuitval toe. Het risico daarbij is dat het riool het water niet goed kan verwerken. Het riool in Voorschoten is grotendeels een gemengd stelsel: schoon en vuil water worden door dezelfde rioolbuis getransporteerd. Bij overstroming van het riool zal daardoor vervuild water aan de oppervlakte komen. We verwachten dat daardoor enkele straten zouden kunnen onderlopen. We schatten dat het herstel van de milieuschade die daardoor ontstaat ons maximaal € 2,5 miljoen zal kosten. De kans dat dit gebeurt is toegenomen door de klimaatverandering; we schatten die op 30 procent.

Beheersmaatregelen
Het maximale risico bedraagt € 2.500.000. Om de kans op vuilwateroverlast te verkleinen, is tijdig onderhoud aan de riolering nodig. Door daarbij een programma op te zetten waarmee het gemengde stelsel wordt vervangen door een gescheiden stelsel, wordt de kans op vuilwateroverlast aanzienlijk verkleind. Ook werken we aan een centrale overstort aan de Korte Vliet. In combinatie met de centrale persleiding vermindert een centrale overstort het risico van afvalwater op straat.

10. Grondexploitatie Duivenvoordecorridor
Het risico grondexploitatie Duivenvoordecorridor gaat over financieel verlies op de grondexploitatieprojecten en bestuurlijke imagoschade.

Toelichting
Het maximale risico bedraagt € 997.000, met een risicokans van 25%. In bovenstaande tabel is het risicoprofiel op eindwaarde opgenomen. Daarbij is uitgegaan van onderstaande risico's:

Hogere kosten saneren: € 50.000, kans 50 procent;
Hogere kosten archeologie: € 87.000, kans 25 procent;
Hogere kosten bouw- en woonrijp maken: € 10.000, kans 25 procent;
Hogere plankosten: € 64.000, kans 25 procent;
Conjuncturele vertraging: € 460.000, kans 25 procent;
Conjuncturele opbrengstdaling: € 326.000, kans 25 procent.

Het totale risico is ten opzichte van de vorige begroting licht afgenomen.

Beheersmaatregelen
Om deze risico's te beheersen, nemen we deze maatregelen:
• projectrapportages;
• jaarlijkse bijstelling van de grondexploitatie bij de jaarrekening.

2.3 Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit – dat zijn de middelen en mogelijkheden waarover we kunnen beschikken om kosten te dekken die niet zijn begroot – en alle risico's waarvoor we geen maatregelen hebben getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten kunnen we zo weergeven:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€\ 14.709.000}{€\ \ 8.147.000} = 1{,}8$$

De raad heeft besloten om minimaal een ratio van 1,0 te hanteren met een streefratio van 1,4, wat staat voor voldoende weerstandscapaciteit. Hierbij hanteren we de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente. Zij hanteren deze waarderingstabel ratio weerstandsvermogen:

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	2,0 < x	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x< 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	x < 0,6	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten is met 1,8 ruim voldoende.

2.4 Kengetallen

In de begroting en jaarrekening nemen we een zestal kengetallen op, die het gemakkelijker maken om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente. We vatten de kerngetallen eerst samen in de tabel, daarna lichten we ze toe, gevolgd door een conclusie.

	Indicatoren Voorschoten (%)						Signaalwaarden Provincie (%)		
Kengetallen:	**Verslag**	**Begroting**					Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
	2025	2026	2027	2028	2029	2030			
1a. Netto schuldquote	28,1	42,4	74,8	113,9	134,1	147,9			
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	25,7	37,0	69,7	108,2	128,4	142,4	<90	90 - 130	>130
2. Solvabiliteitsratio	38,0	31,8	26,1	22,7	20,3	17,8	>50	50 - 20	<20
3. Structurele exploitatieruimte	5,1	-0,7	1,0	-0,5	-0,1	1,3	>0	0	<0
4. Grondexploitatie	5,0	5,0	-	-	-	-	<20	20 - 35	>35
5. Belastingcapaciteit	154,0	146,7	156,0	-	-	-	<95	95 - 105	>105

1. Netto schuldquote

De netto schuldquote is een indicator die de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) vergelijkt met de totale baten van begroting en jaarverslag (1a). Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting vastligt door rente en aflossing. De tabel hiervoor presenteert verder de netto schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (1b). Deze middelen vloeien op termijn terug, bijvoorbeeld de startersleningen van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). Ten opzichte van de verwachting voor 2026 is een stijging zichtbaar op de (gecorrigeerde) netto schuldquote. Dit komt door een toename van de investeringen en hiervoor benodigde geldleningen.

2. Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer tussen het eigen vermogen en het totale vermogen. De solvabiliteitsratio bedraagt in 2027 26,1 procent. Dit betekent dat 26,1 procent van het gemeentebezit met eigen vermogen is gefinancierd. De ratio daalt naar 17,8 procent in 2030. De daling van de solvabiliteitsratio betekent dat een steeds kleiner deel van het gemeentelijk vermogen met eigen vermogen is gefinancierd. Volgens de signaalwaarden van de provincie is de solvabiliteit in 2027 neutraal.

De provincie Zuid-Holland staat onder voorwaarden toe dat jaarlijks maximaal 10 procent van het surplus van het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve wordt ingezet ter dekking van structurele lasten. Hiervoor moet onder meer de weerstandsratio minimaal 1,0 bedragen en moet de solvabiliteitsratio in het jaar van inzet minimaal 20 procent zijn. De inzet moet bovendien vooraf worden afgestemd met de toezichthouder.

3. Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte is een indicator die aangeeft hoe de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. Ten opzichte van de (negatieve) verwachting voor 2026 herstelt de structurele exploitatieruimte in 2027 weer en wordt deze positief. Volgens de signaalwaarden van de provincie is de structurele exploitatieruimte in 2027 te classificeren als minst risicovol.

4. Grondexploitatie
Het financiële kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Voor de berekening van dit kengetal tellen we de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar op en delen we dat door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken. We drukken dit kengetal uit in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat we deze waarde moeten terugverdienen bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Vanaf het jaar 2027 loopt de grondexploitatie af.

5. Belastingcapaciteit
De indicator 'belastingcapaciteit' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente de eigen inkomsten aanspreekt en dus beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120 procent hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120 procent als 'onvoldoende'. De woonlasten in Voorschoten liggen hoger dan het landelijk gemiddelde.
De ontwikkeling van de woonlasten ligt in Voorschoten hoger dan de gemiddelde landelijke ontwikkeling. Dit wordt veroorzaakt door de stijging van zowel de riool- (37,3%) als afvalstoffenheffing (6,2%). Voor meer informatie hierover verwijzen we naar de paragraaf lokale heffingen.

Conclusie voor de financiële positie
De ontwikkeling van de kengetallen geeft aan dat de schuldenomvang van Voorschoten minst risicovol is in 2027 volgens de signaalwaarden van de provincie. Wanneer naar de kengetallen wordt gekeken voor de jaren 2028 en verder is te concluderen dat de schuldenomvang van Voorschoten meest risicovol is.
Verder kunnen we concluderen dat de lastendruk landelijk vergeleken aan de hoge kant ligt. De structurele exploitatieruimte kan voor 2027 getypeerd worden als minst risicovol voor de jaren 2028 en verder is de structurele exploitatieruimte meest risicovol.

3.1 Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in hoe we het gemeentelijk kapitaal in stand houden. *Kapitaalgoederen* zijn eigendommen van de gemeente, zoals wegen, riolering, openbaar groen en gebouwen. De budgetten voor het onderhoud van de kapitaalgoederen zijn opgenomen in de desbetreffende programma's. Als voorbeeld: het beheerplan wegen is onderdeel van Programma 2 Verkeer en vervoer.

3.2 Beleidskader

In 2027 en 2028 werken op basis van de verlengde beheerplannen 2023-2026. Het in ordelijke staat houden van kapitaalgoederen draagt bij aan het functioneren, de veiligheid en daarmee het welzijn van de samenleving. Het goed onderhouden van de openbare ruimte en andere gemeentelijke eigendommen zorgt ervoor dat Voorschoten een aantrekkelijk en veilig dorp blijft.

Bij het in stand houden van de kapitaalgoederen maken we een onderscheid tussen jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. De budgetten voor jaarlijks onderhoud zijn per jaar op een gelijkblijvend niveau opgenomen in de exploitatiebegroting van het programma. Deze paragraaf richt zich op het groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. Groot onderhoud vindt plaats om de levensduur van een kapitaalgoed te verlengen. Om het groot onderhoud zonder fluctuaties te bekostigen, treffen we voorzieningen. Jaarlijks wordt een evenredig bedrag gestort in de voorzieningen vanuit de exploitatie. De uitgaven voor groot onderhoud in een bepaald jaar onttrekken we uit de voorzieningen. Als kapitaalgoederen aan het eind van hun levensduur zijn, vindt een vervangingsinvestering plaats. De kosten van de vervangingsinvesteringen activeren we en schrijven we af met ingang van het jaar na realisatie op basis van de levensduur van het nieuwe kapitaalgoed. De afschrijvingstermijnen voor de diverse soorten kapitaalgoederen zijn vastgesteld op basis van de Financiële verordening van gemeente Voorschoten.

De beheerdata vormen een cruciaal onderdeel voor het in stand houden van de kapitaalgoederen. Deze gegevens verwerken we in beheersystemen, die we vullen en actualiseren met nieuwe ontwikkelingen, onderhoudsprojecten, schouwen en inspecties. Het actualiseren, ontsluiten en analyseren van beheerdata is een continu proces, dat wordt ondersteund met een geografisch informatiesysteem. Met actuele data wordt het mogelijk om te sturen op prestaties, risico’s en kosten.

3.3 In stand houden kapitaalgoederen

Voor het beheren van de kapitaalgoederen werken we op basis van twaalf beheerplannen. In de tabel is per beheerplan het areaal, het kwaliteitsniveau en een toelichting op de uitvoering gegeven.

Beheerplan	**Bestuurlijk Vastgesteld op**	**Areaalgegevens**	**Kwaliteits-niveau**
Wegen 2023-2028	5 april 2023	1.074.500 m2	C
Doelstelling: Het veilig, bereikbaar en duurzaam houden van de gemeentelijke wegen door planmatig onderhoud, reparatie en tijdige vervanging van verhardingen.			
Civiele kunstwerken 2023-2028	5 april 2023	108 stuks	C
Doelstelling: Het waarborgen van de veiligheid, betrouwbaarheid en levensduur van bruggen, tunnels, steigers, kademuren en andere civiele kunstwerken.			
Openbare verlichting (Notitie exploitatiekosten Openbare Verlichting)	5 april 2023	Lichtmasten: 4.515 stuks Armaturen, abri’s, mupi’s, en digitale informatieborden: 4.636 stuks	C

Beheerplan	Bestuurlijk Vastgesteld op	Areaalgegevens	Kwaliteits-niveau
		Lampen: 4.697 stuks Kabel: 56 km Voedingskasten: 15 stuks	
Doelstelling: het duurzaam in stand houden van goed functionerende en energiezuinige verlichting om te zorgen voor veilige en betrouwbare openbare verlichting.			
Verkeersregel-installaties	22 april 2025	11 stuks	C
Doelstelling: het duurzaam in stand houden van de VRI's en de bedrijfszekerheid te waarborgen.			
Wegmeubilair en Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens (RVV)-bebording 2023-2028	5 april 2023	Circa 7.400 stuks	C
Doelstelling: Het in stand houden van functioneel, veilig en herkenbaar straatmeubilair, zoals verkeersborden, paaltjes, hekwerken en abri's.			
Integraal Waterketen-programma (IWKp) 2024-2028	7 maart 2024	Riool: circa 140 km Drainage: circa 38 km Gemalen: 106 stuks	Basis
Doelstelling: Het effectief verwerken van afvalwater, hemelwater en grondwater en het duurzaam in stand houden van het rioolstelsel.			
Water IWKp 2024-2028	7 maart 2024	Oevers: circa 74 km waarvan circa 43 km beschoeiing Duikers 144 stuks	-
Doelstelling: Het behouden van veilige en stabiele oevers, waarbij tegelijkertijd rekening wordt gehouden met natuurwaarden en waterkwaliteit.			
Groen 2023-2028	5 april 2023	Groen: circa 106 ha Bomen: circa 12.100 stuks	C
Doelstelling: Het behouden en ontwikkelen van een gezonde, aantrekkelijke en klimaatbestendige groene leefomgeving, met aandacht voor biodiversiteit en ecologische kwaliteit.			
Spelen 2023-2026	5 april 2023	464 stuks, 92 speelplekken	C
Doelstelling: Het bieden van veilige, toegankelijke en aantrekkelijke speelvoorzieningen die bijdragen aan bewegen, ontmoeten en ontwikkelen van kinderen.			
Tractiebeheerplan 2024-2027	18 juni 2024	Het wagenpark bestaat uit 71 tractiemiddelen en heeft in 2024 een totale nieuwwaarde van circa € 4.500.000.	Sober
Doelstelling: Het beschikbaar houden van een veilig, betrouwbaar en doelmatig voertuigen- en machinepark, ter ondersteuning van een efficiënte uitvoering van gemeentelijke beheer- en onderhoudswerkzaamheden.			
Vastgoedbeheerplan 2025-2029	8 juli 2025	Overheidsgebouwen: 6 Welzijn- en maatschappelijke gebouwen: 22 Sportaccommodaties: 5 Woningen: 2 Overig: 7	Sober
Doelstelling: het in stand houden en verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed door planmatig onderhoud en investeringen, zodat gebouwen veilig, functioneel en toekomstbestendig blijven voor gemeentelijke en maatschappelijke doeleinden.			
Onderhoudsplan Gedenkpark Rosenburgh	1 oktober 2025	Groen: circa 2 ha	A
Doelstelling: Het behouden van een waardige en goed onderhouden begraafplaats en gedenkpark, met respect voor de cultuurhistorische, landschappelijke en maatschappelijke betekenis van Rosenburgh.			

3.4 Budgettair kader

In de volgende tabellen hebben we de budgetten voor het in stand houden en vervangingen van de kapitaalgoederen inzichtelijk gemaakt. We hebben de informatie in de tabellen steeds op dezelfde manier gepresenteerd, met alle bedragen x € 1.000.

Exploitatie

Kapitaalgoed	2027	2028	2029	2030	Specificatie werkzaamheden
Wegen	1.403	1.368	1333	1.373	Herstelwerkzaamheden asfalt, bestrating, markeringen en inspecties.
Civieltechnische kunstwerken	315	357	346	348	Reinigingen, schilderen, herstelwerkzaamheden en inspecties.
Openbare verlichting	412	415	420	424	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen.
Verkeersregelinstallaties	188	188	188	188	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen.
Wegmeubilair	63	63	63	63	Reinigen, herstellen en vervanging.
Riolering (IWKp)	2.213	2.661	2.649	2.919	Reparaties, verhelpen storingen, reiniging en inspecties.
Oppervlaktewater	571	623	622	620	Maaien en krozen, baggeren, reparaties beschoeiingen.
Groen en bomen	1.651	1.634	1.633	1.633	Onderhoud beplanting, bomen, maaien gras, verwijderen onkruid en zwerfvuil, herstellen en vervanging van beplanting en bomen.
Speelvoorzieningen	354	354	354	354	Veiligheidscontroles, reparaties en onderhoud.
Voertuigen	871	973	971	966	Belastingen, verzekeringen, brandstof en onderhoud.
Vastgoed	2.933	2.978	3.785	3.701	Dagelijks onderhoud, elektra, water.

Bedragen zijn inclusief dotaties aan voorzieningen en kapitaallasten, exclusief interne uren

Voorziening

De tabel toont de geraamde onttrekkingen voor de komende jaren.

Kapitaalgoed	2027	2028	2029	2030	Specificatie werkzaamheden
Wegen	841	841	841	841	Vervangen toplaag asfaltwegen en groot onderhoud elementenverhardingen.
Civieltechnische kunstwerken	443	1.131	147	46	Groot onderhoud aan bruggen, tunnels en geluidsschermen.
Openbare verlichting	99	99	99	99	Groot onderhoud en vervanging van de openbare verlichting.
Verkeersregelinstallaties	9	55	65	12	Groot onderhoud van verkeersregelinstallaties en pollers.
Speelvoorzieningen	431	428	560	371	Groot onderhoud en vervanging van speeltoestellen en valondergronden.
Vastgoed	271	271	271	271	Groot onderhoud gebouwen.
Gedenkpark Rosenburgh	385	-	-	-	Algemeen onderhoud gedenkpark Rosenburgh.

Investering

Kapitaalgoed	2027	2028	2029	2030	Specificatie werkzaamheden
Bruggen/civieltechnische kunstwerken	1.053	40	80	350	Vervanging van bruggen, geluidsschermen en tunnels.
Wegen	1.414	400	908	976	Vervangen van asfalt en elementenverhardingen.
Openbare verlichting	77	100	100	100	Vervangen van lichtmasten en armaturen.
Verkeerskundige maatregelen	694	-	-	-	Toepassen van verkeerskundige maatregelen.
Woonwagenstandplaats / woonwagen + schuren	429	-	-	-	Realisatie woonwagens met standplaatsen.
Kruispuntkerk	3.538	-	-	-	Realisatie Kruispuntkerk.
Fortgensschool (voorbereidingskrediet)	322	-	-	-	Voorbereidingskrediet voor een nieuwe Fortgensschool.
Fortgensschool	274	-	1.580	3.652	Realisatie van een nieuwe Fortgensschool.
Nutsbasisschool	-	-	-	100	Voorbereidingskrediet voor een nieuwe Nutsbasisschool
RKbs Emmaus	-	-	-	100	Voorbereidingskrediet voor een nieuwe RKbs Emmaus
Ontwikkelvisie Centrum	150	2.035	2.940	590	Verbeteren van de openbare ruimte in het centrum.
Sportaccommodatiebeleid	1.288	842	903	1.694	Renovatie van de sportfaciliteiten en sportvelden.
Sporthal	752	11.990	10.056	5.456	Realiseren van een nieuwe sporthal.
De Zilverfabriek	9.851	3.284	-	-	Verbouwing van De Zilverfabriek.
Voertuigen buiten gesloten systeem	-	24	-	-	Vervanging van auto’s, vrachtwagens buiten het gesloten systeem.
Riolering	14.686	6.325	3.000	4.900	Vervanging en groot onderhoud van de riolering en gemalen.
Waterbouwkundige kunstwerken	750	150	150	150	Vervanging van beschoeiingen, steigers, duikers en damwanden.
Afval	200	250	250	250	Vervangen van ondergrondse en bovengrondse containers.
Voertuigen binnen gesloten systeem	680	400	-	-	Vervanging van auto’s, vrachtwagens binnen het gesloten systeem.
Begraven gesloten systeem	626	1.210	-	-	Gedenkpark Rosenburgh.

4.1 Inleiding

Treasury is het sturen, beheersen en verantwoorden van, en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen en de financiële posities, en de hieraan verbonden risico's. En dit op een zodanige wijze, dat we risico's en kosten minimaliseren en opbrengsten optimaliseren.

De wettelijke kaders liggen vast in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF). De kaders voor de treasuryfunctie zijn vastgelegd in de financiële verordening. In het Treasurystatuut staan de uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen, limieten en de bevoegdheden en administratieve organisatie. De decentrale overheden houden overtollige kasmiddelen verplicht aan bij 's Rijksschatkist.

4.2 Beleidskader 2027 – 2030

Het gemeentelijke beleid, gevat in de *Nota schuldenbeheersing* biedt afwegingskaders om de schuldpositie ten opzichte van het voorzieningenniveau in de gemeente af te wegen. In het huidige beleid staat de grens van de netto schuldquote op 130 procent. Deze hanteren we op dit moment om te voorkomen dat er risico op hoge schuldendruk ontstaat. Op basis van deze begroting wordt naar verwachting in 2029 de 130 procent grens van de netto schuldquote overschreden. Hierdoor moet opnieuw de afweging worden gemaakt hoe de schuldpositie en de investeringen ten behoeve van voorzieningen zich tot elkaar verhouden en welke normering past bij de gemeentelijke opgaven.

Om de rentekosten laag te houden, doen we een zo groot mogelijk beroep op het rekening-courantkrediet van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en overige (korte termijn)mogelijkheden, voor zover deze bij de huidige rentestructuur goedkoper zijn dan het BNG-rekening-couranttarief. Deze wijze van financiering wordt beperkt door het maximale bedrag aan kortlopende financiering: de kasgeldlimiet. Daarnaast zijn de verwachtingen voor de ontwikkeling van de geld- en kapitaalmarktrente belangrijk bij het bepalen van het moment en de looptijd van aan te trekken financieringsmiddelen. Als het rekening-courantkrediet is gebruikt en bij overschrijding van de toegestane termijn van drie opvolgende kwartalen van de kasgeldlimiet, betreden we op basis van de financieringsbehoefte en de liquiditeitenplanning de kapitaalmarkt om langlopende financieringsmiddelen aan te trekken.

4.3 Schuldenbeheersing: investeringsruimte

In het meerjarenperspectief voor de liquiditeitsprognose, dat tot 2036 reikt, hebben we de investeringsplanning tot en met 2036 verwerkt. Op basis van de huidige inzichten in de ontwikkeling van de exploitatiebegroting en de investeringen, is het beeld dat we de grenswaarde van de netto schuldquote, 130 procent in 2029 overschrijden. Dit betekent dat er in principe geen investeringen meer plaats vinden. Er vinden alleen noodzakelijke vervangingsinvesteringen plaats om vitale dienstverlening aan inwoners en ondernemers te kunnen blijven bieden, waaronder de instandhouding van het rioleringsstelsel.

De huidige inzichten kunnen veranderen naar aanleiding van de ontwikkelingen van de exploitatiebegroting, lees: de inkomsten uit het Gemeentefonds. Als er een structurele reparatie komt van de terugval van de inkomsten uit het Gemeentefonds, zal dit zorgen voor een verlaging van de netto schuldquote.

4.4 Financieringspositie 2027

Begin 2027 bestaat de financieringsportefeuille van € 35,9 miljoen uit:

Uitgezette / aangetrokken middelen	Looptijd	Bedrag 1 jan 2027 (x € 1.000)	Gemiddelde rente (in %)	Expiratie
Opgenomen gelden				
Langlopende leningen	20 - 40 jaar	-/- 42.850	2,65	2039 - 2056
BNG rekening courant		0	2,44	
Uitgezette gelden				
Leningen voor de publieke taak	div.	4.732	div.	div.
Schatkistbankieren rekening courant		2.312		
Saldo uitzettingen en opgenomen middelen		**-/- 35.806**		

4.5 Ontwikkeling liquiditeit

De financieringsportefeuille van begin 2027 heeft naar verwachting geen financieringstekort. Een eventueel tekort wordt in eerste instantie gedekt met kort geld van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

De geprognosticeerde balans in de tabel is opgesteld op basis van de investeringsplanning 2026-2036.

Boekwaarde op 31 december	2026	2027	2028	2029	2030
ACTIVA					
Immateriële vaste activa					
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	8.400	8.100	7.800	7.500	7.200
Materiële vaste activa					
Volgens staat C	80.743	114.708	138.103	153.772	167.494
Financiële vaste activa					
Aan woningbouwcorporaties	0	0	0	0	0
Overige langlopende leningen u/g	1.963	1.963	1.963	1.963	1.963
Deelnemingen	2.769	2.769	2.769	2.769	2.769
Voorraden					
MPG (bouwgrondexploitaties)	4.372	0	0	0	0
Uitzettingen < 1 jaar					
Vorderingen openbare lichamen*	6.324	6.324	6.324	6.324	6.324
Rekening-courant met Rijk	2.312	0	0	0	0
Overig*	4.369	4.369	4.369	4.369	4.369
Liquide middelen	173	173	173	173	173
Overlopende activa*	3.394	3.394	3.394	3.394	3.394
Totaal activa/investeringen	114.818	141.799	164.894	180.263	193.685
PASSIVA					
Eigen vermogen					
Algemene reserves	14.723	14.807	15.342	14.171	12.684
Bestemmingsreserves	21.741	22.215	22.166	22.372	21.831
Verwacht resultaat	97	550	-1.171	-1.487	224

Boekwaarde op 31 december	2026	2027	2028	2029	2030
Vreemd vermogen					
Voorzieningen	19.343	15.446	14.153	13.661	13.512
Vaste geldleningen	42.850	64.880	91.135	108.228	122.120
Kortlopende schulden < 1 jaar					
Banksaldi**	0	7.837	7.205	7.255	7.249
Overige schulden*	5.472	5.472	5.472	5.472	5.472
Overlopende passiva*	10.592	10.592	10.592	10.592	10.592
Totaal passiva/financiering	114.818	141.799	164.894	180.263	193.685

Bedragen x € 1.000

* De waarden volgen uit de bedrijfsvoering, op basis van gemiddelde laatste vier jaarrekeningen.

** Dit betreft maximaal de kasgeldlimiet.

Tabel Schuldpositie

Schuldpositie per 31 december	2026	2027	2028	2029	2030
1 Aflossing	1.350	2.183	3.394	4.876	5.975
2 Nieuwe financieringsbehoefte	-1.350	29.867	33.459	24.348	21.142
Financieringstekort (1 + 2)	0	32.050	36.853	29.225	27.117
- Waarvan maximaal kort te financieren	0	7.837	7.205	7.255	7.249
- Waarvan lang te financieren	0	24.214	29.649	21.970	19.867
Resulterende lange financiering	42.850	64.880	91.135	108.228	122.120
Netto schuldquote	42,4%	74,8%	113,9%	134,1%	147,9%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	37,0%	69,7%	108,2%	128,4%	142,4%
Totale financiering (lang en kort)	42.850	72.717	98.340	115.483	129.370
Grenswaarde netto schuldquote	130,0%	130,0%	130,0%	130,0%	130,0%
Ruimte onder grenswaarde	87,6%	55,2%	16,1%	-/-4,1%	-/-17,9%

Bedragen x € 1.000

In 2027 is naar verwachting sprake van een financieringstekort van € 32,1 miljoen. Hiervan komt € 2,2 miljoen door herfinanciering van aflossingen en € 29,9 miljoen door nieuwe financieringsbehoefte.
Het cumulatieve financieringstekort over de jaren 2026 tot en met 2030 betreft € 125,2 miljoen. Dit bestaat voor € 17,8 miljoen uit aflossingsverplichtingen en voor € 107,4 miljoen uit nieuwe financieringsbehoefte (investeringen en uitgaven).
Eind 2026 zal naar verwachting sprake zijn van een totale schuld (lang én kort) van € 42,9 miljoen. Eind 2030 zal dit op basis van de nu bekende investeringsvoornemens zijn toegenomen tot € 129,4 miljoen.

Met het vaststellen van deze begroting wordt de verwachte omvang van het cumulatieve financieringssaldo eind 2027 van € 29,9 miljoen benoemd als uitgangspunt voor de tot eind 2027 aan te trekken financiering.

4.6 Schuldquote

Op 1 januari 2027 zal naar verwachting voor € 42,9 miljoen aan langlopende geldleningen en € 0,0 miljoen aan kortlopende geldleningen aangetrokken zijn. Hierbij hoort een netto schuldquote van 42,4 procent. Aan het eind van het meerjarenperspectief bedraagt deze 147,9 procent.

4.7 Renteontwikkeling 2027

Na de meest recente aanpassing door de Europese Centrale Bank (ECB) van het tarief voor de herfinancieringsrente is deze bij het opstellen van deze begroting bepaald op 2,65 procent. Op de interbancaire geldmarkt geldt een driemaands tarief van 2,62 procent. De Nederlandse economie groeit in 2026 naar verwachting met 1,00 procent (Eurozone 0,90 procent) en neemt in 2027 naar verwachting met 1,10 procent toe (Eurozone 1,20 procent).

In 2026 heeft de ECB tweemaal de rente verhoogd, dit zijn de eerste renteverhogingen sinds september 2023. Op 16 september 2026 werd de depositorente verhoogd met 0,25 procent van 2,25 procent naar 2,50 procent. De ECB verwacht dat de inflatie eind 2026 zal uitkomen op een gemiddelde van 3,00% in de eurozone. De Nederlandse inflatie is in 2027 naar verwachting met 2,50 procent hoger dan het verwachte Eurogemiddelde van 2,30 procent.
Omdat de meerjarenraming van de inflatie in de Eurozone hoger is dan de doelstelling van 2,00 procent is de huidige verwachting dat er voor 2026 nog een renteverhoging uitgevoerd gaat worden.

In de meerjarenbegroting 2027-2030 hebben we rekening gehouden met deze indicatieve rentepercentages voor langlopende (externe) financiering op basis van de laatste gemiddelde indicaties van diverse geldverstrekkers voor langlopende leningen. Het uitgangspunt voor de aan te trekken geldleningen is een lening met een looptijd van 20 jaar.

Rentetarieven	**5 jaar**	**10 jaar**	**15 jaar**	**20 jaar**
2026	3,67%	3,79%	3,89%	4,01%
2027	3,67%	3,79%	3,89%	4,01%
2028	3,67%	3,79%	3,89%	4,01%
2029	3,67%	3,79%	3,89%	4,01%
2030	3,67%	3,79%	3,89%	4,01%

4.8 Resultaat externe rente 2027

De verwachte externe rentelasten in 2027 zijn € 1.237.000 onder te verdelen in € 1.135.000 aan rente op langlopende leningen en € 102.000 aan rente op kortlopende leningen. Er zijn geen verwachte externe rentebaten in 2027.

4.9 Risicobeheer

Alle treasuryactiviteiten vinden plaats binnen de kaders, richtlijnen en limieten die zijn vastgesteld in het Treasurystatuut 2025 en overige wetgeving.

4.10 Toezichtnormen

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de netto vlottende schuld en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. We bepalen de limiet voor korte financiering met een rentetypische looptijd van maximaal één jaar en relateren die aan 8,5 procent van het begrotingstotaal (lasten). Met een begrotingstotaal van € 92,2 miljoen bedraagt de kasgeldlimiet voor 2027 € 7,8 miljoen.

De prognose van de ontwikkeling van de kasgeldlimiet in onderstaande tabel geeft aan dat de kasgeldlimiet in 2027 niet overschreden wordt.

Prognose kasgeldlimiet 2027 aan het einde van het kwartaal	**Eerste kwartaal**	**Tweede kwartaal**	**Derde kwartaal**	**Vierde kwartaal**
Gemiddeld liquiditeitssaldo (bruto)	2.312	-255	-2.762	-5.300
Kasgeldlimiet	7.319	7.837	7.837	7.837
Ruimte onder de kasgeldlimiet	9.631	7.612	5.074	2.537
Overschrijding van de kasgeldlimiet = aan te trekken lange financiering	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000

Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm in beginsel niet overschrijden. Hiermee beperken we het renterisico op de herfinanciering van bestaande langlopende geldleningen. De tabel Renterisico vaste schuld laat zien dat de renterisiconorm van 20 procent van het begrotingstotaal (lasten) in meerjarenperspectief niet wordt overschreden.

Renterisico vaste schuld		2027	2028	2029	2030
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	2.183	3.394	4.876	5.975
3	Renterisico (1 + 2)	2.183	3.394	4.876	5.975
4	Renterisiconorm	18.439	16.952	17.071	17.057
5a	Ruimte onder renterisiconorm	16.256	13.558	12.194	11.083
5b	Overschrijding renterisiconorm	-	-	-	-
4a	Begrotingstotaal	92.197	84.761	85.353	85.287
4b	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm	18.439	16.952	17.071	17.057

Bedragen x € 1.000

4.11 Wet Houdbare Overheidsfinanciën

Volgens Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van 0,40 procent van het bruto binnenlands product (bbp). Om hun EMU-saldo te kunnen monitoren, worden voor gemeenten en provincies jaarlijks in de septembercirculaire individuele EMU-referentiewaarden gepubliceerd. De referentiewaarde 2027 voor Voorschoten is € 4,3 miljoen als we uitgaan van de gemeentelijke 0,27 procentnorm. Alle begrotingsjaren is het EMU-saldo hoger dan de referentiewaarde. Dat komt hoofdzakelijk door de investeringsplanning. Onderstaande tabel toont de berekening van het EMU-saldo:

Berekening EMU-saldo				2026	2027	2028	2029	2030
EMU-saldo				-19.089	-32.179	-25.622	-17.143	-13.887
EMU-saldo referentiewaarde (2028 en verder bij benadering)				-4.272	-4.264	-3.998	-4.348	-4.318
Verschil EMU-saldo en referentiewaarde				-14.817	-27.915	-21.625	-12.795	-9.569
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrek-kingen en leningen	-2	0	0	0	0
			Uitzettingen	0	0	0	0	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	50	-2.312	0	0	0
			Liquide middelen	-44	0	0	0	0
			Overlopende activa	-1.480	0	0	0	0
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	18.648	22.030	26.254	17.093	13.892
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	-275	7.837	-632	-50	-6
			Overlopende passiva	-761	0	0	0	0
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				0	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000

4.12 Berekening omslagrente 2027

De aan de taakvelden toe te rekenen rente is € 1.137.000. De boekwaarde van de vaste activa is € 93,9 miljoen. Dit resulteert in een afgeronde omslagrente van 1,5 procent. De tabel toont de berekening van het renteresultaat.

Berekening renteresultaat 2027		
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.237
b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering		-/- 100
Saldo rentelasten en rentebaten		1.137
c1. De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) **moet** worden doorberekend	-/- 0	
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	-/- 0	
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	+/+ 0	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		1.137
d1. Rente over eigen vermogen	+/+ 0	
d2. Rente over voorzieningen	+/+ 0	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		1.137
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/- 1.236
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury		99

Bedragen x € 1.000

De volgende tabel toont het kasstroomoverzicht (staat van herkomst en besteding der middelen):

Kasstroomoverzicht **Bedragen**	**Begroting 2027**	
Toename:		
Stortingen in reserves	895	
Stortingen in voorzieningen	1.491	
Afschrijvingen	3.120	
Afname voorraad bouwgrondexploitatie	4.372	
Toename leningen	24.214	
Vorderingen op openbaar lichaam	2.312	
Totale toename		36.404
Afname:		
Netto-investeringen	-36.785	
Aflossingen geldleningen	-2.183	
Beschikking over reserves	-434	
Beschikking over voorzieningen	-5.388	
Totale afname		-44.790
Mutatie liquide middelen		-8.386
Waarvan:		
Toename beroep rekening courant		-7.837
Begrotingssaldo (nog niet bestemd)		-550

Bedragen x € 1.000

Bedrijfsvoering

Deze paragraaf gaat over de bedrijfsvoering van gemeente Voorschoten. Onder de bedrijfsvoering verstaan we de alle ondersteunende diensten om de wettelijke taken uit te voeren en de bestuurlijke ambities uit te voeren. Om de ambities uit het coalitieakkoord uit te voeren werkt de organisatie aan het uitvoeren van de bestuurlijke doelen uit het college uitvoeringsprogramma, die per begroting in jaarlijkse resultaten wordt vertaald. Onze solide bedrijfsvoering is daarnaast randvoorwaardelijk om een goede dienstverlening aan onze inwoners te kunnen bieden.

Organisatie en organisatieontwikkeling
In 2027 zetten wij verdere stappen in de ontwikkeling naar een klantgerichte en toekomstbestendige organisatie. Daarbij staan de behoeften van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal. Wij werken verder aan een organisatie die toegankelijk, betrouwbaar en wendbaar is, en die in staat is om in te spelen op veranderingen in de samenleving en de toenemende verwachtingen ten aanzien van de dienstverlening. De ontwikkeling naar een klantgerichte organisatie bouwt voort op de ingezette koers waarbij klantreizen, klantregie en samenwerking over teamgrenzen heen worden ingezet om dienstverlening en processen continu te verbeteren.

Wij versterken de gemeentelijke frontoffice, zodat inwoners snel, eenvoudig en op een passende manier contact kunnen leggen met de gemeente. Wij verbeteren zowel de technische als de inhoudelijke bereikbaarheid van de organisatie, waardoor vragen sneller bij de juiste medewerker terechtkomen, telefonische wachttijden afnemen en inwoners sneller een inhoudelijk antwoord ontvangen.

Daarnaast investeren wij in de verdere professionalisering van de organisatie. We versterken het projectmatig werken, het portfoliomanagement en het sturen op resultaten, zodat bestuurlijke ambities en maatschappelijke opgaven doelgericht kunnen worden gerealiseerd. Tegelijkertijd werken wij aan een organisatiecultuur waarin eigenaarschap, samenwerking, vakmanschap en continu leren centraal staan.

Met deze inspanningen bouwen wij verder aan een moderne gemeentelijke organisatie die dicht bij de samenleving staat, snel kan inspelen op nieuwe ontwikkelingen en duurzaam toegevoegde waarde levert voor inwoners, bestuur en medewerkers.

Personeel en organisatie
Hoewel de arbeidsmarkt, met name voor senior- en technische functies, krap blijft, slagen wij er goed in talent aan onze organisatie te verbinden. De gemeente heeft de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van de organisatie. Dit heeft geleid tot een grotere aantrekkingskracht als werkgever, onder andere door verbeterde arbeidsvoorwaarden, meer aandacht voor leren en ontwikkelen en een succesvol onboardingsprogramma. Hierdoor is de instroom toegenomen en de uitstroom afgenomen. Ook in 2027 blijven wij investeren in een toekomstbestendige organisatie en een sterke positie op de arbeidsmarkt.

Ook op het gebied van verzuim zijn de resultaten positief. Het verzuimpercentage is gedaald van bijna 10% in 2025 naar circa 5% in 2026 en ligt daarmee onder het landelijk gemiddelde. Tegelijkertijd blijft dit aandacht vragen. Als relatief kleine organisatie zijn we kwetsbaar voor uitval en ervaren medewerkers regelmatig een hoge werkdruk. Daarom blijven we inzetten op vroegsignalering en een gezonde werkomgeving.

Bereikbaarheid en communicatie
Ook voeren we het project bereikbaarheid uit, met als doel het afnemen van de telefonische wachttijden en om te zorgen dat inwoners sneller een inhoudelijk antwoord ontvangen. Of het nu gaat om een vraag van een inwoner over het verlengen van een paspoort, van een bedrijf over

vergunning of van een instelling over de bereikbaarheid bij wegwerkzaamheden: iedereen die contact zoekt met de gemeente verdient snel en correct antwoord.

We vinden het belangrijk om de besluiten en de uitvoering daarvan in begrijpelijke taal met de samenleving te delen. We blijven ons inzetten om zoveel mogelijk op taalniveau B1 te communiceren. Om zoveel mogelijk inwoners te bereiken gebruiken we een mix van communicatiemiddelen, van de website, de sociale media en de gemeenterubriek in de krant tot informatiefolders en de (digitale) informatieborden bij projecten en in de wijken.

Gemeentelijke huisvesting
Na de aankoop van De Zilverfabriek in 2026, voeren we in 2027 en 2028 de noodzakelijke verbouwingen uit om hier het gemeentehuis te kunnen vestigen. Voorschoten krijgt hierdoor weer een goed toegankelijk gemeentehuis, met ruimte voor alle publieksfuncties, dienstverlening en ontmoeting. Ook het gemeentebestuur en de maatschappelijke organisaties kunnen deze moderne werkomgeving gebruiken om zich van daaruit voor de samenleving in te zetten.

Ook de huisvesting van de gemeentelijke buitendienst en medewerkers van begraafplaats Rosenburgh is dringend aan vernieuwing toe, we blijven werken aan de voorbereidingen voor een nieuwe gemeentewerf en loods bij Rosenburgh, om ook voor deze organisatieonderdelen een passende en toekomstbestendige huisvestingsoplossing te kunnen realiseren en de medewerkers van de buitendienst hun werkzaamheden optimaal kunnen blijven uitvoeren.

Rechtmatigheidsverantwoording
Het college legt verantwoording af over de rechtmatigheid. Deze verantwoording bestaat uit het begrotingscriterium, het voorwaarden criterium en het criterium van misbruik en oneigenlijk gebruik. Eventuele afwijkingen in de rechtmatigheid lichten we in de jaarrekening toe.

Met het normen- en toetsingskader stelt de raad vast over welke wet- en regelgeving het college de rechtmatigheidsverantwoording afgeeft. Het normen- en toetsingskader, de risico's, de frauderisico-analyse en beheersmaatregelen zijn de basis voor het Verbijzonderde Interne Controlejaarplan (VIC-plan).

Informatie- en datamanagement
Op grond van de governance van de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Wassenaar op het gebied van informatie- en datamanagement wordt jaarlijks, voorafgaand aan de vaststelling van de programmabegroting, een jaarplan inclusief financiële begroting voor het daaropvolgende jaar vastgesteld. Het bestuurlijk opdrachtgevers-opdrachtnemersoverleg (OGON), waarin de verantwoordelijke portefeuillehouders zijn vertegenwoordigd, legt dit jaarplan ter vaststelling voor aan de colleges van B&W van beide gemeenten. Voor de begrotingscyclus 2027 kon deze procedure niet tijdig worden doorlopen. Om de financiële consequenties desondanks in de programmabegroting 2027 te verwerken, is de begroting uit het jaarplan 2026 als uitgangspunt genomen en aangepast met de toepasselijke inflatie- en cao-indexatie.

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de verbonden partijen, een omschrijving van hun publieke taak en eventuele ontwikkelingen in 2027.

Een *verbonden partij* is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, op grond van vertegenwoordiging in een bestuur of op grond van stemrecht. Er is dus sprake van bestuurlijk belang als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van een organisatie plaatsneemt, of namens de gemeente stemt.
Als het alleen gaat om een benoemingsrecht of voordrachtsrecht – de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen – is er strikt genomen géén sprake van een verbonden partij.

Van een *financieel belang* is er sprake als:

- Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is als die partij failliet gaat;
- De gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij leningen en garantstellingen is er geen sprake van een verbonden partij; de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij de exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidies).

Overzicht verbonden partijen

Naam	Prog	Vorm van belang	Bijdrage 2027	EV 1-1-2027	EV 31-12-2027	VV 1-1-2027	VV 31-12-2027	Verwacht resultaat
Gemeenschappelijke regeling Regio Holland Rijnland	0	GR	€ 401	€ 424	€ 424	€ 32.352	€ 32.352	€ 0
Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	0	GR	€ 465	€ 930	€ 815	€ 14.629	€ 14.609	€ 0
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	1	GR	€ 2,1 miljoen	€ 8,1 miljoen	€ 6,7 miljoen	€ 79,3 miljoen	€ 79,3 miljoen	
GR Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland	6	GR	€ 169	€ 717	€ 717	€ 0	€ 0	€ 0
Hecht (Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden)	7	GR	€ 1.859	€ 5.023	€ 6.308	€ 52.495	€ 52.739	€ 0
Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West Holland (ODWH)	7	GR	€ 535	€ 5.968	€ 4.066	€ 11.825	€ 12.025	€ 0
BNG NV	0	NV		€ 4,8 miljard	€ 4,9 miljard	€ 123,2 miljard	€ 110,7 miljard	
Alliander NV	0	NV		€ 6,0 miljard	€ 6,2 miljard	€ 6,9 miljard	€ 8,0 miljard	
Dunea NV	0	NV		€ 260,2 miljoen	€ 267,8 miljoen	€ 396,0 miljoen	€ 425,6 miljoen	
Gemeenschappelijke regeling Rekenkamer	0	GR	€ 33	N.b.	N.b.	N.b.	N.b.	€ 33.544
Stichting RIJK	0	St	€ 173	N.b.	N.b.	N.b.	N.b.	€ 0

GR = Gemeenschappelijke regeling
NV = Naamloze vennootschap
St = Stichting
EV = Eigen vermogen
VV = Vreemd vermogen
Bedragen x € 1.000

Naam	Gemeenschappelijke regeling Regio Holland Rijnland
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	hollandrijnland.nl
Doelstelling	Regio Holland Rijnland is een samenwerking van dertien gemeenten in de noordflank van provincie Zuid-Holland. De gemeenten werken samen aan ruimtelijke en economische opgaven op basis van een gezamenlijke strategische visie.
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur is de gemeente Voorschoten vertegenwoordigd door twee raadsleden en een wethouder.
Visie en beleidsvoornemens	Door gezamenlijk op te treden, vergroot Regio Holland Rijnland de slagkracht en de impact van projecten. Denk hierbij aan uitdagingen die te complex zijn voor individuele gemeenten, die de gemeentegrenzen overschrijden of waarbij samenwerking tot meer efficiëntie leidt. Verder lobbyt Regio Holland Rijnland bij de provincie, het Rijk en externe partijen om de ambities van de samenwerkende gemeenten te realiseren. Daarnaast zijn bij Regio Holland Rijnland ook uitvoerende taken belegd op het gebied van leerrecht, urgentieverklaringen voor sociale huurwoningen en doelgroepenvervoer.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Regionaal samenwerken is voor veel opgaven noodzakelijk, waaronder mobiliteit, energie, wonen, groene ruimte en economie. De samenwerking biedt meerwaarde voor het versterken van ruimtelijke en economische opgaven in Voorschoten. Regio Holland Rijnland is een stevige partner in de lobby (en subsidiewerving) bij hogere overheden en in de samenwerking met het bedrijfsleven in de regio. Naast de ruimtelijke en economische onderwerpen biedt Regio Holland Rijnland een platform voor de afstemming van maatschappelijke zorgopgaven, die in een afzonderlijke samenwerkingsovereenkomst zijn gevat.
Overgedragen bevoegdheden	Geen
Wettelijk verplicht	Nee
Lokale beleidsruimte	Volledig
Financieel belang	De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	Het risico bepalen we aan de hand van het aandeel dat de gemeente heeft ten opzichte van de andere gemeenten. Dit aandeel in deze GR is voor de gemeente Voorschoten: 5,2 procent.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	bsgr.nl
Doelstelling	Het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit en efficiency door samen te werken bij de beleidsuitvoering, heffing en invordering van waterschaps- en gemeentelijke belastingen, bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.
Bestuurlijk belang	De gemeente Voorschoten is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met een wethouder.
Visie en beleidsvoornemens	De belastingtaken efficiënt, tegen lage kosten en kwalitatief hoogwaardig uitvoeren.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Door het juist, tijdig en volledig opleggen en invorderen van gemeentelijke belastingen worden de geraamde opbrengsten gerealiseerd.
Overgedragen bevoegdheden	Ja, de deelnemers hebben aan de BSGR de bevoegdheid overgedragen om de heffing en invordering van waterschapsbelastingen, gemeentelijke belastingen en de waardebepaling in het kader van de Wet WOZ uit te voeren
Wettelijk verplicht	Nee
Lokale beleidsruimte	Voor de belastingverordeningen heeft de gemeenteraad volledige beleidsruimte (tarieven, vrijstellingen, heffingsmaatstaven). Wel is het zo dat als we een verordening vaststellen die lastig uitvoerbaar is of die veel extra kosten vraagt, dat dit kan leiden tot hogere bijdragen aan de BSGR (anders zouden andere deelnemers meebetalen aan de uitvoering van onze verordening). Voor de WOZ geldt sowieso weinig beleidsruimte, ongeacht of de uitvoering lokaal of via de BSGR gebeurt, omdat dit landelijk wordt bepaald.
Financieel belang	De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	De BSGR is een uitvoeringsorganisatie. In artikel 32 van de GR BSGR staat dat de deelnemers verplicht zijn om ervoor te zorgen dat de BSGR altijd beschikt over voldoende middelen om aan alle verplichtingen tegenover derden te voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken. Het grootste ingeschatte risico is het uittreden van een van de deelnemers. Volgens artikel 38 van de GR BSGR geldt er een opzegtermijn van ten minste een jaar en vindt uittreding plaats aan het einde van het kalenderjaar. Het is niet mogelijk om in de eerste vijf jaar na toetreding uit te treden. Daarnaast is er ook het risico tegen de bepaling van de WOZ door no-cure-no-paybedrijven. Als een bezwaar- of beroepschrift (gedeeltelijk) gegrond wordt verklaard, krijgen deze no-cure-no-paybedrijven een proceskostenvergoeding. Dat kan leiden tot aanzienlijke extra kosten voor de gemeenten, die niet in de begroting zijn opgenomen.

Naam	Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	vrhm.nl
Doelstelling	Het doel van de VRHM is regionale bestuurlijke en operationele integratie van de bij de veiligheidsregio ondergebrachte brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. Lokale verankering blijft van belang. De integratie moet leiden tot doelmatige en slagvaardige hulpverlening, op basis van een gecoördineerde voorbereiding. De VRHM wil door samenwerking met en tussen allerlei partners de veiligheid en het gevoel van veiligheid in de regio vergroten.
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur van de VRHM.
Visie en beleidsvoornemens	De VRHM is een samenwerkingsverband op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Wet publieke gezondheid en de Wet veiligheidsregio's. In de veiligheidsregio werken achttien gemeenten en de hulpverleningsdiensten nauw samen aan taken op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening en handhaving van openbare orde en veiligheid.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	'Focus op veiligheid, vandaag én morgen', dat is de titel van het Regionaal beleidsplan 2024-2027 van de VRHM. Daarin staan twaalf opgaven waarvoor de komende jaren actie is vereist; deze opgaven worden jaarlijks uitgewerkt in een jaarplan. De twaalf opgaven zijn: 1. Wij hebben positie in het Omgevingsrecht; 2. Wij werken risicogericht; 3. Wij zetten ons in voor zelfredzaamheid van bewoners; 4. Wij hebben tactieken en technieken die passen bij de nieuwe uitdagingen; 5. Wij hebben vakbekwame brandweercollega's; 6. Wij zijn en blijven paraat; 7. Wij hebben een moderne crisisorganisatie; 8. Wij kennen onze partners; 9. Wij beschikken over een goede en veilige informatievoorziening; 10. Wij nemen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid; 11. Wij investeren in onze collega's; 12. Wij zijn wendbaar.
Overgedragen bevoegdheden	Zoals staat in artikel 10 van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) hebben we met de GR VRHM deze taken en bevoegdheden overgedragen: a. het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises; b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de gevallen die in de wet staan en in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald c. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, zoals staat in artikel 3, eerste lid van de Wvr; d. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing; e. het instellen en in stand houden van een brandweer; f. het instellen en in stand houden van een Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR); g. het voorzien in een meldkamerfunctie; h. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel; i. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de

	diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de taken die bij d, e, f en g staan. Bij een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, of als er ernstige vrees is voor het ontstaan daarvan, is uitsluitend de voorzitter van de VRHM bevoegd om voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de deelnemende gemeenten de artikelen 4, 5, 6 en 7 van de Wvr toe te passen, en dat geldt ook artikel 11, 14 eerste lid, 56 eerste en vierde lid en artikel 62 van de Politiewet 2012, en de artikelen 172 tot en met 177 van de Gemeentewet, met uitzondering van artikel 176, derde tot en met zesde lid, en artikelen 5, 6, 7, 8 en 9 van de Wet openbare manifestaties (artikel 39 van de Wvr en artikel 25 van de GR VRHM).
Wettelijk verplicht	Ja
Lokale beleidsruimte	Komt voort uit regionale afspraken.
Financieel belang	De deelnemende gemeenten zorgen ervoor dat de Veiligheidsregio altijd over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te voldoen (artikel 47.1 GR VRHM).
Risico's	De samenleving krijgt steeds meer te maken met nieuwe en soms onvoorspelbare ontwikkelingen, die ingrijpen in het leven van alledag. Soms gewenst, soms ongewenst. De continuïteit van de samenleving en het huidige veiligheidsniveau voor mens en dier staan onder druk. Uit onder meer het Regionaal Risicoprofiel blijkt dat bestaande risico’s toenemen en dat er nieuwe risico’s voor de samenleving bij komen. Ontwikkelingen in de samenleving als klimaatverandering, verdichting, digitale afhankelijkheid, hyperconnectiviteit, energietransitie, vergrijzing en polarisatie – zogenoemde aanjagers – versterken de complexiteit en gevolgen van de risico’s die er al zijn voor de veiligheid van onze inwoners.

Naam	GR Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	https://serviceorganisatiezorghollandrijnland.nl/
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken op taakonderdelen binnen de jeugdhulp. De Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland (SOZ) draagt bij aan het realiseren van een adequaat aanbod van passende en betaalbare jeugdhulp voor kinderen en gezinnen die het echt nodig hebben. Dit gebeurt in opdracht van de deelnemende gemeenten in regio Holland Rijnland.
Bestuurlijk belang	Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders van alle deelnemende gemeenten, te weten Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude.
Visie en beleidsvoornemens	De deelnemende gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beleidsvorming. De SOZ voert de technische inkoop uit. Door gezamenlijke inkoop en afhandeling van facturen zijn efficiencyvoordelen (door synergie-effecten) te behalen. De SOZ heeft een aandeel in de uitvoering van maatregelen aanbevolen door de Taskforce fundamentele heroverwegingen gespecialiseerde jeugdhulp Holland Rijnland.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Gezamenlijk inkopen van jeugdhulp is efficiënter en zorgt ervoor dat kinderen en gezinnen passende en betaalbare jeugdhulp ontvangen.
Overgedragen bevoegdheden	Inkoop en contractbeheer van jeugdhulp.
Wettelijk verplicht	Er is een wettelijke verplichting om specialistische jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering op regionaal niveau in te kopen.
Lokale beleidsruimte	Er is geen motief voor het vergroten van lokale invloed, maar wel een taak om de bestaande invloed te gebruiken om de uitvoering door de GR te controleren.
Financieel belang	De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor ontstane tekorten. De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	In de begroting 2027 van de GR SOZ worden de risico’s globaal ingeschat op 15 procent van de jaarlijkse omzet. De SOZ heeft een beperkt weerstandsvermogen. Eventuele risico’s zijn voor rekening van de deelnemende gemeenten en komen voor Voorschoten in dat geval voor rekening van het begrotingssaldo. De bedrijfsvoering is op orde.

Naam	Hecht (Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	wijzijnhecht.nl
Doelstelling	Hecht heeft als doel de belangen te behartigen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid, de ambulancezorg en veiligheid. De uitvoerende eenheden zijn de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening Hollands Midden en Zorg- en Veiligheidshuis.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van Hecht bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van achttien gemeenten uit de regio Holland-Midden. Namens de gemeente Voorschoten heeft wethouder van Hellemondt zitting in het algemeen bestuur van Hecht.
Visie en beleidsvoornemens	Hecht bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners in de regio Hollands-Midden in reguliere en crisisomstandigheden. Daarnaast probeert Hecht de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken. De missie van Hecht is om die opdracht resultaatgericht op een innoverende manier in samenwerking met betrokkenen vorm te geven.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Hecht draagt in regionaal verband bij aan preventie van gezondheidsproblemen.
Overgedragen bevoegdheden	Hecht ondersteunt achttien gemeenten in de regio Hollands-Midden bij het uitvoeren van hun wettelijke taken op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid, kwetsbare inwoners op het grensvlak van zorg en veiligheid en de ambulancezorg. Waar in wettelijke regelingen op deze terreinen bevoegdheden van regeling en bestuur zijn toegekend aan de gemeente, het college van burgemeester en wethouders of de burgemeester, of plichten zijn opgelegd, komen die bevoegdheden toe, en rusten die plichten op respectievelijk Hecht, het dagelijks bestuur en de voorzitter. De afspraken over de aansturing en de inrichting van Hecht en de verdeling van de verantwoordelijkheden tussen het bestuur, de directie en managers zijn vastgelegd in de GR Hecht en aanvullend in het organisatiebesluit.
Wettelijk verplicht	Er is een wettelijke verplichting voor gemeenten om uitvoering te geven aan de Wet publieke gezondheid
Lokale beleidsruimte	Die komt voort uit regionale afspraken
Financieel belang	De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	Het uitgangspunt is dat Hecht naar aanleiding van deze programmabegroting voor de komende jaren met een dusdanige reële indexering en algemene reserve kan werken dat Hecht niet meer met een begrotingswijziging terug hoeft naar de gemeenten.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West Holland (ODWH)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	odwh.nl
Doelstelling	Het doel en de taken van de ODWH zijn geformuleerd in artikel 4 van de GR. De GR wil de belangen van de deelnemers ondersteunen op het gebied van omgeving en milieu, en dan met name om het gemeentelijk belang te behartigen van de beleidsontwikkeling op het gebied van omgeving en milieu. De GR is ook gericht op een efficiënte en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke en provinciale taken en bevoegdheden zoals staat in artikel 6, eerste lid van de GR ODWH.
Bestuurlijk belang	De gemeente Voorschoten is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met een wethouder.
Visie en beleidsvoornemens	Het gaat om regionaal afgestemd en lokaal vastgesteld beleid voor advisering, uitvoering (vergunningverlening) en handhaving waaraan de deelnemers bijdragen. Volgens de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit is de omgevingsdienst belast met de uitvoering (vergunningverlening en aanverwante taken) en toezicht op de milieuwetgeving, met de nadruk op zogenoemde basistaken. De GR is daarmee wettelijk verplicht voor de uitvoering van deze taak.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Namens de gemeenten en de provincie neemt de ODWH milieubeschikkingen en ziet de dienst toe op de naleving van milieuwetgeving, geeft hij milieuadvies aan opdrachtgevers en informeert hij inwoners en bedrijven op het gebied van milieu in opdracht van gemeenten en andere overheden.
Overgedragen bevoegdheden	De ODWH heeft volledig mandaat van het college om de opgedragen taken uit te voeren.
Wettelijk verplicht	Ja, dat staat in artikel 13.12. eerste lid van het Omgevingsbesluit
Lokale beleidsruimte	Ja, is volledig aanwezig.
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten
Risico's	Uit een recente risico-inventarisatie blijkt dat de omvang van het weerstandsvermogen boven de maximale omvang van de reserve valt, zoals bepaald in de GR. De maximale omvang van de algemene reserve mag 5 procent van de verwachte omzet bedragen. Op basis van de risicoanalyse en inschatting wordt de risico-impact bepaald. Het weerstandsvermogen is ruim voldoende om deze impact op te vangen. Het is niet de inschatting dat alle risico’s zich daadwerkelijk zullen voordoen. De dienst heeft de juiste beheersmaatregelen getroffen om de risico’s te beperken. Mochten risico’s zich toch voordoen, dan zal de ODWH deze proberen op te vangen binnen de exploitatie.

Naam	BNG NV
Juridische vorm	Naamloze vennootschap (nv)
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	bngbank.nl
Doelstelling	De BNG behartigt het maatschappelijk belang met gespecialiseerde financiële dienstverlening aan overheden en maatschappelijke instellingen. De gemeente ziet het aandelenbezit als een duurzame belegging.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen die zij in bezit heeft (41.184 aandelen à € 2,50 nominaal). Via dit aandelenbezit oefenen we een zeggenschap van 0,07 procent uit op de besluitvorming van de BNG.
Visie en beleidsvoornemens	Niet van toepassing
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Niet van toepassing
Overgedragen bevoegdheden	Niet van toepassing
Wettelijk verplicht	Nee
Lokale beleidsruimte	Niet van toepassing
Financieel belang	Dividend
Risico's	Als aandeelhouder van de BNG is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat we lopen is de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	Alliander NV
Juridische vorm	Naamloze vennootschap (nv)
Vestigingsplaats	Amsterdam
Webadres	alliander.com
Doelstelling	Alliander staat voor een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie. Dat is de maatschappelijke taak waar Alliander iedere dag aan werkt. Om dit te bereiken heeft Alliander zeven strategische pijlers geformuleerd waarbij de organisatie een sterke focus houdt op drie prioriteiten: 1. het verder opschalen van de benodigde verzwaring en uitbreiding van de netten; 2. het flexibiliseren van het elektriciteitsnet; 3. het verder verbeteren van communicatie met de gebruikers en partners in het energiesysteem.
Bestuurlijk belang	Voorschoten heeft een belang van 615.361 aandelen van € 5,- nominaal per aandeel in Alliander. Via dit aandelenbezit oefenen we een zeggenschap van 0,4 procent uit op de besluitvorming van Alliander.
Visie en beleidsvoornemens	Niet van toepassing
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Niet van toepassing
Overgedragen bevoegdheden	Niet van toepassing
Wettelijk verplicht	Nee
Lokale beleidsruimte	Niet van toepassing
Financieel belang	Dividend
Risico's	Als aandeelhouder van Alliander is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat we lopen is de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	Dunea NV
Juridische vorm	Naamloze vennootschap (nv)
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	dunea.nl
Doelstelling	Het doel van Dunea is om te voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater zowel binnen als buiten het distributiegebied. Daarbij moet Dunea voldoen aan de eisen van verantwoord natuurbeheer van het toevertrouwde duingebied met de inachtneming van de eisen van een verantwoorde waterwinning. Ook beheert Dunea andere onderdelen van de waterketen zoals riolering en afvalwaterzuivering. De infrastructuur en kennis van Dunea worden verder ingezet om bij te dragen aan de energietransitie met wat Dunea van nature al in huis heeft: duurzame warmte en koude uit water.
Bestuurlijk belang	Voorschoten heeft een belang van 76.068 aandelen, met een nominale waarde van € 5,- per aandeel. Via dit aandelenbezit oefenen we een zeggenschap van 1,9 procent uit op de besluitvorming van Dunea.
Visie en beleidsvoornemens	Niet van toepassing
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Niet van toepassing
Overgedragen bevoegdheden	Niet van toepassing
Wettelijk verplicht	Nee
Lokale beleidsruimte	Niet van toepassing
Financieel belang	Niet van toepassing
Risico's	Als aandeelhouder van Dunea is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat we lopen is de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Rekenkamer
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Voorschoten
Webadres	rekenkamerwvolv.nl
Doelstelling	De GR behartigt op effectieve en efficiënte wijze de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de uitvoering van de taken van de Rekenkamer, zoals staat in de Gemeentewet.
Bestuurlijk belang	De Rekenkamer heeft een onafhankelijk bestuur. De bestuursleden worden door de deelnemende raden benoemd.
Visie en beleidsvoornemens	De Rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het beleid dat het gemeentebestuur voert.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De Rekenkamer ondersteunt de gemeenteraad in zijn controlerende taken.
Overgedragen bevoegdheden	Geen
Wettelijk verplicht	Gemeenten zijn wettelijk verplicht om een Rekenkamer te hebben. Het is een vrije keuze om hieraan via een gemeenschappelijke regeling met andere gemeenten invulling te geven.
Lokale beleidsruimte	Volledig
Financieel belang	De Rekenkamer stelt de begroting op, op basis van de vastgestelde inwonerbijdrage.
Risico's	Geen. De financiële bijdrage aan de Rekenkamer ligt vast in de GR. De Rekenkamer kan niet meer geld uitgeven dan de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Naam	Stichting RIJK
Juridische vorm	Stichting
Vestigingsplaats	Heemstede
Webadres	stichtingrijk.nl
Doelstelling	In de statuten is de doelstelling van de Stichting RIJK zo beschreven: het creëren van voordelen op financieel, kwalitatief en procesmatig gebied voor zelfstandige gemeenten, onder andere door het faciliteren van een regionaal inkoopbureau en verder alles dat met een en anders rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daar bevorderlijk voor kan zijn, en dit alles zo ruim mogelijk opgevat.
Bestuurlijk belang	De gemeentesecretaris maakt deel uit van het Algemeen Bestuur.
Visie en beleidsvoornemens	Het bevorderen van de doelmatigheid, rechtmatigheid en kwaliteit van de wijze van besteding van overheidsmiddelen, met name voor de deelnemende gemeenten, door inkoop- en contractuitvoeringsprocessen te optimaliseren. RIJK faciliteert een regionaal inkoopbureau.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Inkopen met impact. Efficiënte en effectieve inkoopprocessen faciliteren met veel aandacht voor circulair inkopen en gemeenschappelijke inkoop.
Overgedragen bevoegdheden	Geen
Wettelijk verplicht	Nee
Lokale beleidsruimte	Volledig
Financieel belang	De deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor tekorten die ontstaan.
Risico's	Niet voldoen aan rechtmatige aanbestedingen kan imagoschade opleveren over de betrouwbaarheid van de gemeente.

Grondbeleid

Inleiding
Met het grondbeleid sturen we op het realiseren van maatschappelijke doelen, zoals betaalbare woningbouw en het behoud van de groene leefomgeving. In deze begrotingsparagraaf lichten we de doelstellingen van het beleid en de grondexploitaties toe.

We laten ruimte voor initiatieven vanuit de markt, maar als een sterkere grondpositie onontbeerlijk is voor een sterke regierol, dan doen we gericht strategische (grond)aankopen. Ons uitgangspunt is: faciliteren waar kan en actief grondbeleid voeren waar nodig.

Grondbeleid
In het grondbeleid 2026-2029 zijn de beleidsinstrumenten uitgewerkt om de ruimtelijke ontwikkelingen te sturen of te faciliteren inclusief de bijbehorende financiële en bestuurlijke uitgangspunten. Het gaat hierbij onder meer om grondverwerving en grondverkoop, het grondprijs- en gronduitgiftebeleid, hoe kosten worden verhaald via intentieovereenkomsten en anterieure overeenkomsten en hoe vastgoedbeheer wordt geregeld. Ook sluit het beleid aan op de Omgevingswet en de Didam-jurisprudentie.

Grondexploitaties
Voor grondexploitaties is het uitgangspunt van de gemeente Voorschoten dat het saldo van (individuele) grondexploitaties minimaal nul moet zijn. Opbrengsten en tekorten uit grondexploitaties komen respectievelijk ten gunste of ten laste van de concernreserve.

Grondexploitatie Duivenvoordecorridor: Noortveer wordt aanbesteed
Locatie Noortveer is de laatste geplande ontwikkeling van de grondexploitatie Duivenvoordecorridor. Het in 2026 doorlopen selectie- en gunningstraject zal in het eerste kwartaal van 2027 resulteren in een voorgenomen gunning aan een ontwikkelaar. Daarna zullen plannen in meer detail worden uitgewerkt. Op basis van het in 2018 vastgestelde exploitatieplan is het plan hier negentien grondgebonden woningen te ontwikkelen.

Voormalige grondexploitatie Deltaplein: de hoger beroepsprocedure loopt
Met Deltaplein Ontwikkeling BV is in 2012 een realisatieovereenkomst gesloten en zijn subsidieafspraken vastgelegd. De gemeente verstrekt een subsidie als uit deskundigenonderzoek blijkt dat het tekort in de projectexploitatie ten minste € 2,4 miljoen bedraagt. Het gaat om een subsidiebedrag van € 2,4 miljoen vermeerderd met rente. Voor de financiële afwikkeling heeft de gemeente een voorziening beschikbaar. Deze voorziening blijft in stand totdat de juridische procedure definitief is afgerond.

Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen

In de begroting 2027 zijn diverse ombuigingen verwerkt. Die staan in deze tabel. We lichten ze daarna toe.

Onderdeel	Programma	2027	2028	2029	2030
Inwonersparticipatie	0	105	105	105	105
Taakstelling bedrijfsvoering	0	150			
Taakstelling n.a.v. Zilverfabriek	0		350	1.187	1.187
Opbrengsten Abri's en lichtreclames	3		35	35	35
Beleid leegstand niet-woningen	3	50	50	50	50
Beperken bijdrage voor- en vroegschoolse educatie	4	19	19	19	19
Herzien financiering taken adviescommissie omgevingskwaliteit	5	50	50	50	50
Taakstelling trajectduur	6		51	51	51
Eigen bijdrage jeugd	6		194	195	195
Taakstelling taskforce jeugd	6		134	134	134
Totaal		**374**	**988**	**1.826**	**1.826**

Bedragen x € 1.000

P0 Inwonersparticipatie
Het afzonderlijke budget voor inwonersparticipatie komt te vervallen. Participatie blijft een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke werkwijze, maar wordt voortaan integraal meegenomen binnen de uitvoering van projecten en beleidsontwikkelingen. De kosten voor participatietrajecten worden daarbij onderdeel van de betreffende project- of beleidsbudgetten. Hierdoor is het niet langer noodzakelijk om hiervoor een apart centraal budget aan te houden. Deze wijziging leidt tot een verlaging van de begrotingslasten zonder dat de inzet op inwonersparticipatie wordt verminderd.

P0 Taakstelling Bedrijfsvoering
De gemeente heeft de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in het terugdringen van het langdurig ziekteverzuim en het versterken van de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Hierdoor neemt de afhankelijkheid van externe inhuur af en kunnen werkzaamheden vaker met eigen medewerkers worden uitgevoerd. Dit levert in 2027 een structurele besparing op van € 150.000. De taakstellende besparing wordt in de daaropvolgende jaren verder verhoogd, conform de taakstelling die samenhangt met de ingebruikname van de Zilverfabriek en de verdere optimalisatie van de bedrijfsvoering.

P0 Taakstelling n.a.v. Zilverfabriek
Bij het besluit tot aankoop van de Zilverfabriek is aangeven dat de keuze voor scenario F tot efficiency- en synergievoordelen in de bedrijfsvoering leidt. Ook is het langdurig ziekteverzuim teruggedrongen, waardoor de gemeente minder afhankelijk is van relatief dure externe inhuur. Hieruit volgt een structurele besparing op de organisatie van € 500.000 vanaf 2029.
Daarnaast is bij hetzelfde voorstel gewerkt met een taakstellende besparing van € 687.000 vanaf 2029, met een aanloop van € 350.000 in 2028.

P3 Opbrengsten Abri's en lichtreclames
Bij de programmabegroting 2026 werd uitgegaan van een financieel voordeel vanaf 2027 door het gunstiger exploiteren van de abri’s en andere reclame-uitingen. De invoering hiervan heeft

vertraging opgelopen, waardoor het voordeel van € 100.000 zich in 2027 nog niet voordoet. Daarnaast blijken de mogelijkheden om aanvullende inkomsten te realiseren beperkter dan eerder aangenomen en zijn deels onzeker. Daarom wordt het voordeel vanaf 2028 met € 65.000 verlaagd, waarmee een voordeel resteert van € 35.000.

P3 Beleid leegstand niet-woningen
Met informatiebrief 72 is de gemeenteraad geïnformeerd over de keuze om geen aparte beleidsnotitie leegstand niet-woningen op te stellen. De leegstand wordt wel gevolgd en waar nodig aangepakt binnen de ontwikkelvisie bedrijventerreinen verdere reguliere werkzaamheden op het gebied van economie en ruimtelijke ontwikkeling. Het geraamde budget naar aanleiding van motie 355 kan daarmee komen te vervallen.

P4 Beperken bijdrage voor- en vroegschoolse educatie
De VoorleesExpress en Bibliotheek op School worden nu vanuit de gemeente gefinancierd. We gaan in overleg met de buurthuizen om de inzet voor leesontwikkeling met hen te organiseren waardoor de totale kosten voor voor- en vroegschoolse educatie afnemen met € 19.000.

P5 Herzien financiering en taken adviescommissie omgevingskwaliteit
De adviescommissie Omgevingskwaliteit voert wettelijke en bovenwettelijke taken uit. Deze mutatie heeft een financiële en inhoudelijke component. Door de diensten die nu via een uurtarief worden berekend via een legestarief te berekenen wordt € 30.000 bespaard. Voor het bovenwettelijke welstandsadvies wordt opnieuw gewogen voor welk soort zaken de adviescommissie welstandsadvies blijft geven. De waarborgen voor welstand krijgen daarnaast een plek in de algemene regels van het omgevingsplan.

P6 Taakstelling trajectduur en invoering eigen bijdrage jeugd
Het Rijk heeft een korting op de algemene uitkering doorgevoerd, gebaseerd op het verkorten van de trajectduur in de jeugdzorg en op het invoeren van een eigen bijdrage. Omdat we deze uitname uit het Gemeentefonds neutraal mogen verwerken, is er een taakstelling op de jeugdlasten (€ 51.000) en op de baten (€ 194.000) opgenomen in de begroting. Het Rijk moet deze taakstelling invullen. Het is momenteel nog niet bekend hoe het verkorten van de trajectduur of de invoering van de eigen bijdrage voor jeugdzorg vormgegeven gaan worden.

P6 Taakstelling taskforce jeugd
Adviesbureau KokxDeVoogd heeft in opdracht van de Serviceorganisatie Zorg een rapport opgesteld met maatregelen die uiteindelijke tot kostenbesparingen leiden. De Taskforce Jeugdhulp Holland Rijnland heeft de financiële effecten verder uitgewerkt. De maatregelen kosten in beginsel inspanning en geld en dienen na de inspanningen ook een voordeel op te leveren. De taskforce heeft deze berekening voor alle gemeenten gemaakt aan de hand van het procentuele aandeel van de gemeentes in de kosten van twee jaar geleden (t-2). De te realiseren besparingen voor 2028 en verder bedraagt nog € 134.000 per jaar

Openbaarheidsparagraaf Woo

Wat willen we bereiken?
We willen een transparante gemeente zijn zoals bedoeld in de Wet open overheid (hierna: Woo).

Wat gaan we daarvoor doen?
Meer stukken openbaar maken op of via de gemeentelijke website.

De Woo verplicht overheidsorganisaties documenten in gespecificeerde informatiecategorieën gefaseerd openbaar te maken. Die verplichting is op 1 november 2024 in werking getreden voor de eerste vier informatiecategorieën: Wetten en algemeen verbindende voorschriften, Overige besluiten van algemene strekking, Organisatie en werkwijze en Bereikbaarheidsgegevens. Medio 2025 zou duidelijk worden wanneer en welke volgende informatiecategorieën openbaar moeten worden gemaakt. Dat is tot op heden nog steeds niet gebeurd.

Voorschoten loopt vooruit op de wettelijke verplichting. De gemeente publiceert immers al geruime tijd Woo-besluiten en vergaderstukken en verslagen van de gemeenteraad op haar website. Daarnaast is de gemeente aangesloten bij de landelijke "Woo-index". Dit is een overzicht van actief openbaar gemaakte documenten van verschillende bestuursorganen. Het gaat daarbij uitsluitend om de eerdergenoemde verplichte informatiecategorieën. In de Woo-index vindt men 'klikbare' verwijzingen naar de documenten die zelf op een andere omgeving staan.
Voor de beoogde omgeving heeft de gemeente na een uitgebreid onderzoek in 2025, begin 2026 gekozen voor Shift2 / Conduction. Deze partij zal ons eigen publicatieplatform faciliteren. De offerte is in het tweede kwartaal van 2026 goedgekeurd. In vierde kwartaal van 2026 start de pilot in Voorschoten.

We zetten in op het verhogen van het kennisniveau van de medewerkers om effectief met de Woo en de ambtelijke werkwijzen om te kunnen gaan.

Omvangrijke Woo-verzoeken
Er worden steeds meer Woo-verzoeken bij de gemeente ingediend. Dit legt een groot beslag op capaciteit en middelen. De uitvoeringslasten van omvangrijke en Woo-verzoeken zijn aanzienlijk. Voor deze verzoeken maken we kosten om capaciteit in te huren, voor juridische en inhoudelijke ondersteuning, informatiebeheer en de noodzakelijke procesafhandeling voor de uitvoering, openbaarmaking en archivering. Wanneer de toename van Woo-verzoeken doorzet zal de financiële druk op de begroting ten koste gaan van andere gemeentelijke ambities. We onderschrijven daarom de oproep van VNG aan het Rijk om de kosten die gemeenten maken voor het uitvoeren van de Wet open overheid te vergoeden.

Over grote projecten worden het vaakst Woo-verzoeken ingediend. In 2026 werden drie omvangrijke en complexe Woo-verzoeken in verband met het Project Adegeest ingediend. Ook werd er een omvangrijk verzoek ingediend over Scheve Huisjes. Naast deze omvangrijke Woo-verzoeken zijn nog een aantal kleinere Woo-verzoeken behandeld. Voor 2027 verwachten we ook dat er Woo-verzoeken worden ingediend over actuele projecten. Welke projecten of kwesties onderwerp van een Woo-verzoek worden en hoeveel Woo-verzoeken of de mate van complexiteit hiervan kunnen we niet op voorhand inschatten.

Financiële begroting

Uitgangspunten

Om de gemeentelijke organisatie financieel gezond te houden, is het voor een nieuwe begroting belangrijk om rekening te houden met de prijsontwikkeling. In de Kaderbrief 2027 houden we rekening met een verschuiving naar prijspeil 2027. Daarvoor hanteren we de percentages in deze tabel.

Onderdeel	**Percentage**	**Toelichting**
Lonen	1,6% vanaf januari 2027 3,4 % per 1 april 2027	Cao gemeenten 2025-2027
Prijzen	2,5%	Prijs bruto binnenlands product
Gemeenschappelijke regelingen	Personeel: 4,53% Materieel: 2,6%	Advies werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke regelingen (FKGR)
Subsidies	2,6%	De subsidiebudgetten samenhangend met het algemene subsidieregeling Voorschoten zijn met 2,6 procent geïndexeerd.
Tarieven heffingen/leges*	2,5%	Prijs bruto binnenlands product
Jeugd en Wmo	3,74%	Op basis van de OVA (Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling) en PPC (prijsindexcijfer particuliere consumptie)
Huren (baten)	2,5%	Prijs bruto binnenlands product
Investeringen	2,5%	Prijs bruto binnenlands product
Investeringen scholen	3,57%	VNG-norm onderwijshuisvesting 2026
Algemene uitkering	Meicirculaire 2026	
Omslagrente	1,5%	

* Het uitgangspunt bij heffingen en leges is 100 procent kostendekkendheid, daar waar dat mogelijk is. Zie verder de paragraaf *Lokale heffingen* voor een uitgebreide toelichting op de tarieven.

De meeste percentages zijn afkomstig uit het Centraal Economisch Plan (CEP) 2026, dat het Centraal Planbureau (CPB) in februari 2026 heeft uitgebracht. Op basis van de aard van diverse budgetten bepalen we waar indexatie nodig is.

Een sluitende begroting 2027

Het meerjarenbeeld start met de begrotingspositie zoals vermeld in de Kaderbrief 2027. Inmiddels is dat beeld bijgesteld, onder andere door de Meicirculaire 2026, waarover een aparte informatiebrief is gestuurd. Alle financiële mutaties sinds de Kaderbrief 2027 staan in de tabel en we lichten ze daarna toe. We sluiten af met het begrotingssaldo, dat in 2027 structureel en reëel sluiten is met een geraamd overschot van € 550.000. In de jaren 2028 en 2029 is er een geraamd tekort, in 2030 is er een geraamd overschot van € 224.000.

Ontwikkelingen meerjarenbegroting 2027-2030	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
(bedragen x € 1.000. "-" = nadeel, "+" = voordeel)				
Startsaldo Begroting 2027 (Kaderbrief 2027)	**-532**	**-1.314**	**-741**	**-147**
Autonome ontwikkelingen	**351**	**186**	**-316**	**-42**
Opstellen definitief integraal omgevingsplan	-153	-283	-273	-253
Stelpost verlengen beheerplannen 2027-2028	-500	-500	-500	-500
Borging uitvoeringskracht	-450	-450	-450	-450
Pilot informatiemanagement	-40	0	0	0
Organisatieontwikkeling	-50	0	0	0
Bijstelling jeugd	224	224	224	224
Bijstelling WMO	29	29	29	29
Implementatie AI	-50	0	0	0
Eenmalige aanwending van niet-benodigde CDOKE-middelen	597	0	0	0
Ambtelijke inzet ruimtelijke ontwikkelingen	105	105	105	105
Personeelsbegroting	258	258	258	258
Verwerking indexaties over de programma's	86	86	86	86
Huurindexatie	42	42	42	42
Slotwijziging kostendekkendheid	335	630	598	1.034
Actualisatie rentevisie	42	44	-435	-618
Medewerkerstevredenheidsonderzoek	-50	0	0	0
Opleidingsbudget	-50	0	0	0
Representatiebudget	-25	0	0	0
Neutrale wijzigingen	**0**	**0**	**0**	**0**
Inzet reservemaatwerkbudget	0	0	0	0
Algemene uitkering	**358**	**255**	**43**	**166**
Actualisatie jaarschijf 2030	0	0	0	13
Meicirculaire 2026	358	255	43	153
Kapitaallasten en Rente	**103**	**-11**	**38**	**-253**
Actualisatie kapitaallasten	85	-26	25	-263
B27 Actualisatie Kapitaallasten 1,5%	17	15	13	11
Ombuigingen	**274**	**159**	**159**	**159**
Opbrengsten Abri's en lichtreclames	-100	-65	-65	-65
Herzien taken Adviescommissie Omgevingskwaliteit	50	50	50	50

Ontwikkelingen meerjarenbegroting 2027-2030	2027	2028	2029	2030
(bedragen x € 1.000. "-" = nadeel, "+" = voordeel)				
Inwonersparticipatie	105	105	105	105
Leegstand niet-woningen	50	50	50	50
Beperken bijdrage voor- en vroegschoolse educatie	19	19	19	19
Taakstelling bedrijfsvoering	150	0	0	0
Nieuw beleid	**-146**	**-587**	**-762**	**249**
Terugdraaien taakstelling groenbeheer	-186	-248	-248	-248
Sportcentrum 't Wedde	0	0	0	787
Toeristenbelasting	160	160	160	160
Compensatie amendement 349 ozb	204	204	204	204
Intensiveren Key Region Leiden	-57	-57	-57	-57
Verkeersveiligheid	-25	-25	-25	-25
Ondernemers- en evenementenloket	-20	0	0	0
Multidisciplinair lokaal team	-25	0	0	0
Inzet cultuur en vrijwilligers	-120	-120	-120	-120
Evenementen	-52	-52	-52	-52
Stelpost uitwerking college-uitvoeringsprogramma (CUP)	0	-450	-625	-400
Opstart wijkgericht werken en wijkwethouders	-25	0	0	0
Kleine wijzigingen	**141**	**141**	**92**	**92**
Kleine wijzigingen	141	141	92	92
Begroting 2027 - 2030	**550**	**-1.171**	**-1.487**	**224**

Autonome ontwikkelingen

Opstellen definitief integraal omgevingsplan
De Omgevingswet is in werking getreden en brengt ingrijpende veranderingen met zich mee voor de wettelijke taken van gemeenten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Een van de grootste opgaven waar de gemeente voor staat sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de ontwikkeling van een omgevingsplan voor het gehele gemeentelijke grondgebied die voldoet aan de eisen die de Omgevingswet stelt. Uiterlijk 1 januari 2032 moeten alle gemeenten een definitief omgevingsplan hebben. Om dit te bewerkstelligen is voor de transitiefase een plan van aanpak uitgewerkt, zie informatiebrief 27, d.d. 24 maart 2026.

Stelpost verlengen beheerplannen 2027-2028
Het onderhoud van de openbare ruimte plannen we met de beheerplannen. De beheerplannen 2023-2026 verlengen we met twee jaar. De beschikbare middelen om de beheerplannen uit te voeren zijn niet toereikend voor 2027 en 2028, met deze stelpost van € 500.000 kunnen we een indexatie van 5% opvangen. Dit is een voorlopig geschat bedrag dat nodig is om de continuïteit van het onderhoud te garanderen.

Borging uitvoeringskracht
Om de uitvoering van de omvangrijke investeringsagenda, de verdere organisatieontwikkeling en de bestuurlijke ambities adequaat te ondersteunen en de continuïteit en kwaliteit van de bedrijfsvoering te waarborgen, is versterking van de strategische, financiële, juridische en organisatorische ondersteuning noodzakelijk. Daarom wordt de formatie op enkele cruciale functies uitgebreid. Het betreft een structurele uitbreiding van de capaciteit voor bestuursadvies, projectcontrol, juridische advisering en HR-advies. Met deze versterking wordt de

uitvoeringskracht van de organisatie vergroot, risico's beter beheerst en de realisatie van bestuurlijke en maatschappelijke opgaven duurzaam ondersteund.

Pilot informatiemanagement
Met het aanvullende budget kunnen we in 2027 de pilot informatiemanagement uitvoeren en evalueren. Deze pilot is gericht op het versterken van innovatie en het professionaliseren van het opdrachtgeverschap om de informatiearchitectuur en het informatiemanagement te versterken. Dit draagt bij aan de doorontwikkeling van de digitale kant van de primaire gemeentelijke processen.

Organisatieontwikkeling
In 2027 wordt verder geïnvesteerd in de ontwikkeling van een klantgerichte organisatiecultuur. De reorganisatie heeft geleid tot een nieuwe structuur, maar voor een duurzame verandering is ook aandacht nodig voor houding, gedrag en samenwerking binnen de organisatie. In dit kader wordt gewerkt aan het verder versterken van de klantgerichte werkwijze en het verankeren van de kernwaarden in de dagelijkse praktijk. Om deze cultuurverandering en de verdere implementatie van de klantgerichte werkwijze te ondersteunen, is in 2027 incidenteel aanvullend budget van € 50.000 benodigd. Deze middelen worden ingezet voor begeleiding, ontwikkeling en activiteiten die bijdragen aan het bestendig maken van de gewenste organisatiecultuur.

Bijstelling jeugd
De werkelijke indexatie jeugd (3,6 procent) is lager dan de geprognotiseerde indexatie (4,5 procent) bij de kaderbrief 2027.

Bijstelling WMO
De werkelijke indexatie WMO (3,74 procent) is lager dan de geprognotiseerde indexatie (4,5 procent) bij de kaderbrief 2027.

Implementatie AI
Om de kansen van artificiële intelligentie (AI) optimaal te benutten, wordt in 2027 geïnvesteerd in de toepassing van AI binnen de gemeentelijke organisatie. Het beschikbare budget wordt onder meer ingezet om de randvoorwaarden voor verantwoord gebruik, informatiebeveiliging en privacy te realiseren. Denk daarbij aan dataclassificatie en begeleiding van medewerkers. Voor deze ontwikkeling is in 2027 eenmalig een aanvullend budget van € 50.000 benodigd.

Eenmalige aanwending van niet-benodigde CDOKE-middelen
In 2027 ontstaat een bijzondere situatie doordat de CDOKE-middelen tijdelijk niet langer als specifieke uitkering, maar via het gemeentefonds worden verstrekt. Uit de financiële analyse blijkt dat binnen de beschikbare CDOKE-middelen een overschot aanwezig is. De geraamde uitgaven voor de uitvoering een warmteoverdrachtstation (WOS) liggen lager dan de beschikbare middelen, waardoor ook na een onttrekking voldoende budget beschikbaar blijft voor de huidige uitvoeringsplanning en de voorgenomen planontwikkeling van een aardgasvrije wijk.

Daarom wordt voorgesteld om in 2027 eenmalig € 597.000 van deze middelen in te zetten ter verbetering van het begrotingssaldo. Hierbij is er geen sprake van het schrappen of uitstellen van geplande activiteiten, maar van het benutten van middelen die naar verwachting niet benodigd zijn voor de uitvoering van de huidige opgaven. Ook na deze incidentele inzet resteert binnen de planmiddelen nog een aanzienlijk budget.

Vanwege de verwachte wijziging van de financieringssystematiek vanaf 2028 en de nog onduidelijke toekomstige voorwaarden, wordt deze ruimte uitsluitend in 2027 benut. Het betreft daarmee nadrukkelijk een eenmalige maatregel die geen structurele financiële ruimte creëert.

Ambtelijke inzet ruimtelijke ontwikkelingen
Voor de ambtelijke inzet bij ruimtelijke ontwikkelingen van derden is in de begroting een budget opgenomen. De kosten van deze inzet worden in de praktijk veelal verhaald op initiatiefnemers via intentie- en anterieure overeenkomsten. Door de invoering van een verbeterde systematiek voor kostenverhaal kan het budget worden verlaagd.

Personeelsbegroting
De personeelsbegroting is bijgesteld naar aanleiding van de herijking van het functiehuis. Daarnaast worden personeelskosten daar waar mogelijk beter doorbelast aan anterieure en intentieovereenkomsten. Dit leidt per saldo tot een voordeel.

Verwerking indexaties over de programma's
Bij de kaderbrief 2027 is een stelpost voor prijsindexatie opgenomen. Dit wordt verdeeld over de programma daar waar dat nodig is. Per saldo leidt dit tot een voordeel omdat op basis van de realisatie van afgelopen jaren niet overal een prijsindexatie nodig bleek.

Huurindexatie
We indexeren de huuropbrengsten met 2,5%. Dit leidt tot een totaal voordeel van € 42.000, dat betrekking heeft op alle programma's.

Slotwijziging kostendekkendheid
Op basis van de laatste aantallen is de kostendekkendheid bepaalt van afval, riool, ozb en begraven.

Actualisatie rentevisie
De rentevisie voor zowel de kort- als langlopende rente is bijgesteld op basis van de mutaties in deze begroting. Dit leidt voor 2026 tot en met 2028 tot een voordeel en vanaf 2029 en verder tot een nadeel, grotendeels veroorzaakt door een stijging van het rentetarief.

Medewerkerstevredenheidsonderzoek
Om inzicht te krijgen in de tevredenheid, betrokkenheid en bevlogenheid van medewerkers wordt in 2027 een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uitgevoerd. Het laatste onderzoek heeft vier jaar geleden plaatsgevonden. De resultaten bieden waardevolle input voor de verdere ontwikkeling van de organisatie, goed werkgeverschap en duurzame inzetbaarheid.
Voor de uitvoering van het onderzoek wordt in 2027 incidenteel € 50.000 beschikbaar gesteld. Op basis van de ervaringen en de meerwaarde van het onderzoek wordt beoordeeld of het medewerkerstevredenheidsonderzoek vanaf 2028 structureel jaarlijks wordt uitgevoerd.

Opleidingsbudget
De gemeente investeert structureel in de ontwikkeling, kennis en professionalisering van medewerkers. Hiervoor is jaarlijks een opleidingsbudget beschikbaar van 1,6% van de loonsom. Voor 2027 wordt aanvullend een incidenteel budget van € 50.000 gevraagd. Deze extra investering is nodig om medewerkers, leidinggevenden en bestuurders goed toe te rusten op de start van een nieuwe college- en coalitieperiode, de instroom van nieuwe medewerkers te begeleiden en de weerbaarheid van de organisatie te versterken, onder meer op het gebied van agressie, intimidatie en integriteit.

Representatiebudget
Het representatiebudget wordt opgehoogd om (eenmalige) activiteiten met een publiek en representatief karakter te faciliteren. In 2026 is het representatiebudget opgehoogd om het VZHG-congres, viering 100 jaar Moederhuis en project Stolpersteine te financieren. Ook in 2027 wordt het project Stolpersteine voortgezet en zijn er nieuwe aanvragen te verwachten. Andere eenmalige activiteiten kunnen eveneens met dit budget worden ondersteund.

Neutrale wijzigingen

Inzet reserve maatwerkbudget
Voor de uitvoering van het Maatwerkbudget in 2027 wordt voorgesteld om € 25.000 uit de bestemmingsreserve Inzet Maatwerkbudget beschikbaar te stellen. Met het maatwerkbudget biedt het college inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum snelle, gerichte financiële ondersteuning binnen een hulpverleningstraject wanneer reguliere voorzieningen geen oplossing bieden. Het budget bedraagt maximaal € 5.000 per inwoner en wordt na een integrale afweging ingezet om knelpunten weg te nemen, een doorbraak te realiseren of escalatie te voorkomen.

Algemene uitkering

Actualisatie jaarschijf 2030
In de Kaderbrief 2027 is de jaarschijf 2030 voor het eerst zichtbaar geworden. De raming van het Gemeentefonds hebben we hieraan aangepast.

Meicirculaire 2026
In informatiebrief 63 van 9 juli 2026 is het financieel effect van de Meicirculaire 2026 uitgelegd. De effecten op 2027 en verder verwerken we in deze Begroting 2027.

Kapitaallasten en Rente

Actualisatie kapitaallasten
Op basis van de meest recente investeringsplanning worden de kapitaallasten geactualiseerd.

B27 Actualisatie Kapitaallasten 1,5%
B27 Actualisatie Kapitaallasten 1,5%

Ombuigingen

Opbrengsten Abri's en lichtreclames
Bij de programmabegroting 2026 werd uitgegaan van een financieel voordeel vanaf 2027 door het gunstiger exploiteren van de abri’s en andere reclame-uitingen. De invoering hiervan heeft vertraging opgelopen, waardoor het voordeel van € 100.000 zich in 2027 nog niet voordoet. Daarnaast blijken de mogelijkheden om aanvullende inkomsten te realiseren beperkter dan eerder aangenomen en zijn deels onzeker. Daarom wordt het voordeel vanaf 2028 met € 65.000 verlaagd, waarmee een voordeel resteert van € 35.000.

Herzien taken Adviescommissie Omgevingskwaliteit
De Adviescommissie Omgevingskwaliteit voert wettelijke en bovenwettelijke taken uit. Deze mutatie heeft een financiële en inhoudelijke component. Door de diensten die nu via een uurtarief worden berekend via een legestarief te berekenen wordt € 30.000 bespaard. Daarnaast wordt het bovenwettelijke deel van het takenpakket herijkt voor het onderdeel welstandsadvies.

Inwonersparticipatie
Het afzonderlijke budget voor inwonersparticipatie komt te vervallen. Participatie blijft een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke werkwijze, maar wordt voortaan integraal meegenomen binnen de uitvoering van projecten en beleidsontwikkelingen. De kosten voor participatietrajecten worden daarbij onderdeel van de betreffende project- of beleidsbudgetten. Hierdoor is het niet langer noodzakelijk om hiervoor een apart centraal budget aan te houden. Deze wijziging leidt tot een verlaging van de begrotingslasten zonder dat de inzet op inwonersparticipatie wordt verminderd.

Leegstand niet-woningen
Met raadsinformatiebrief 72 is de gemeenteraad geïnformeerd over de keuze om geen aparte beleidsnotitie leegstand niet-woningen op te stellen. De leegstand wordt wel gevolgd en waar nodig aangepakt binnen de ontwikkelvisie bedrijventerreinen verdere reguliere werkzaamheden op het gebied van economie en ruimtelijke ontwikkeling. Het geraamde budget naar aanleiding van motie 355 kan daarmee komen te vervallen.

Beperken bijdrage voor- en vroegschoolse educatie
De VoorleesExpress en Bibliotheek op School worden nu vanuit de gemeente gefinancierd. We gaan in overleg met de buurthuizen om de inzet voor leesontwikkeling met hen te organiseren waardoor de totale kosten voor voor- en vroegschoolse educatie afnemen met € 19.000.

Taakstelling bedrijfsvoering
De gemeente heeft de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in het terugdringen van het langdurig ziekteverzuim en het versterken van de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Hierdoor neemt de afhankelijkheid van externe inhuur af en kunnen werkzaamheden vaker met eigen

medewerkers worden uitgevoerd. Dit levert in 2027 een structurele besparing op van € 150.000. De taakstellende besparing wordt in de daaropvolgende jaren verder verhoogd, conform de taakstelling die samenhangt met de ingebruikname van de Zilverfabriek en de verdere optimalisatie van de bedrijfsvoering.

Nieuw beleid

Terugdraaien taakstelling groenbeheer
Bij de behandeling van de programmabegroting 2026-2029 is Amendement 370: taakstelling groenbeheer aangenomen. Met het aannemen van het amendement is de taakstelling op het aanpassen van de structuur van de plantvakken met een jaar uitstelt.
De voorgestelde taakstelling is om verschillende redenen niet uitvoerbaar en kan dan ook niet uitgevoerd worden en wordt dan ook teruggedraaid.

Sportcentrum 't Wedde
Verwerking van de financiële gevolgen van scenario 2a bij sportcentrum 't Wedde.

Toeristenbelasting
De toeristenbelasting vormt een algemene inkomstenbron binnen de gemeentelijke begroting. Voorgesteld wordt om het tarief in 2027 naast de reguliere indexatie aanvullend te verhogen. Deze maatregel leidt naar verwachting tot een structurele stijging van de opbrengsten van circa € 160.000 per jaar en draagt daarmee bij aan het versterken van het begrotingssaldo en het opvangen van de financiële opgaven waarvoor de gemeente staat. Uitgangspunt hierbij is dat de lasten niet direct neerslaan bij inwoners, maar bij bezoekers die gebruikmaken van voorzieningen en de openbare ruimte binnen de gemeente. Met het voorgestelde tarief blijft Voorschoten naar verwachting binnen de bandbreedte van vergelijkbare gemeenten in de regio. De geraamde meeropbrengst is gebaseerd op een gelijkblijvend aantal overnachtingen en blijft daarmee afhankelijk van toekomstige ontwikkelingen in de verblijfssector.

Compensatie amendement 349 ozb
Bij de behandeling van de Kadernota 2026 heeft de gemeenteraad besloten de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting (OZB) bij de begroting 2026 niet te indexeren. Hierdoor is afgezien van een reguliere aanpassing aan de prijsontwikkeling, wat heeft geleid tot een structureel lagere opbrengst voor de gemeente. Om de financiële positie van de gemeente te versterken en bij te dragen aan een duurzaam sluitende begroting, wordt voorgesteld dit eerder niet doorgevoerde indexatie-effect vanaf 2027 te compenseren. Hiermee wordt deels aangesloten bij de reguliere kostenontwikkeling waarmee de gemeente wordt geconfronteerd. Daarnaast sluit deze keuze aan bij de systematiek van het gemeentefonds, waarin rekening wordt gehouden met de belastingcapaciteit van gemeenten, ongeacht of deze capaciteit daadwerkelijk wordt benut. De voorgestelde aanpassing draagt daarmee bij aan het behoud van een gezonde financiële basis voor het uitvoeren van gemeentelijke taken en ambities.

Intensiveren Key Region Leiden
Voor de doorontwikkeling van Key Region Leiden wordt vanaf 2027 een structurele bijdrage geraamd. Deze bijdrage maakt een volwaardige regionale uitvoeringsorganisatie mogelijk ter versterking van de economische ontwikkeling in de regio. Het beoogde effect is een sterker ondernemersklimaat, betere aansluiting van Voorschotense ondernemers op regionale economische kansen en een grotere slagkracht bij gezamenlijke opgaven die de gemeente niet zelfstandig kan oppakken.

Verkeersveiligheid
Om de sociale en fysieke veiligheid van inwoners in de openbare ruimte en te vergroten en de veiligheid van schoolroutes te verbeteren, verhogen we het budget met € 25.000 voor kleine verkeersmaatregelen om jaarlijks een aantal verkeersmaatregelen te nemen ten behoeve van de verkeersveiligheid.

Ondernemers- en evenementenloket
We blijven het klantgerichte dienstverlening doorontwikkelen. Om ondernemers en initiatiefnemers van evenementen te faciliteren en de ondersteunen richten we twee loketten in. Via deze centrale

ingang kunnen ondernemers en initiatiefnemers bij de gemeente terecht met hun vragen. Door deze manier van werken worden vragen sneller beantwoord en ontzorgen we waar mogelijk ondernemers en initiatiefnemers.

Multidisciplinair lokaal team
Om de toegankelijkheid en dienstverlening van de gemeentelijke maatschappelijke- en zorgondersteuning te versterken wordt hiermee een laagdrempelige toegang tot de gemeentelijke diensten georganiseerd. Dit is de pilotfase van het multidisciplinair lokaal team. In deze fase werken we een plan uit om na de verhuizing van het gemeentehuis naar De Zilverfabriek de locatie en inhoudelijke opbouw van het lokale team permanent te organiseren.

Inzet cultuur en vrijwilligers
De tijdelijke functie van cultuurcoördinator loopt af op 1 januari 2027. De functie is in de afgelopen periode breder geworden dan cultuur alleen. De inzet voor de Voorschoten Awards is daar een voorbeeld van. Om deze inzet te behouden en in lijn met het coalitieakkoord dichter bij Voorschotenaren te staan, is het van belang om het opgebouwde netwerk en deze verbindende inzet niet te laten verwateren, of verloren te laten gaan.

Evenementen
Evenementen brengen Voorschotenaren samen en versterken de sociale cohesie. Om de evenementen voor de samenleving te behouden moeten we hier extra op inzetten. Het organiseren van evenementen wordt namelijk steeds complexer en tijdrovender. Daarom ondersteunen we vanuit de gemeente initiatiefnemers.

Stelpost uitwerking college-uitvoeringsprogramma (CUP)
Om de ambities uit het coalitieakkoord te realiseren, wordt ook in 2028 en de daaropvolgende jaren verder gewerkt aan de uitvoering van het coalitieakkoord, aan de hand van het college uitvoeringsprogramma. De ambities uit het coalitieakkoord zijn in het CUP vertaald naar doelen en opgaven. Op basis van de huidige inzichten verwachten wij dat in de komende jaren aanvullende middelen noodzakelijk zijn om deze doelen te realiseren. Daarom is in de begroting deze stelpost opgenomen. Bij iedere begroting wordt, op basis van de dan geldende prioriteiten en voortgang, de nadere invulling van deze stelpost bepaald en worden de bijbehorende resultaten en activiteiten geconcretiseerd.

Opstart wijkgericht werken en wijkwethouders
De invoering van wijkgericht werken en de wijkwethouders betekent dat er vaker in de wijken zal worden vergaderd. Met dit budget worden de faciliteiten daarvoor bekostigd, zoals de zaalhuur van buurthuizen en andere externe locaties.

Investeringen

Doorvoeren besloten faseringen Ontwikkelvisie Centrum

Kleine wijzigingen
Deze post bevat diverse beperkte bijstellingen op bestaande budgetten. Per saldo leiden deze wijzigingen tot een voordelig financieel effect. Dit voordeel ontstaat doordat uit een doorlichting van verschillende begrotingsposten is gebleken dat op enkele onderdelen structurele begrotingsruimte beschikbaar was. Daarnaast zijn de lasten voor de uitplaatsing van de archieven verwerkt conform informatiebrief 59.

Incidentele baten en lasten

Om te kunnen beoordelen of de begroting materieel in evenwicht is, en structurele lasten dus worden gedekt door structurele baten, moeten we de incidentele baten en lasten inzichtelijk maken. De eerste tabel toont de incidentele baten en lasten van de Begroting 2027, met daaronder een toelichting op de posten. Daarna volgt de berekening van het structureel begrotingsresultaat.

Exploitatie		Lasten				Baten			
Pr.	**Omschrijving**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0	Overdracht pensioenen aan ABP	-2.760				2.760			
2	Integrale beheervisie- en strategie	-150	-50						
3	ROM-B	-50	-40						
5	Pilot subsidie sportaccommodaties	-200							
5	Nieuw Sportcentrum Voorschoten	-79	-310	-354	-400				
6	Opvang ontheemden Oekraïne	-1.745				1.745			
7	Ontwikkelplan Gedenkpark Rosenburgh					385			
8	Grondexploitatie	-4.460	-718			4.447	704		
8	Omgevingsplan	-153	-283	-273	-253				
Totaal incidenteel exploitatie		**-9.597**	**-1.401**	**-627**	**-653**	**9.337**	**704**	**0**	**0**

Reserves		Lasten				Baten			
Pr.	**Omschrijving**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
5	Amendement 374, stortingen reserve zwembad en sporthal	-286	-163	-476					
5	Dekking pilot subsidie sportaccommodaties					200			
5	Nieuw sportcentrum Voorschoten	-224	-224	-224		79	310	354	400
6	Inzet reserve maatwerkbudget					25			
7	Ontwikkelplan Gedenkpark Rosenburgh	385							
8	Actualisatie grondexploitatie					14	14		
Totaal incidenteel reserves		**-895**	**-387**	**-700**		**318**	**324**	**354**	**400**

Totaal incidenteel	**-10.492**	**-1.788**	**-1.327**	**-653**	**9.655**	**1.028**	**354**	**400**

Toelichting op de verschillende posten

P0 Voorziening pensioenen
Per eind 2027 valt de voorziening voor pensioenen van (voormalig) wethouders vrij en vindt er een overdracht plaats aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP).

P2 Integrale beheervisie en -strategie
Er wordt een integrale beheervisie en -strategie opgesteld met bijbehorende beheerplannen. Dit wordt één integrale visie zodat het beheer van alle terreinen binnen de fysieke leefomgeving op elkaar kan worden afgestemd.

P3 Ruimtelijke Ontwikkelingsmaatschappij Bedrijventerreinen (ROM-B)
Binnen de Key Region Leiden wordt momenteel onderzocht of er een ROM-B kan worden opgericht. Hiertoe worden verschillende businesscases uitgewerkt.

P5 Pilot subsidie sportaccommodaties
Binnen het sportaccommodatiebeleid is er als pilot een subsidiemogelijkheid voor sportverenigingen opgenomen. De pilot loopt af na 2027. De lasten worden gedekt uit een reserve.

P5 Amendement 374, stortingen reserve zwembad en sporthal
Conform amendement 374 wordt de bestemmingsreserve zwembad en sporthal in de jaren 2027 t/m 2030 gevoed.

P5 Sportcentrum 't Wedde
Conform het raadsvoorstel Nieuw sportcentrum Voorschoten muteren de baten, lasten en reserves. De hogere lasten betreffen voorbereiding voor de bouw, die worden gedekt door gelijke onttrekkingen aan de bestemmingsreserve zwembad en sporthal. De structurele vrijval van dotaties aan de voorziening van € 224.000 zijn in de jaren 2027 t/m 2029 omgezet naar dotaties aan de bestemmingsreserve zwembad en sporthal.

P6 maatwerkbudget
Ter dekking van de uitvoering van het maatwerk beleid wordt de daarvoor gevormde reserve ingezet.

P7 Ontwikkelplan Gedenkpark Rosenburgh
Naar aanleiding van het raadsvoorstel Ontwikkelplan Gedenkpark Rosenburgh van oktober 2025 valt er eenmalig een bedrag van de voorziening begraven vrij, en wordt dit toegevoegd aan de bestemmingsreserve kapitaallasten.

P8 Grondexploitatie Duivenvoorde corridor
Deze post bevat de baten en lasten met betrekking tot de grondexploitatie Duivenvoorde Corridor. In 2027 zijn er verkopen van de gronden beoogd. Hierdoor worden er hogere baten begroot. Baten in 2028 betreffen een onttrekking uit de voorziening.
In 2027 en 2028 vindt een onttrekking uit de concernreserve plaats.

P8 Omgevingsplan
Gemeenten hebben tot 1 januari 2032 de tijd om hun tijdelijke omgevingsplan te vervangen door één definitief, integraal omgevingsplan dat voldoet aan de Omgevingswet. De bijbehorende lasten zijn gebaseerd op een plan van aanpak voor deze transitiefase.

Saldo en structureel begrotingssaldo
Per saldo bedragen de incidentele lasten en baten € 837.000 in 2027, € 760.000 in 2028, € 973.000 in 2029 en € 253.000 in 2030. Deze bedragen worden in de volgende tabel gebruikt om het begrotingssaldo te corrigeren en zo het structurele begrotingssaldo te bepalen.

Structureel begrotingssaldo	2027	2028	2029	2030
Lasten exclusief mutaties reserves	-91.302	-84.376	-84.653	-85.287
Baten exclusief mutaties reserves	92.313	83.139	83.370	84.969
Geraamd saldo van baten en lasten	**1.012**	**-1.232**	**-1.282**	**-315**
Toevoegingen reserves	-895	-387	-700	0
Onttrekkingen reserves	435	450	495	541
Geraamd resultaat	**552**	**-1.169**	**-1.487**	**226**
Incidentele lasten excl. reservestortingen	-9.597	-1.401	-627	-653
Incidentele baten excl. reserveonttrekkingen	9.337	704	0	0
Incidentele toevoegingen reserves	-895	-387	-700	0
Incidentele onttrekkingen reserves	318	324	354	400
Structureel begrotingssaldo	**1.389**	**-409**	**-513**	**479**

(+ = voordeel, - = nadeel, bedragen x € 1.000)

Baten en lasten 2025-2027

In de tabel vergelijken we de baten en lasten per programma, net als de mutaties in de reserves, van begrotingsjaar 2027 met de twee voorafgaande jaren. De cijfers van 2025 gaan over de realisatie zoals gepresenteerd bij de jaarrekening 2025, de cijfers van 2026 gaan over de Begroting 2026 tot en met de Voorjaarsnota 2026.

Programma bedragen x € 1.000 "-"= nadeel / "+"= voordeel	**Rekening 2025**			**Begroting 2026**			**Begroting 2027**		
	baten	**lasten**	**saldo**	**baten**	**lasten**	**saldo**	**baten**	**lasten**	**saldo**
P0 Bestuur en ondersteuning	57.612	-20.950	36.662	58.724	-20.739	37.985	63.106	-23.428	39.678
P1 Veiligheid	300	-2.912	-2.613	282	-3.198	-2.916	307	-3.201	-2.894
P2 Verkeer en vervoer	506	-4.057	-3.551	234	-4.274	-4.040	186	-4.446	-4.260
P3 Economie	331	-653	-322	370	-1.106	-735	539	-913	-373
P4 Onderwijs	589	-2.308	-1.719	619	-2.612	-1.993	458	-2.312	-1.853
P5 Sport, cultuur en recreatie	1.142	-10.044	-8.902	3.613	-9.400	-5.788	1.040	-8.657	-7.617
P6 Sociaal Domein	10.230	-29.499	-19.268	10.365	-31.015	-20.650	9.637	-30.452	-20.815
P7 Volksgezondheid en milieu	10.658	-10.457	201	10.398	-11.277	-880	11.334	-10.676	659
P8 Wonen en bouwen	1.394	-4.500	-3.106	2.311	-5.557	-3.246	5.706	-7.219	-1.513
Saldo van baten en lasten	**82.762**	**-85.380**	**-2.618**	**86.917**	**-89.178**	**-2.262**	**92.313**	**-91.302**	**1.010**
Onttrekking aan reserves	5.353	-	-	5.772	-	-	434	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-2.992	-	-	-3.495	-	-	-895	-
Mutaties reserves	**-**	**-**	2.361	**-**	**-**	2.277	**-**	**-**	-461
Geraamde resultaat	**88.115**	**-88.372**	**-257**	**92.688**	**-92.674**	**15**	**92.747**	**-92.197**	**550**

Baten en lasten 2027-2030

De volgende tabel biedt een vooruitblik in de baten en lasten per programma, inclusief de mutaties in de reserves, van begrotingsjaar 2027 en het bijbehorende meerjarenbeeld.

Programma's bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel /"+"= voordeel)	**Begroting 2027**			**Begroting 2028**			**Begroting 2029**			**Begroting 2030**		
	baten	**lasten**	**saldo**	**baten**	**lasten**	**saldo**	**baten**	**lasten**	**saldo**	**baten**	**lasten**	**saldo**
P0 Bestuur en ondersteuning	63.106	-23.428	39.678	57.842	-21.328	36.514	58.531	-22.403	36.128	59.787	-22.809	36.978
P1 Veiligheid	307	-3.201	-2.894	324	-3.197	-2.872	324	-3.197	-2.872	324	-3.197	-2.872
P2 Verkeer en vervoer	186	-4.446	-4.260	221	-4.486	-4.265	221	-4.438	-4.218	221	-4.478	-4.257
P3 Economie	539	-913	-373	539	-883	-343	539	-917	-378	539	-1.093	-554
P4 Onderwijs	458	-2.312	-1.853	458	-2.266	-1.807	458	-2.256	-1.798	458	-2.249	-1.790
P5 Sport, cultuur en recreatie	1.040	-8.657	-7.617	1.040	-8.744	-7.704	1.063	-8.840	-7.777	1.127	-8.617	-7.490
P6 Sociaal Domein	9.637	-30.452	-20.815	8.310	-28.309	-19.998	8.267	-28.127	-19.860	8.267	-28.121	-19.854
P7 Volksgezondheid en milieu	11.334	-10.676	659	12.493	-11.188	1.305	12.759	-11.331	1.428	13.038	-11.604	1.435
P8 Wonen en bouwen	5.706	-7.219	-1.513	1.912	-3.975	-2.062	1.208	-3.144	-1.935	1.208	-3.119	-1.911
Saldo van baten en lasten	92.313	-91.302	**1.010**	83.140	-84.374	**-1.234**	83.371	-84.653	**-1.282**	84.971	-85.287	**-316**
Mutaties reserves												
P0 Bestuur en ondersteuning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P1 Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2 Verkeer en vervoer	50	0	50	50	0	50	50	0	50	50	0	50
P3 Economie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P4 Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 Sport, cultuur en recreatie	321	-510	-189	351	-387	-36	410	-700	-290	456	0	456
P6 Sociaal Domein	50	0	50	25	0	25	25	0	25	25	0	25
P7 Volksgezondheid en milieu	0	-385	-385	10	0	10	10	0	10	10	0	10
P8 Wonen en bouwen	14	0	14	14	0	14	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	**434**	**-895**	**-461**	**450**	**-387**	**63**	**495**	**-700**	**-205**	**540**	**0**	**540**
Resultaat	92.747	-92.197	**550**	83.591	-84.761	**-1.171**	83.866	-85.353	**-1.487**	85.511	-85.287	**224**

Mutaties reserves per programma

Mutaties reserves per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2027 Onttrekking	Begroting 2027 Toevoeging	Begroting 2027 Saldo mutaties
P2 Verkeer en vervoer	50	0	50
P5 Sport, cultuur en recreatie	321	-510	-189
P6 Sociaal Domein	50	0	50
P7 Volksgezondheid en milieu	0	-385	-385
P8 Wonen en bouwen	14	0	14
Totaal mutaties reserves	**434**	**-895**	**-461**

Toelichting

De tabel toont de mutaties in de reserves per programma, we lichten de mutaties hieronder toe:

Programma 2 Verkeer en Vervoer

We onttrekken € 50.000 uit de reserve kapitaallasten om de kapitaallasten van verschillende (verkeers)projecten te dekken.

Programma 5 Sport, Cultuur en recreatie

- Voor kapitaallasten voortvloeiend uit het sportaccommodatiebeleid onttrekken we € 41.000 aan de reserve kapitaallasten.
- We onttrekken € 200.000 aan de reserve sportaccommodaties voor de pilotfase voor subsidie binnen het sportaccommodatiebeleid.
- We storten € 286.000 in de Reserve Zwembad en sporthal conform amendement 374.
- Conform het raadsvoorstel Nieuw sportcentrum Voorschoten van september 2026 storten we € 224.000 in de reserve Zwembad en Sporthal.
- Conform het raadsvoorstel Nieuw sportcentrum Voorschoten van september 2026 onttrekken we € 79.000 aan de reserve Zwembad en Sporthal ter dekking van de incidentele kosten gerelateerd aan de realisatie van het nieuw sportcentrum.

Programma 6 Sociaal Domein

- We onttrekken € 25.000 uit de reserve kapitaallasten om de kapitaallasten van Buurthuis Vlietwijk te dekken.
- We onttrekken € 25.000 uit de reserve Inzet maatwerkbudget ten behoeve van gerichte financiële ondersteuning binnen een hulpverleningstraject wanneer reguliere voorzieningen geen oplossing bieden.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

We storten € 385.000 in de reserve kapitaallasten ten behoeve van Gedenkpark Rosenburgh conform het raadsvoorstel Ontwikkelplan Gedenkpark Rosenburgh van oktober 2025.

Programma 8 Wonen en bouwen

We dekken de rentebijschrijving aan de voorziening voor de grondexploitatie Duivenvoordecorridor door een onttrekking een de concernreserve.

Geprognosticeerde balans

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 20; lid 1 b) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten een geprognosticeerde begin- en eindbalans van de begrotingsjaren opnemen. Deze tabel (identiek aan de balans in het onderdeel 4.5 *Ontwikkeling liquiditeit*) tonen we hieronder.

Boekwaarde op 31 december	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
ACTIVA					
Immateriële vaste activa					
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	8.400	8.100	7.800	7.500	7.200
Materiële vaste activa					
Volgens staat C	80.743	114.708	138.103	153.772	167.494
Financiële vaste activa					
Aan woningbouwcorporaties	0	0	0	0	0
Overige langlopende leningen u/g	1.963	1.963	1.963	1.963	1.963
Deelnemingen	2.769	2.769	2.769	2.769	2.769
Voorraden					
MPG (bouwgrondexploitaties)	4.372	0	0	0	0
Uitzettingen < 1 jaar					
Vorderingen openbare lichamen*	6.324	6.324	6.324	6.324	6.324
Rekening-courant met Rijk	2.312	0	0	0	0
Overig*	4.369	4.369	4.369	4.369	4.369
Liquide middelen	173	173	173	173	173
Overlopende activa*	3.394	3.394	3.394	3.394	3.394
Totaal activa/investeringen	114.818	141.799	164.894	180.263	193.685
PASSIVA					
Eigen vermogen					
Algemene reserves	14.723	14.807	15.342	14.171	12.684
Bestemmingsreserves	21.741	22.215	22.166	22.372	21.831
Verwacht resultaat	97	550	-1.171	-1.487	224
Vreemd vermogen					
Voorzieningen	19.343	15.446	14.153	13.661	13.512
Vaste geldleningen	42.850	64.880	91.135	108.228	122.120
Kortlopende schulden < 1 jaar					
Banksaldi**	0	7.837	7.205	7.255	7.249
Overige schulden*	5.472	5.472	5.472	5.472	5.472
Overlopende passiva*	10.592	10.592	10.592	10.592	10.592
Totaal passiva/financiering	114.818	141.799	164.894	180.263	193.685

Bedragen x € 1.000

* De waarden volgen uit de bedrijfsvoering, op basis van het gemiddelde van de laatste vier jaarrekeningen.

** Dit betreft maximaal de kasgeldlimiet.

Bijlagen

Begroting per taakveld

De volgende tabellen tonen de begroting per taakveld.

Programma / taakveld		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Programma P0 Bestuur en ondersteuning							
0.1 Bestuur	Baten	2	0	2.760	0	0	0
	Lasten	-3.261	-2.478	-5.223	-2.264	-2.264	-2.299
	Saldo	-3.259	-2.478	-2.463	-2.264	-2.264	-2.299
0.2 Burgerzaken	Baten	643	601	645	602	602	602
	Lasten	-1.373	-1.422	-1.492	-1.469	-1.469	-1.469
	Saldo	-730	-821	-847	-867	-867	-867
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	94	47	-56	-56	-56	-56
	Lasten	-379	-947	-172	-172	-172	-172
	Saldo	-285	-900	-228	-228	-228	-228
0.4 Overhead	Baten	306	242	104	104	69	20
	Lasten	-15.099	-15.014	-14.324	-14.216	-14.943	-14.886
	Saldo	-14.793	-14.772	-14.220	-14.112	-14.874	-14.866
0.5 Treasury	Baten	765	551	523	523	523	523
	Lasten	-76	-163	-43	-568	-1.325	-1.897
	Saldo	690	388	480	-45	-802	-1.373
0.61 OZB Woningen	Baten	7.693	7.734	8.175	8.299	8.476	8.673
	Lasten	-449	-466	-457	-463	-463	-463
	Saldo	7.245	7.267	7.719	7.836	8.014	8.210
0.62 OZB Niet-Woningen	Baten	1.476	1.462	1.440	1.440	1.440	1.440
	Lasten	-5	-5	-5	-5	-5	-5
	Saldo	1.471	1.457	1.435	1.435	1.435	1.435
0.64 Belastingen overig	Baten	149	120	121	121	121	121
	Lasten	-89	-83	-86	-86	-86	-86
	Saldo	61	37	36	36	36	36
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Baten	46.482	47.965	49.392	46.808	46.269	47.349
	Lasten	-181	0	0	0	0	0
	Saldo	46.302	47.965	49.392	46.808	46.269	47.349
0.8 Overige baten en lasten	Baten	0	0	0	0	1.086	1.114
	Lasten	-34	-160	-1.626	-2.085	-1.676	-1.533
	Saldo	-34	-160	-1.626	-2.085	-590	-418
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-5	0	0	0	0	0
	Saldo	-5	0	0	0	0	0
Totaal Programma P0 Bestuur en ondersteuning							
Totaal baten	Baten	57.612	58.724	63.106	57.842	58.531	59.787
Totaal lasten	Lasten	-20.950	-20.739	-23.428	-21.328	-22.403	-22.809
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**36.662**	**37.985**	**39.678**	**36.514**	**36.128**	**36.978**

Programma P1 Veiligheid							
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	182	129	132	132	132	132
	Lasten	-2.148	-2.215	-2.267	-2.265	-2.265	-2.265
	Saldo	-1.966	-2.086	-2.135	-2.133	-2.133	-2.133
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	118	153	175	193	193	193
	Lasten	-765	-983	-934	-932	-931	-931

Programma / taakveld		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
	Saldo	-647	-830	-760	-739	-739	-739
Totaal Programma P1 Veiligheid							
Totaal baten	Baten	300	282	307	324	324	324
Totaal lasten	Lasten	-2.912	-3.198	-3.201	-3.197	-3.197	-3.197
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-2.613**	**-2.916**	**-2.894**	**-2.872**	**-2.872**	**-2.872**
Programma P2 Verkeer en vervoer							
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	443	231	183	218	218	218
	Lasten	-3.986	-4.191	-4.374	-4.414	-4.366	-4.406
	Saldo	-3.543	-3.960	-4.191	-4.196	-4.149	-4.188
2.2 Parkeren	Baten	63	3	3	3	3	3
	Lasten	-71	-82	-72	-72	-72	-72
	Saldo	-8	-79	-69	-69	-69	-69
Totaal Programma P2 Verkeer en vervoer							
Totaal baten	Baten	506	234	186	221	221	221
Totaal lasten	Lasten	-4.057	-4.274	-4.446	-4.486	-4.438	-4.478
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-3.551**	**-4.040**	**-4.260**	**-4.265**	**-4.218**	**-4.257**
Programma P3 Economie							
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-417	-723	-548	-538	-573	-749
	Saldo	-417	-723	-548	-538	-573	-749
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Baten	65	66	68	68	68	68
	Lasten	-122	-186	-167	-157	-157	-157
	Saldo	-57	-120	-99	-89	-89	-89
3.4 Economische promotie	Baten	266	304	471	471	471	471
	Lasten	-114	-196	-198	-188	-188	-188
	Saldo	152	108	273	283	283	283
Totaal Programma P3 Economie							
Totaal baten	Baten	331	370	539	539	539	539
Totaal lasten	Lasten	-653	-1.106	-913	-883	-917	-1.093
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-322**	**-735**	**-373**	**-343**	**-378**	**-554**
Programma P4 Onderwijs							
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	68	70	71	71	71	71
	Lasten	-384	-587	-416	-416	-416	-415
	Saldo	-317	-517	-345	-345	-345	-344
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	59	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.021	-1.057	-1.105	-1.061	-1.052	-1.045
	Saldo	-961	-1.057	-1.105	-1.061	-1.052	-1.045
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	462	550	387	387	387	387
	Lasten	-902	-969	-791	-789	-789	-789
	Saldo	-441	-419	-403	-401	-401	-401
Totaal Programma P4 Onderwijs							
Totaal baten	Baten	589	619	458	458	458	458
Totaal lasten	Lasten	-2.308	-2.612	-2.312	-2.266	-2.256	-2.249
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-1.719**	**-1.993**	**-1.853**	**-1.807**	**-1.798**	**-1.790**
Programma P5 Sport, cultuur en recreatie							
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	146	113	105	105	105	105
	Lasten	-523	-389	-470	-470	-470	-470

Programma / taakveld		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
	Saldo	-377	-276	-365	-365	-365	-365
5.2 Sportaccommodaties	Baten	717	2.990	788	788	788	853
	Lasten	-4.308	-2.516	-2.370	-2.462	-2.562	-2.343
	Saldo	-3.591	474	-1.581	-1.674	-1.774	-1.491
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	Baten	36	35	9	9	9	9
	Lasten	-285	-340	-535	-474	-473	-473
	Saldo	-249	-304	-526	-465	-464	-464
5.4 Musea	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-66	-71	-67	-67	-67	-67
	Saldo	-66	-71	-67	-67	-67	-67
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	75	35	60	60	84	84
	Lasten	-480	-440	-396	-396	-395	-395
	Saldo	-405	-404	-336	-335	-311	-311
5.6 Media	Baten	99	75	24	24	24	24
	Lasten	-623	-735	-609	-609	-609	-609
	Saldo	-523	-661	-585	-585	-585	-585
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Baten	68	364	53	53	53	53
	Lasten	-3.759	-4.910	-4.210	-4.267	-4.263	-4.260
	Saldo	-3.691	-4.545	-4.157	-4.213	-4.210	-4.207
Totaal Programma P5 Sport, cultuur en recreatie							
Totaal baten	Baten	1.142	3.613	1.040	1.040	1.063	1.127
Totaal lasten	Lasten	-10.044	-9.400	-8.657	-8.744	-8.840	-8.617
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-8.902**	**-5.788**	**-7.617**	**-7.704**	**-7.777**	**-7.490**
Programma P6 Sociaal Domein							
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	2.948	2.793	2.758	1.013	969	969
	Lasten	-5.547	-5.320	-5.268	-3.501	-3.485	-3.484
	Saldo	-2.599	-2.527	-2.511	-2.488	-2.516	-2.515
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzien WMO	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-25	-25	-26	-26	-26	-26
	Saldo	-25	-25	-26	-26	-26	-26
6.22 Toegang en eerstelijnvoorzien Jeugd	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-275	-332	-337	-337	-337	-337
	Saldo	-275	-332	-337	-337	-337	-337
6.23 Toegang en eerstelijnvoor Integraal	Baten	396	434	33	33	33	33
	Lasten	-788	-921	-561	-486	-486	-487
	Saldo	-392	-487	-528	-453	-453	-453
6.3 Inkomensregelingen	Baten	6.500	6.462	6.440	6.440	6.440	6.440
	Lasten	-9.292	-9.320	-9.278	-9.251	-9.110	-9.110
	Saldo	-2.791	-2.858	-2.839	-2.812	-2.671	-2.671
6.4 WSW en beschut werk	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-269	-313	-300	-249	-224	-219
	Saldo	-269	-313	-300	-249	-224	-219
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-728	-741	-752	-752	-752	-752
	Saldo	-728	-741	-752	-752	-752	-752
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	Baten	30	33	35	35	35	35
	Lasten	-951	-1.060	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
	Saldo	-921	-1.027	-1.065	-1.065	-1.065	-1.065
6.711 Huishoudelijke hulp	Baten	151	139	153	377	377	377

Programma / taakveld		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
(Wmo)	Lasten	-2.156	-2.237	-2.280	-2.241	-2.241	-2.241
	Saldo	-2.005	-2.098	-2.127	-1.864	-1.864	-1.864
6.712 Begeleiding (Wmo)	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-71	-112	-116	-116	-116	-116
	Saldo	-71	-112	-116	-116	-116	-116
6.713 Dagbesteding (Wmo)	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-215	-221	-229	-229	-229	-229
	Saldo	-215	-221	-229	-229	-229	-229
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	Baten	44	366	94	94	94	94
	Lasten	-773	-1.143	-900	-900	-900	-900
	Saldo	-728	-777	-806	-806	-806	-806
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	Baten	3	0	0	0	0	0
	Lasten	-3.637	-2.413	-3.526	-3.526	-3.526	-3.526
	Saldo	-3.634	-2.413	-3.526	-3.526	-3.526	-3.526
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.087	-2.311	-1.526	-1.526	-1.526	-1.526
	Saldo	-1.087	-2.311	-1.526	-1.526	-1.526	-1.526
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-190	-255	-254	-254	-254	-254
	Saldo	-190	-255	-254	-254	-254	-254
6.791 PGB Wmo	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-317	-338	-338	-338	-338	-338
	Saldo	-317	-338	-338	-338	-338	-338
6.792 PGB Jeugd	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-187	-191	-190	-190	-190	-190
	Saldo	-187	-191	-190	-190	-190	-190
6.812 Maatschappelijke-en vrouwenopv wmo	Baten	18	15	15	15	15	15
	Lasten	-39	-45	-46	-46	-46	-46
	Saldo	-21	-30	-30	-30	-30	-30
6.821 Jeugdbescherming	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-361	-427	-435	-436	-436	-436
	Saldo	-361	-427	-435	-436	-436	-436
6.822 Jeugdreclassering	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-123	-372	-51	-51	-51	-51
	Saldo	-123	-372	-51	-51	-51	-51
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	Baten	127	123	109	109	109	109
	Lasten	-1.228	-1.272	-1.282	-1.282	-1.282	-1.282
	Saldo	-1.101	-1.149	-1.173	-1.173	-1.173	-1.173
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	Baten	13	0	0	194	195	195
	Lasten	-1.240	-1.646	-1.656	-1.471	-1.471	-1.471
	Saldo	-1.227	-1.646	-1.656	-1.277	-1.277	-1.277
Totaal Programma P6 Sociaal Domein							
Totaal baten	Baten	10.230	10.365	9.637	8.310	8.267	8.267
Totaal lasten	Lasten	-29.499	-31.015	-30.452	-28.309	-28.127	-28.121
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-19.268**	**-20.650**	**-20.815**	**-19.998**	**-19.860**	**-19.854**
Programma P7 Volksgezondheid en milieu							
7.1 Volksgezondheid	Baten	184	98	92	92	92	92
	Lasten	-1.967	-1.939	-2.090	-2.090	-2.090	-2.091
	Saldo	-1.783	-1.840	-1.998	-1.998	-1.998	-1.999

Programma / taakveld		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
7.2 Riolering	Baten	3.795	3.608	4.316	4.867	4.883	5.181
	Lasten	-2.484	-2.377	-2.822	-3.271	-3.259	-3.528
	Saldo	1.311	1.231	1.494	1.596	1.624	1.653
7.3 Afval	Baten	5.419	5.400	5.884	5.976	6.131	6.113
	Lasten	-3.210	-3.336	-3.544	-3.638	-3.697	-3.683
	Saldo	2.209	2.064	2.340	2.338	2.434	2.431
7.4 Milieubeheer	Baten	630	593	0	895	895	895
	Lasten	-1.887	-3.191	-1.873	-1.823	-1.840	-1.858
	Saldo	-1.257	-2.597	-1.873	-928	-945	-963
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	630	697	1.043	663	758	757
	Lasten	-908	-435	-347	-365	-445	-444
	Saldo	-278	262	696	297	313	313
Totaal Programma P7 Volksgezondheid en milieu							
Totaal baten	Baten	10.658	10.398	11.334	12.493	12.759	13.038
Totaal lasten	Lasten	-10.457	-11.277	-10.676	-11.188	-11.331	-11.604
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**201**	**-880**	**659**	**1.305**	**1.428**	**1.435**

Programma P8 Wonen en bouwen							
8.1 Ruimte en leefomgeving	Baten	1	0	0	0	0	0
	Lasten	-819	-1.353	-845	-1.330	-1.316	-1.292
	Saldo	-818	-1.353	-845	-1.330	-1.316	-1.292
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	Baten	123	474	4.500	704	0	0
	Lasten	-205	-524	-4.552	-768	-53	-53
	Saldo	-82	-50	-52	-64	-53	-53
8.3 Wonen en bouwen	Baten	1.271	1.837	1.206	1.208	1.208	1.208
	Lasten	-3.477	-3.681	-1.822	-1.876	-1.774	-1.774
	Saldo	-2.206	-1.843	-616	-668	-566	-565
Totaal Programma P8 Wonen en bouwen							
Totaal baten	Baten	1.394	2.311	5.706	1.912	1.208	1.208
Totaal lasten	Lasten	-4.500	-5.557	-7.219	-3.975	-3.144	-3.119
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-3.106**	**-3.246**	**-1.513**	**-2.062**	**-1.935**	**-1.911**

TOTAAL							
Totaal baten	Baten	82.762	86.917	92.313	83.140	83.371	84.971
Totaal lasten	Lasten	-85.380	-89.178	-91.302	-84.374	-84.653	-85.287
Saldo van baten en lasten	**Saldo**	**-2.618**	**-2.262**	**1.010**	**-1.234**	**-1.282**	**-316**

Mutatie reserves							
0.1 Bestuur	Baten	60	8	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	60	8	0	0	0	0
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	197	1.844	0	0	0	0
	Lasten	0	-1.050	0	0	0	0
	Saldo	197	794	0	0	0	0
0.4 Overhead	Baten	1.379	804	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	1.379	804	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	Baten	440	0	0	0	0	0
	Lasten	-861	0	0	0	0	0
	Saldo	-421	0	0	0	0	0

Mutatie reserves							
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	0	50	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	50	0	0	0	0
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	50	76	50	50	50	50
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	50	76	50	50	50	50
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	45	237	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	45	237	0	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Baten	4	25	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	4	25	0	0	0	0
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	25	164	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	25	164	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	122	171	0	0	0	0
	Lasten	-1.500	0	0	0	0	0
	Saldo	-1.378	171	0	0	0	0
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	34	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	34	0	0	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	Baten	2.137	483	321	351	410	456
	Lasten	-434	-2.445	-510	-387	-700	0
	Saldo	1.703	-1.962	-189	-36	-290	456
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	Baten	11	10	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	11	10	0	0	0	0
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	114	35	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	114	35	0	0	0	0
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Baten	0	537	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	537	0	0	0	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	175	90	25	25	25	25
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	175	90	25	25	25	25
6.3 Inkomensregelingen	Baten	40	229	25	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	40	229	25	0	0	0
7.4 Milieubeheer	Baten	124	116	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	124	116	0	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	0	0	0	10	10	10
	Lasten	0	0	-385	0	0	0
	Saldo	0	0	-385	10	10	10
8.1 Ruimte en leefomgeving	Baten	148	415	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	148	415	0	0	0	0
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	Baten	6	13	14	14	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0

Mutatie reserves							
	Saldo	6	13	14	14	0	0
8.3 Wonen en bouwen	Baten	242	466	0	0	0	0
	Lasten	-197	0	0	0	0	0
	Saldo	45	466	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	Baten	5.353	5.772	434	450	495	540
Totaal stortingen	Lasten	-2.992	-3.495	-895	-387	-700	0
Saldo mutatie reserves	**Saldo**	**2.361**	**2.277**	**-461**	**63**	**-205**	**540**

Saldo							
Totaal Generaal	**Saldo**	**-257**	**15**	**550**	**-1.171**	**-1.487**	**224**
bedragen x € 1.000							
("-"= nadeel / "+"= voordeel)							

Nieuw beleid per programma

De tabel toont per programma welk nieuw beleid, met financieel effect, in de begroting is verwerkt.

Nieuw beleid	2027	2028	2029	2030
Programma 0 bestuur en ondersteuning				
Compensatie amendement 349 ozb	204	204	204	204
Stelpost uitwerking College uitvoeringsprogramma	0	-450	-625	-400
Programma 1 Veiligheid				
Niet van toepassing				
Programma 2 Verkeer en vervoer				
Verkeersveiligheid	-25	-25	-25	-25
Programma 3 Economie				
Toeristenbelasting	160	160	160	160
Intensiveren Key Region Leiden	-57	-57	-57	-57
Ondernemers- en evenementenloket	-20	0	0	0
Inzet evenementen	-52	-52	-52	-52
Programma 4 Onderwijs				
Niet van toepassing				
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie				
Terugdraaien taakstelling groenbeheer	-186	-248	-248	-248
Sportcentrum 't Wedde	0	0	0	787
Inzet cultuur en vrijwilligers	-120	-120	-120	-120
Programma 6 Sociaal domein				
Multidisciplinair lokaal team	-25	0	0	0
Programma 7 Volksgezondheid en milieu				
Niet van toepassing				
Programma 8 Wonen en bouwen				
Niet van toepassing				
Totaal	**-121**	**-588**	**-763**	**249**

(+ = voordeel, - = nadeel, bedragen x € 1.000)

Opbouw gemeentefonds

Deze tabel toont hoeveel de gemeente ontvangt via de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds, en hoe dit is opgebouwd.

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
1g-2 WOZ niet-woningen eigenaren	-696.800	-696.800	-696.800	-696.800
1h-2 WOZ niet-woningen gebruikers	-484.042	-484.042	-484.042	-484.042
1a Waarde woningen eigenaren	-4.954.665	-5.038.191	-5.237.577	-5.563.599
Subtotaal	**-6.135.506**	**-6.219.032**	**-6.418.418**	**-6.744.440**

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
8a-3 Bijstandsontvangers	1.558.273	1.562.243	1.584.042	1.610.599
2 Inwoners	9.861.147	9.975.697	10.218.561	10.484.091
7c-5 Huishoudens met laag inkomen met drempel	4.865.044	4.328.316	4.199.317	4.263.139
12b-2 Inwoners met een migratieachtergrond	1.171.943	1.167.756	1.226.257	1.252.085
3c Eenpersoonshuishoudens	729.312	724.213	633.856	659.075
8b Loonkostensubsidie	128.712	138.600	149.147	159.686
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar	2.967.595	2.773.913	2.846.765	2.922.350
8f-2 Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	153.071	166.118	182.033	198.993
5d-2 Inwoners 75+ met drempel	2.674.202	2.656.141	2.323.495	2.416.095
7m-2 Laag opleidingsniveau met drempel	183.355	149.602	98.240	69.808
14a-2 Lokale centrumfunctie (max 20km)	231.720	232.708	233.609	234.554
14b-2 Regionale centrumfunctie (max 60km)	903.330	859.857	822.198	829.324
14c-2 Landelijke centrumfunctie	277.319	278.500	279.589	280.725
15h-3 Onderwijsachterstand	82.633	82.277	81.950	81.638
38 Bedrijven	488.038	495.451	502.864	510.277
29 Bewoonde oorden 1930	37.663	37.663	37.663	37.663
36 Meerkernigheid	115.478	114.830	111.347	111.624
36a Kernen met 500 of meer adressen	75.167	75.167	75.167	75.167
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	36.333	36.333	36.333	36.333
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	483.975	492.620	504.586	517.684
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (oad)	1.979.525	2.138.207	2.237.739	2.350.944
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	8.896	8.896	8.896	8.896
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	1.171.902	1.171.902	1.171.902	1.171.902
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	23.677	23.677	23.677	23.673
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	687.590	687.590	687.590	687.545
19 Oppervlakte binnenwater	6.053	6.053	6.053	6.053
16 Oppervlakte land	43.212	43.212	43.212	43.212

18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	29.923	29.923	29.923	29.923
24b-2 Woonruimten	139.912	139.453	142.316	145.987
25b-2 Woonruimten * bodemfactor woonkernen	689.669	701.916	718.856	737.398
39 Vast bedrag	979.230	970.429	970.429	970.429
Subtotaal	**32.783.898**	**32.269.263**	**32.187.611**	**32.926.874**

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Uitkeringsfactor	1,5490	1,5560	1,5620	1,5810
Subtotaal (B x C (=uf))	**50.782.258**	**50.210.974**	**50.277.049**	**52.057.387**

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
56g Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	2.625.361	2.625.361	2.625.361	2.625.361
Subtotaal	**2.625.361**	**2.625.361**	**2.625.361**	**2.625.361**

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	10.215	10.215	10.215	10.215
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	37.012	37.012	37.012	37.012
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	77.705	77.705	77.705	77.705
260 Participatie (IU)	180.223	135.906	119.700	127.705
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	50	50	50	50
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	3.805	3.000	n.v.t.	n.v.t.
421 Extra capaciteit BOAs (DU)	33.113	33.113	33.113	33.113
435 Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	3.588	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
441 Wet betaalbare huur (DU)	20.994	17.218	14.324	13.562
487 Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (DU)	1.492.335	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
492 Overheidsbrede Dienstverlening (DU)	23.580	23.580	23.580	23.580
526 Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren (DU)	9.473	9.473	9.473	11.842
Subtotaal	**1.892.093**	**347.272**	**325.172**	**334.784**

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Gemeenteposten:				
Vrijval BCF cf realisatie 2017	227.717	227.717	227.717	227.717
Maatschappelijke begeleiding statushouders	0	0	0	0
Herverdeeleffect algemene uitkering gemeentefonds	0	-384.000	-768.000	-1.152.000
Weeffout Jeugdzorg	0	0	0	0
Subtotaal	**227.717**	**-156.283**	**-540.283**	**-924.283**
Totaal	**49.391.923**	**46.808.291**	**46.268.881**	**47.348.809**

Reserves en voorzieningen

Deze tabel toont de mutaties in de reserves en voorzieningen in de periode 2026 tot en met 2030.

Overzicht reserves 2026-2030 per 31 december	Begroting 2026	Vermeerderingen 2027	Verminderingen 2027	Begroting 2027	Vermeerderingen 2028	Verminderingen 2028	Begroting 2028	Vermeerderingen 2029	Verminderingen 2029	Begroting 2029	Vermeerderingen 2030	Verminderingen 2030	Begroting 2030
Algemene reserves													
Concernreserve	9.523	0	-14	9.509	0	-14	9.495	0	0	9.495	0	0	9.495
Reserve Weerstandsvermogen	5.200	0	0	5.200	0	0	5.200	0	0	5.200	0	0	5.200
Totaal algemene reserves	**14.723**	**0**	**-14**	**14.709**	**0**	**-14**	**14.695**	**0**	**0**	**14.695**	**0**	**0**	**14.695**
Bestemmingreserves													
Reserve Bovenwijkse voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Sociaal Domein	402	0	0	402	0	0	402	0	0	402	0	0	402
Reserve Duurzaamheid	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19
Reserve Gemeentewerf	805	0	0	805	0	0	805	0	0	805	0	0	805
Reserve Monumenten	159	0	0	159	0	0	159	0	0	159	0	0	159
Reserve Kapitaallasten	2.595	385	-116	2.864	0	-126	2.738	0	-140	2.598	0	-140	2.458
Reserve Reorganisatie	548	0	0	548	0	0	548	0	0	548	0	0	548
Egalisatiereserve omgevingsgevingsvergun	1.316	0	0	1.316	0	0	1.316	0	0	1.316	0	0	1.316
Reserve Klimaatgelden	37	0	0	37	0	0	37	0	0	37	0	0	37
Reserve Culturele accommodatie	4.335	0	0	4.335	0	0	4.335	0	0	4.335	0	0	4.335
Reserve Verevening sociale woningbouw	574	0	0	574	0	0	574	0	0	574	0	0	574
Reserve Onderwijshuisvesting	5.009	0	0	5.009	0	0	5.009	0	0	5.009	0	0	5.009
Reserve Inzet maatwerkbudget	75	0	-25	50	0	0	50	0	0	50	0	0	50
Reserve Opvang Oekraïners	2.128	0	0	2.128	0	0	2.128	0	0	2.128	0	0	2.128
Reserve Sporthal De Vliethorst	347	0	0	347	0	0	347	0	0	347	0	0	347
Reserve Sportaccommodaties	307	0	-200	107	0	0	107	0	0	107	0	0	107
Reserve Centrumvisie	239	0	0	239	0	0	239	0	0	239	0	0	239
Reserve Verkeersontsluiting Leiden-Voors	400	0	0	400	0	0	400	0	0	400	0	0	400
Reserve Zwembad en Sporthal	2.445	510	-79	2.876	387	-310	2.953	700	-354	3.299	0	-400	2.899
Totaal bestemmingsreserves	**21.741**	**895**	**-421**	**22.215**	**387**	**-436**	**22.166**	**700**	**-495**	**22.372**	**0**	**-540**	**21.831**
Totaal reserves	**36.464**	**895**	**-434**	**36.925**	**387**	**-450**	**36.861**	**700**	**-495**	**37.067**	**0**	**-540**	**36.527**

Bedragen x € 1.000

Overzicht voorzieningen 2026-2030 per 31 december	Begroting 2026	Vermeerde-ringen 2027	Vermin-de-ringen 2027	Begroting 2027	Vermeerde-ringen 2028	Vermin-de-ringen 2028	Begroting 2028	Vermeerde-ringen 2029	Vermin-de-ringen 2029	Begroting 2029	Vermeerde-ringen 2030	Vermin-de-ringen 2030	Begroting 2030
Voorzieningen verplichtingen, verliezen													
Voorziening Pensioenen & wachtgelden bes	2.868	0	-2.868	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening verplichtingen voormalig per	498	0	0	498	0	0	498	0	0	498	0	0	498
Voorziening Parkeergarage Rabobank Niers	3.226	0	0	3.226	0	0	3.226	0	0	3.226	0	0	3.226
Voorziening Verlofsparen	710	0	0	710	0	0	710	0	0	710	0	0	710
Voorziening Degeneratievergoeding	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1
Voorziening Begraven	1.751	0	-385	1.366	0	0	1.366	0	0	1.366	0	0	1.366
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen	**9.053**	**0**	**-3.253**	**5.800**	**0**	**0**	**5.800**	**0**	**0**	**5.800**	**0**	**0**	**5.800**
Voorzieningen voor risico's	0	0	0	0	0								
Totaal voorzieningen voor risico's	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**								
Onderhoudsegalisatievoorzieningen													
Voorziening Onderhoud openbare verlichti	549	107	-99	557	107	-99	565	107	-99	573	107	-99	581
Voorziening Onderhoud baggerwerkzaamhede	93	11	0	104	11	0	114	11	0	125	11	0	135
Voorziening Onderhoud speelplaatsen	1.240	243	-431	1.052	243	-428	867	243	-560	550	243	-371	422
Voorziening Onderhoud wegen	2.357	703	-841	2.219	703	-841	2.081	703	-841	1.943	703	-841	1.805
Voorziening Onderhoud verkeersregelinsta	579	69	-9	639	69	-55	653	69	-65	657	69	-12	715
Voorziening Onderhoud bruggen	1.353	165	-443	1.074	165	-1.131	108	165	-147	125	165	-46	243
Voorz onderhoud wagnerln 85 zwembad	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening Planmatig onderhoud vastgoed	1.140	194	-271	1.063	194	-271	987	194	-271	910	194	-271	833
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	**7.312**	1.491	-2.094	**6.709**	1.491	-2.826	**5.375**	1.491	-1.984	**4.883**	1.491	-1.640	**4.734**

Voorziening toek.verv.inv.heffing													
Voorziening Riolering	542	0	0	542	0	0	542	0	0	542	0	0	542
Voorziening Afvalstoffenheffing	2.436	0	0	2.436	0	0	2.436	0	0	2.436	0	0	2.436
Totaal voorziening toek.verv.inv.heffing	**2.978**	0	0	**2.978**	0	0	**2.978**	0	0	**2.978**	0	0	**2.978**
Totaal Voorzieningen	**19.343**	**1.491**	**-5.347**	**15.487**	**1.491**	**-2.826**	**14.153**	**1.491**	**-1.984**	**13.661**	**1.491**	**-1.640**	**13.512**

Bedragen x € 1.000

Investeringen

Deze tabellen tonen eerst de investeringsplanning in de periode 2027 tot en met 2031, en vervolgens de investeringsplanning in de periode 2032 tot en met 2035.

Investeringsplanning 2027 -2031				**Getallen x € 1.000**	
Omschrijving investering	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Brug Hofweg[1]	248	-	-	-	-
Brug Welterdreef - Het Wedde[1]	50	-	-	-	-
Brug Grieglaan 1-3[1]	60	-	-	-	-
Brug Grieglaan 5-7	60	-	-	-	-
Brug Voorwatering	160	-	-	-	-
Brug Grieglaan	-	40	-	-	-
Brug Zwaluwweg	350	-	-	-	-
Brug Tuinderspad	-	-	-	350	-
Brug Grieglaan (Fortgenschool)	-	-	80	-	-
Brug Debussylaan	60	-	-	-	-
Brug Wijngaardenlaan	65	-	-	-	-
Brug Juliana van Stolberglaan	-	-	-	-	690
Totaal bruggen / civieltechnische kunstwerken	**1.053**	**40**	**80**	**350**	**690**
Wegen Prins Bernhardlaan[1]	154	-	-	-	-
Vervanging wegen - Adegeest fase 2	112	-	-	-	-
Vervanging wegen - Adegeest fase 3	660	-	-	-	-
Vervanging wegen - Adegeest fase 3	258	-	-	-	-
Vervanging wegen - Adegeest fase 4	230	-	-	-	-
Admiraal de Ruytersingel, vervanging asfalt	-	-	499	-	-
Vervanging wegen o.b.v. beheerplan 2028 - 2040	-	400	409	976	976
Totaal wegen	**1.414**	**400**	**908**	**976**	**976**
Vervangingsinvesteringen OVL	77	-	-	-	-
Gemiddeld bedrag jaarschijf (2028-2034)	-	100	100	100	100
Totaal Investeringen Openbare verlichting	**77**	**100**	**100**	**100**	**100**
Fietsveiligheid Wijngaardenlaan[1]	25	-	-	-	-
Fietsveiligheid div. Leidseweg	78	-	-	-	-
Verkeersveiligheid Mozartlaan (motie 336)[1]	342	-	-	-	-
Velostrada	250	-	-	-	-
Totaal verkeersmaatregelen / -inrichting	**694**	**-**	**-**	**-**	**-**

Investeringsplanning 2027 -2031				Getallen x € 1.000	
Omschrijving investering	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Woonwagenstandplaatsen[1]	383	-	-	-	-
Woonwagen + Schuren (fysiek)[1]	45	-	-	-	-
Kruispuntkerk[1]	3.538	-	-	-	-
Ontwikkelvisie centrum, onderdeel Treubplein (fase 1)[1]	-	820	-	-	-
Ontwikkelvisie centrum, onderdeel Voorstraat (fase 1)	-	130	1.390	-	-
Ontwikkelvisie centrum, onderdeel Kruispuntkerkplein (fase 2)	150	470	-	-	-
Ontwikkelvisie centrum, onderdeel Schoolstraat (fase 2)	-	560	500	-	-
Ontwikkelvisie centrum, onderdeel kerkplein Dorpstraat (fase 2)	-	25	180	-	-
Ontwikkelvisie centrum, onderdeel Aanlooproutes (fase 3)	-	10	20	590	-
Ontwikkelvisie centrum, onderdeel Deltaplein (fase 3)	-	20	560	-	-
Ontwikkelvisie centrum, onderdeel Gemeentehuis (fase 4)	-	-	290	-	-
Fortgensschool (voorbereidingskrediet)	322	-	-	-	-
Fortgensschool	274	-	1.580	3.652	-
Nutsbasisschool	-	-	-	100	2.775
RKbs Emmaus	-	-	-	100	2.755
Vervangen 8 banen Forescate - onderlaag (nav sportaccommodatiebeleid)[1]	44	-	-	-	-
Vervangen 8 banen Forescate - toplaag (nav sportaccommodatiebeleid)	389	-	-	-	-
Honk- en softbal - toplaag[1]	29	-	-	-	-
Honk- en softbal (nav sportaccommodatiebeleid)	231	289	-	-	-
Honk- en softbal (nav sportaccommodatiebeleid)	118	147	-	-	-
Hockey (nav sportaccommodatiebeleid)	362	-	-	-	-
Handbal (nav sportaccommodatiebeleid)	116	-	-	-	-
Voetbal (nav sportaccommodatiebeleid)	-	406	-	-	-
Voetbal (nav sportaccommodatiebeleid) 3x toplaag veld 1,2,3	-	-	406	376	376
Hockey (nav sportaccommodatiebeleid) 3 toplaag	-	-	497	994	-
Tennis Adegeest (nav sportaccommodatiebeleid) 6 roodzand velden	-	-	-	324	-
Sportcentrum, scenario 2a	752	11.990	10.056	5.456	-
Zilverfabriek	9.851	3.284	-	-	-
Totaal vastgoed	**16.605**	**18.151**	**15.479**	**11.591**	**5.905**

Investeringsplanning 2027 -2031				Getallen x € 1.000	
Omschrijving investering	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Zoutstrooier B	-	24	-	-	-
Totaal tractie - buiten gesloten systeem	**-**	**24**	**-**	**-**	**-**
Niet van toepassing	-	-	-	-	-
Totaal Overige	-	-	-	-	-
Totale investeringen buiten gesloten systeem	**19.842**	**18.715**	**16.568**	**13.017**	**7.671**
Riolering Adegeest fase 2[1]	3.885	-	-	-	-
Riolering Adegeest fase 3	3.717	-	-	-	-
Riolering Adegeest fase 4	3.582	-	-	-	-
Totaal IWKP - Adegeest	**11.184**	**-**	**-**	**-**	**-**
Persleiding Raadhuislaan/Korte Vliet (Noord)	-	5.825	400	-	-
Totaal IWKP - Centrale persleiding	**-**	**5.825**	**400**	**-**	**-**
Ringleiding Noord Hofland	275	-	-	4.200	2.100
Totaal IWKP - Noord Hofland	**275**	**-**	**-**	**4.200**	**2.100**
Riolering - Winkelcentrum Noord Hofland	2.000	-	-	-	-
Riolering - n.n.t.b. 2029-2040	-	-	2.000	-	-
Totaal IWKP - Overige projecten	**2.000**	**-**	**2.000**	**-**	**-**
Klimaatadaptieve maatregelen (2025)	291	-	-	-	-
Klimaatadaptieve maatregelen (2026)	347	-	-	-	-
Klimaatadaptieve maatregelen (2027)	90	-	-	-	-
Klimaatadaptieve maatregelen n.n.t.b. (2029-2040)	-	-	100	200	200
Totaal IWKP - Klimaatadaptieve Maatregelen	**728**	**-**	**100**	**200**	**200**
Investeringskrediet t.b.v. relinen/renovatie	500	500	500	500	500
Totaal IWKP - Relinen / Renovatie	**500**	**500**	**500**	**500**	**500**
Waterbouwkundige kunstwerken - Beschoeiing gedenkpark Rosenburgh	100	-	-	-	-
Waterbouwkundige kunstwerken - Beschoeiing Overig	200	-	-	-	-
Waterbouwkundige kunstw. Adegeest	-	-	-	-	-
Waterbouwkundige kunstwerken - Adegeest fase 2	150	-	-	-	-
Waterbouwkundige kunstwerken - Adegeest fase 3	150	-	-	-	-
Waterbouwkundige kunstwerken - Adegeest fase 4	150	-	-	-	-
Waterbouwkundige kunstwerken n.n.t.b. (2028-2040)	-	150	150	150	150
Totaal IWKP - Waterbouwkundige kunstwerken	**750**	**150**	**150**	**150**	**150**
Totaal IWKP (Riolering + Waterbouwkundige kunstwerken	**15.436**	**6.475**	**3.150**	**5.050**	**2.950**

Investeringsplanning 2027 -2031				Getallen x € 1.000	
Omschrijving investering	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Ondergrondse - / Bovengrondse Containers (2026)[1]	100	-	-	-	-
Ondergrondse - / Bovengrondse Containers	100	250	250	250	250
Totaal Afval	**200**	**250**	**250**	**250**	**250**
Pickup Kipper kraan (1)[1]	70	-	**-**	**-**	**-**
Pickup Kipper kraan (2)[1]	70	-	**-**	**-**	**-**
Transporter T5 (1) [1]	70	-	**-**	**-**	**-**
Transporter T5 (2) [1]	70	-	**-**	**-**	**-**
Strooier (nav tractie beheerplan 2024-2028)	50	-	**-**	**-**	**-**
Zijlader (nav tractie beheerplan 2024-2028)	350	-	**-**	**-**	**-**
Container/kraan opbouw (nav tractie beheerplan 2024-2028)	-	400	**-**	**-**	**-**
Totaal Tractie gesloten systeem	**680**	**400**	**-**	**-**	**-**
Aula gedenkpark Rosenburgh [1]	215	1.210	-	-	-
Uitvoeringsfase 1 gedenkpark Rosenburgh	411	-	-	-	-
Totaal Begraven gesloten systeem	**626**	**1.210**	**-**	**-**	**-**
Totaal Investeringen binnen gesloten systeem	**16.942**	**8.335**	**3.400**	**5.300**	**3.200**
Totaal Investeringen buiten en binnen gesloten systeem	**36.785**	**27.050**	**19.968**	**18.317**	**10.871**

De investeringsplanning zoals we die presenteren in de begroting wijkt af van de investeringsplanning bij de Kaderbrief 2027. De verklaring hiervoor is dat sommige investeringskredieten vanuit 2026 naar 2027 e.v. doorgeschoven, voor een bedrag van € 4.614.222. Deze kredieten zijn aangegeven met een **[1]** in bovenstaande tabel. Door deze ontwikkelingen op te nemen in de geactualiseerde investeringsplanning, en de hieruit voortkomende kapitaallasten te ramen in de begroting, geeft de begroting een zo reëel mogelijk beeld.

Toelichting door te schuiven kredieten naar 2027 e.v. (aangegeven met een [1])
De kredieten die in bovenstaande tabel met een [1] zijn gemarkeerd, zijn geheel of deels doorgeschoven vanuit 2026. Het doorgeschoven deel van het krediet specificeren we in onderstaande tabel, en lichten we daarna toe.

Omschrijving investering	Overhevelingen NJN 2026	
Brug Hofweg[1]	€	247.669
Brug Welterdreef - Het Wedde[1]	€	50.000
Brug Grieglaan 1-3[1]	€	60.000
Wegen Prins Bernhardlaan[1]	€	154.000
Fietsveiligheid Wijngaardenlaan[1]	€	25.000
Verkeersveiligheid Mozartlaan (motie 336)[1]	€	-18.251
Woonwagenstandplaatsen[1]	€	383.412
Woonwagen + Schuren (fysiek)[1]	€	45.320
Kruispuntkerk[1]	€	688.163
Ontwikkelvisie centrum, onderdeel Treubplein (fase 1)[1]	€	-8.793
Vervangen 8 banen Forescate - onderlaag (nav sportaccommodatiebeleid)[1]	€	4.400
Honk- en softbal - toplaag[1]	€	29.392
Riolering Adegeest fase 2[1]	€	2.596.010
Ondergrondse - / Bovengrondse Containers (2026)[1]	€	100.000
Pickup Kipper kraan (1)[1]	€	70.000
Pickup Kipper kraan (2)[1]	€	70.000
Aula gedenkpark Rosenburgh [1]	€	117.900
Totaal	**€**	**4.614.222**

Brug Hofweg - Vlietzone
Door vertraging in het project als gevolg van ontwikkelingen rond de jachtwerf en lopende gesprekken met omwonenden, starten de geplande werkzaamheden later dan voorzien. Hierdoor wordt maar een gedeelte van het investeringskrediet in 2026 besteed. Het resterende budget wordt doorgeschoven naar 2027, wanneer de uitvoering van het project naar verwachting zal plaatsvinden.

Brug Welterdreef - Het Wedde
Uit inspectie is gebleken dat de brug i.v.m. de slechte constructieve staat vervangen dient te worden. De aannemer is gestart met de voorbereidende werkzaamheden en zal naar verwachting medio maart 2027 starten met de vervanging en realisatie van de brug.

Brug Grieglaan 1-3
De brug aan de Grieglaan dient vervangen te worden. De aannemer is gestart met de voorbereidende werkzaamheden en zal naar verwachting medio maart 2027 starten met de vervanging en realisatie van de brug.

Wegen Prins Bernhardlaan
Op de kruispunten van de Prins Bernhardlaan met de Elstlaan en de Dillenburglaan realiseren we verkeerskundige optimalisaties, waaronder de aanleg van kruispuntplateaus. De totale kosten van het project bedragen € 185.000 (bruto). De gemeenten komt in aanmerking voor een subsidie ad € 31.500 vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W). Het netto investeringsbedrag bedraagt daarmee afgerond € 154.000. In 2026 vinden alleen de voorbereidende werkzaamheden plaats. Het resterende budget wordt doorgeschoven naar 2027, wanneer de uitvoering van het project naar verwachting zal plaatsvinden.

Fietsveiligheid Wijngaardenlaan / Verkeersveiligheid Mozartlaan (motie 336)
De projecten Fietsveiligheid Wijngaardenlaan / Verkeersveiligheid Mozartlaan gaan gepaard met intensieve participatietrajecten, waardoor de doorlooptijd langer is geworden. In 2026 zijn er kosten gemaakt welke verrekend dienen te worden met het beschikbaar gestelde investeringskrediet voor het jaar 2027.

Woonwagenstandplaatsen / Woonwagen + Schuren (fysiek)
Binnen het project moeten de verkeersaanpassingen nog plaatsvinden. Deze werkzaamheden kunnen pas plaatsvinden als de definitieve nutsvoorzieningen zijn aangelegd en de laatste twee woonwagens zijn geplaatst. Anders lopen de verkeersaanpassingen schade op. Naar verwachting worden de laatste twee woonwagens in Q1 2027 geplaatst en de nutsvoorzieningen medio mei 2027 aangesloten, waarna direct de verkeersaanpassingen worden gerealiseerd.

Kruispuntkerk
De gemeente is sinds 11 mei 2026 eigenaar van de Kruispuntkerk. Het aanbestedingsproces liep tot eind september en medio november zal er uiteindelijk duidelijkheid verkregen worden over de definitieve gunning. Vooralsnog is het de planning dat de uitvoerende werkzaamheden in 2027 worden uitgevoerd.

Ontwikkelvisie centrum, onderdeel Treubplein (fase 1)
De gemeenteraad heeft op 29 januari jl. besloten het investeringskrediet voor 2026 vrij te geven. Bij de voorjaarsnota is het volledige krediet doorgeschoven naar 2027 aangezien er aanvullend participatieproces doorlopen dient te worden. Echter zijn er in 2026 wel wat voorbereidende kosten gemaakt, welke verrekend dienen te worden met het beschikbaar gestelde investeringskrediet 2028.

Vervangen 8 banen Forescate - onderlaag (n.a.v. sportaccommodatiebeleid)
In 2026 worden de voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. In 2027 zullen de fysieke werkzaamheden uitgevoerd worden.

Honk- en softbal - toplaag
In 2026 worden alleen de voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. In 2027 en 2028 zullen de fysieke werkzaamheden uitgevoerd worden.

Riolering Adegeest fase 2
In 2025 is gestart met de uitvoering van fase 1 van het groot onderhoud aan de riolering en de herinrichting van de wijk Adegeest. De werkzaamheden zijn later gestart doordat de benodigde vergunningen van het Hoogheemraadschap niet tijdig rond waren. De afrondende werkzaamheden van fase 1 lopen daarom nog door tot eind 2026. De fases 2, 3 en 4 starten zouden eigenlijk in het 4de kwartaal van 2026 moeten starten wat nu niet meer realistisch is, aangezien het aanbestedingsproces nog doorlopen dient te worden. Het beschikbaar gestelde krediet wordt dan ook doorgeschoven naar 2027, wanneer de uitvoering van het project zal plaatsvinden.

Ondergrondse - / Bovengrondse Containers (2026)
De aanbesteding voor de ondergrondse en bovengrondse containers is inmiddels in gang gezet. Naar verwachting wordt in 2026 gestart met het uitvoeren van proefsleuven op de beoogde locaties. Op basis van de uitkomsten hiervan worden vervolgens de benodigde aanwijsbesluiten voorbereid en doorlopen. Een beperkt deel van het beschikbare budget wordt in 2026 ingezet voor het uitvoeren van de proefsleuven. De resterende middelen worden overgeheveld naar 2027. De verdere uitvoering en plaatsing van de containers staan gepland voor 2027.

Pickup Kipper kraan (1) / Pickup Kipper kraan (2)
De aanbesteding is in week 37 gepubliceerd en naar verwachting vindt de definitieve gunning eind 2026 plaats. Na definitieve gunning kan de daadwerkelijke bestelling pas plaatsvinden. Aangezien we hier te maken hebben met tractiemiddelen die specifiek opgebouwd moeten worden is er de nodige tijd mee gemoeid, waardoor daadwerkelijk levering pas voor 2027 op de planning staat.

Aula gedenkpark Rosenburgh
Voor de renovatie en uitbreiding van de Aula op de begraafplaats Rosenburgh is een totaal investeringskrediet van € 1.452.000 beschikbaar gesteld. In 2026 werden de kosten in het kader van de architect ten behoeve van het VO en de vergunning gemaakt. Het resterende krediet wordt doorgeschoven naar 2027. In 2027 wordt het VO afgerond. Hierna worden het DO en het opgesteld, waarna de aanbesteding en uitvoering kunnen plaatsvinden.

Investeringsplanning 2032-2035

Investeringsplanning 2032 - 2035			Getallen x € 1.000	
Omschrijving investering	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**
Brug Pr. Mauritslaan	-	-	530	-
Brug Pr. Marijkelaan - L. de Colignylaan	-	-	530	-
Geluidsscherm Burg. Van der Hoevenlaan	-	660	-	-
Totaal bruggen / civieltechnische kunstwerken	**-**	**660**	**1.060**	**-**
Vervanging wegen o.b.v. beheerplan 2028 - 2040	976	976	976	976
Totaal wegen	**976**	**976**	**976**	**976**
Vervangingsinvesteringen OVL	-	-	-	-
Gemiddeld bedrag jaarschijf (2028-2034)	100	100	100	100
Totaal Investeringen Openbare verlichting	**100**	**100**	**100**	**100**
Niet van toepassing	-	-	-	-
Totaal verkeersmaatregelen / -inrichting	**-**	**-**	**-**	**-**
Nutsbasisschool	2.775	-	-	-
RKbs Emmaus	2.755	-	-	-
Totaal vastgoed	**5.530**	**-**	**-**	**-**
Niet van toepassing	-	-	-	-
Totaal tractie - buiten gesloten systeem	**-**	**-**	**-**	**-**
Niet van toepassing	-	-	-	-
Totaal Overige	-	-	-	-
Totale investeringen buiten gesloten systeem	**6.606**	**1.736**	**2.136**	**1.076**
Riolering - n.n.t.b. 2029-2040	4.000	4.000	4.000	4.000
Totaal IWKP - Overige projecten	**4.000**	**4.000**	**4.000**	**4.000**
Klimaatadaptieve maatregelen n.n.t.b. (2029-2040)	200	200	200	200
Totaal IWKP - Klimaatadaptieve Maatregelen	**200**	**200**	**200**	**200**
Investeringskrediet t.b.v. relinen/renovatie	500	500	500	500
Totaal IWKP - Relinen / Renovatie	**500**	**500**	**500**	**500**
Waterbouwkundige kunstwerken n.n.t.b. (2028-2040)	150	150	150	150
Totaal IWKP - Waterbouwkundige kunstwerken	**150**	**150**	**150**	**150**
Totaal IWKP (Riolering + Waterbouwkundige kunstwerken	**4.850**	**4.850**	**4.850**	**4.850**
Ondergrondse - / Bovengrondse Containers	100	250	250	250
Totaal Afval	**100**	**250**	**250**	**250**
Niet van toepassing	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal Tractie gesloten systeem	**-**	**-**	**-**	**-**
Niet van toepassing	-	-	-	-
Totaal Begraven gesloten systeem	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal Investeringen binnen gesloten systeem	**4.950**	**5.100**	**5.100**	**5.100**
Totaal Investeringen buiten en binnen gesloten systeem	**11.556**	**6.836**	**7.236**	**6.176**

Subsidies

In de Begroting 2027 zijn de bedragen opgenomen die we kunnen gebruiken voor subsidiëring op grond van de Algemene subsidieregeling Voorschoten 2026. De tabel toont deze bedragen.

Onderdeel subsidieplan 2024 t/m 2027 per thema	Budget	Subsidieplafond vastgesteld
Welzijn	€ 1.828.200	Ja
Ondersteunende welzijnsactiviteiten	€ 85.808	Ja
Bibliotheekvoorziening	€ 457.814	Nee
Speelotheekvoorziening	€ 1.600	Nee
Vluchtelingenwerk	€ 95.971	Nee
Lokale omroepactiviteiten	€ 18.794	Nee
Reddingswerk	€ 1.343	Ja
Preventie jeugdcriminaliteit	€ 7.693	Ja
Antidiscriminatievoorziening	€ 14.293	Ja
Werk en inkomen	€ 58.400	Ja
Cultuur	€ 58.969	Ja
Cultureel erfgoed	€ 13.429	Ja
Sport en bewegen	€ 18.669	Ja
Scouting	€ 11.699	Ja

Subsidieplafonds
Onder voorbehoud van vaststelling van de bedragen in deze begroting heeft het college voor het overgrote deel van de subsidies subsidieplafonds bepaald, om de uitgaven juridisch te limiteren.

De subsidiebudgetten waarvoor het college geen plafond heeft vastgesteld, worden bepaald op basis van wettelijke richtlijnen of worden anderszins beïnvloed van buitenaf. Hierbij moeten we – binnen de financiële kaders over de begroting – kunnen afwijken van het subsidiebudget dat in de tabel staat. Voor de verdeling van subsidies binnen de thema's is bepaald dat subsidieverstrekking plaatsvindt zoals verwoord in de Algemene subsidieregeling Voorschoten 2026, totdat het voor de betrokken subsidie vastgestelde subsidieplafond is bereikt.

In dit overzicht is het effect van indexering van 2,6 procent verwerkt conform de uitgangspunten in de Financiële begroting. Het college zal de subsidieplafonds na het vaststellen van de Begroting hiermee in lijn brengen.
Ook stelt het college subsidieplafonds bij als andere aanpassingen in de begroting 2027 daar aanleiding toe geven.

Rapportage via de jaarrekening
De rapportage over de beschikte subsidies nemen we op in de Jaarstukken 2027.